

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארת שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ד' לפניו ל'עז'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת תולדות תשפ"א

צו באקומען די און אנדערע ספרים און קונטרסים:

היכל הקודש וויליאמסבורג

Heichal Hakodesh
Williamsburg
27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
1-718-384-1652

היכל הקודש קרית ברסלב

ליבערטי
Heichal Hakodesh
Kiryas Breslev
181 Huschke Road
Liberty NY 12747

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
1-845-243-0563

היכל הקודש קרית יואל

Heichal Hakodesh
Kiryas Joel
8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
1-845-467-5299

היכל הקודש מאנסי

Heichal Hakodesh
Monsey
32 Dolson Road
Monsey NY 10952
1-347-733-7551

היכל הקודש בארא פארק

Heichal Hakodesh
Boro Park
1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
1-718-384-1652

Visit Our Web Site:

www.BreslevCenter.com

צו הערן די הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א רופט:

חיוזק פאר די

אידישע שטוב

212-444-9169

קול

ברסלב

212-444-9191

חיוזק יומי

צו באקומען די חיוזק יומי

טעלעפאון מעסידזשינג

347-630-2876

אימעיל

chizikyomi@gmail.com

קלט שירובין. פרק עשרי - המוצא תפלין דף צח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינולץ) קלט

עירובין. פרק עשרי - המוצא תפלין דף צח עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינולץ) קלט

1 מצי - ומתניין דלא נור. רבי שמעון דאמר - לא נגוד שבות בכבתי וקדשי. דאי
2 רבי יהודה - האי אמר אם מסולק מן הארץ מלא החוט, ולא נח - הוא גרוללו אצל,
3 דליבא למגור מדי, ולא דמי לפיפלה בליל אבל הוה כל דהו - אסור, וגורוין אינור
4 בידו אטו היבא דגפיל כליה. תניירט - טעולם אסיקופה רשות הויה היא אבל נגורט,
5 דרגל הרבים שבות דרך דהו ובמקום דריית
6 רגלי בני אדם עומין - איבא ביה חבוי
7 הקדש, ולבכי שרייה לגוללו אצל. ולא דמיא
8 לקראא עבד, דהתם ליבא ביוון כולי האי. משום
9 הדי, היבא דתח - נור רבי יהודה, אבל בחדא -
10 מודה. רבין דאגוד ביה, ושבת בעלמא הוא
11 - לא נוריין. תוך ארבע אמות - אקורא על
12 האסיקופה קאי, ולא ידענא היבא דהא. תוך
13 רבית אמורא שבת תגוללו הספר עד ארבע
14 אמות בעסק. מה לי חוץ לרבע - אקורא על
15 שבת היא. דאגוד ביה. ומה לי מעביד ארבע
16 אמות ברשות הרבים, מה לי מעביד מרשות
17 הרבים אסיקופה רשות הויה ודאי כתיב
18 משום דאגוד ביה, ויש כאן משום ביה. וכו
19 היכי רשותית להבניס מרשות הרבים לאסיקופה
20 רבית אית לך למישרי להנביד ארבע אמות
21 ברשות הרבים אסיקופה ברבית - רחב
22 ארבעה ואין נובחה שעה, ורצה לה רשות
23 הרבים, ולפיכך הימנה רשות היחיד. ומייתי לה
24 מרשות הרבים אסיקופה אן כאן חוב
25 חטאה, ואפילו אן אגוד ביה. דהא מרשות
26 הרבים אסיקופה מעילא, הוא דאגוד ביה -
27 שרי ליה לתחלה. חייב חטאת - שבעידי
28 ארבע אמות ברשות הרבים, הבא דאגוד ביה
29 לא שרי ליה לתחלה. נמי נור - לביד יהודה
30 דגור שבות אן בכבתי הקדש נגוד דילמא נור
31 כולה מידו, ואילו וסקול ליה ברשות הרבים
32 ומייתי ליה רגוליו בתוך הבית דרך האסיקופה
33 וקא מעילא מרשות הרבים לרשות היחיד. וכו
34 תיבא וכו' דר' עילי - למעלה מראשה שעיקר
35 מרשות הרבים והולכי דר' למעלה מראשה
36 והגידו דהוין ארבע חייב. ואף על גא דאריא
37 כפרט פסור, דרבנא וכו' מן מקום רוחב ארבע
38 אלמא: כיון דלא נח במקום פסור - לא מהני -
39 הבא בני לא מהני - כיון דלא נח האסיקופה.
40 אף על גא דרדיס עלה - לא נתנת גופו רבי
41 אלא אם כן עמד לפוש. באסיקופה ארובה -
42 חייב, שיהי על משך גזול ברובה מרשות הרבים עד
43 תוך שבת, דאי נמי בפיל כולה מידו - לא אתי
44 ליד חוב חטאת. דאדחיבי נטר ועמד לפוש על
45 האסיקופה. רשות מעילא ליה. סתם כתבי הקדש
46 עיני מעיני ביה - חייב, ליבא למגור מדי. דאי
47 עומד במרמליה. וליבא - בפיל כולה לרשות
48 הרבים, וסקול ליה ומיניין ביה התם, ומעילא ליה
49 להדיא לביה, ולא קאי אסיקופה מדי. מחלף
50 בעומד ימי - לה, ליבא למגור מדי. דאי
51 נפיל כולה ומעילא ליה, כיון דרדיס על
52 האסיקופה - דהו הוא בעומד במרמליה, אן
53 כאן חוב חטאת. דאמר רבי יוחנן - כפרתא קא
54 רשבת (ו'א) דורוק לאו כדמי דמי. להפוך -
55 ידעת קלף על פיה לזמן עליה שאל אבק על האותיות. לא אפשר - שאין לו
56 בנד לפוש. ותא - לא נתן על ואפילו שבות ליבא. בכותל משועם - ארבע על
57 חז על בלישתו.

1 וא"א אמרת באסיקופה הנודרת מה לי חוץ לרבע אמות מה לי חוץ לרבע אמות - משום
2 דקאי עליה דרבה, מקשי לרבה, וזהו הויה דהאי פירכא נמי חויב לאי יהודה, דאוקי
3 רישא כרבי שמעון.
4 אלא אמר אביי הבא באסיקופה כרמלית סקנין - ואם חטאה דהא לא מפליג אביי בין
5 כרמלית לרשות הרבים לקמן (ע'א, ט). גבי לא
6 עומד איהו ברשות היחיד וישתה ברשות הרבים.
7 ואביי ביה: כרמלית מאי ואמר אביי היא היא.
8 ואין לומר דרוקא כבתי הקדש שרי ליה. משום
9 ביון לבא בשאר מיני אסור - דלקמן (ק"ג).
10 משמע דליבא שבות כולל באסיקופה כרמלית. גבי
11 דוחזקין ביבא. דקאמר ולא מי אקומטא
12 באסיקופה כרמלית. ורשות הרבים לפניה. ובין
13 דאגוד ביה - אפילו שרי ליה. שבעי
14 דוחזקין ביבא וכו' - לא זהו שרינו גבי כתיב וקדשי
15 משום דשבות דמקדש במירעה לא החיור. ואומר
16 רבתי עיצוק, דגבי שותה שייך למגור שבת
17 ויבא אפילו, וכן מוח דתחובתו לו לבבדו דארסין
18 לצאת בה כמבעד יום שזא יבא משחשיכה
19 היכי רשותית להחילא דלקמן פירק קמא דשבת
20 (ג"ב.) - בהגדו שייך למגור ספ גידיה לגידיה
21 מודהיא דרבא. ומה חטאה: כיון דפרישתי דספי
22 דהבא לאו דוקא, נמי אריא דנטק ספי בשאר
23 מילא: ולפי הווא לישתא דמוסקין, דסתם כפי
24 הקמית עיני מעיני ביה - חייב. דספי יחי וקייא.
25 ויש לומר: דקמט ספי לאשמועינן דבראש הגג לא
26 נגולו אצל, לאפיקי מדריכי כבתי דאמר שאן
27 יבא עיני מעיני ביה עומד מפני כתיב וקדשי.
28 והאמר רבא המעביד חפץ מתחלה ארבע
29 לסוף ארבע והעבירו דרך עליו חייב -
30 פירש בקונטרס. דרך עליו - למעלה מעשה,
31 שהוא מקום פסור. ותימה לרבינו דאומייתו
32 מדרבא, וזהו ליה לאיתויי מתנא קמא דבן עזאי,
33 דהבא פירק קמא דשבת (ה"ב). ומרזיא מתנות
34 לפיכך עיני מעיני חסו - חייב. דספי יחי וקייא
35 פסור. ועל כדרך שנומי ליה הויה ברייתא,
36 (בסמט) מייתי מילתא דבן עזאי. וזהו לקמן
37 (ב"ב). גבי עומד ארבע אמות היחיד משתה ספי
38 ברשות הרבים, ובלבד שאי יוציא חוץ לרבע
39 אמות. וקאמר בגמרא: דא הוציא - חייב חטאת.
40 לינת שבת לרבא, דאמר: המעביד חפץ בו,
41 ופירש שם הקונטרס: דמתניין גבי מיניי בעומד
42 על הגג שלמעלה מעשרה. דהוי כפיץ חויה רבא
43 דאריי כמעביד דרך עליו. וקשה לפירושה דגג
44 מנא יבד שמייה: ורשות היחיד חפני מתניין.
45 ומה דג, ועד קשה דבפרק קמא דשבת (ת"ב) גבי
46 עומד על רה אסיקופה בן מוסק. ובלבד שאי
47 טול עומד על רה חבוי וכו' לבעי. ומעני ויתן לבעי
48 היחיד ואם עלו נתון - שילשתון מפרזי. וקאמר
49 ברייתא דתובתא דרבא. דאמר רבא: המעביד חפץ
50 בו. ויבא קשיא: דהא זהו לא למגור דרבא ספי
51 כרבנן דבן עזאי כיון נראה לרבינו יצחק לפרש
52 דרך עליו כפירוש רבתי ענינו, שפירש פירק
53 קמא דשבת דרך עליו - חייב ומייתי לשמאלו.
54 דהוה סלקא דעתך דמעביד מצד מימי לשמאלו
55 דרך גופו, דהוה חשבה כמנותח - אפילו הכי חייב. דחושבנו מנהליה. דהא חתולתא היא
56 השתאה אתי שפיר, ודהויא עומד ארבע על האסיקופה דרבא ודלקמן - אריי שבענו במקום
57 אחא ואינו דממוקטן ומעביד כמנא לבאן דרך עליו. ואריי (לקמן) כגון שמשלים ארבע על
58 ידי וריקה, ולכחי לא מייתי אלא מדרבא אף על גב דידע לברייתא דבן עזאי. ונאמר
59 אפשר - פירש בקונטרס: משום דאין לו בגד מומין. ובתנא פירש, כן, דאפילו הכי, לא מתחיל
60 עמע דאסור לגוללו אצל, אסור לפרש, שגב ור' אה"א לנח - דהו מצי לאוקטא כרבי עקיבא, דאת ליה קלוטתו בני מנותחו ומיא. אלא יבא לא ליאוקטא אפילו כרבנן, ואף על גב
61 דאם הוציא ידו מליאה פירות לחוץ, אפוי כריש סמטת שבת (ב"ב) דאסור לחייהו - לא דמי לרבא. דהתם נוריין גופו ברשות היחיד ורוד ברשות הרבים, דאו
62 איבא אסיורא דאורייתא אן אהר מעילא לה, דהיינו נח, אבל הבא אפילו הוה כולה ספי דהו - אבתי לא נח.

קמ עירובין. פרק עשירי - המוצא תפילין דף צח עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - שטיינזלץ" הסופות

1 **נימא** בתנאי אמרה דמתניתיה - אף על גב דלא ניתא הבא לאוקמה מילתא דרבא
2 בנפולתא דחנאי דמתניתין, מכל מוסק על כרחך אשכחן ברייתא דפליגי עליה
3 במסכת שבט בפרק "חוריק" (צא) גבי חוריק מרשות היחיד לרשות היחיד, ורשות הרבים
4 באמצע דקתני ברייתא: חרץ שלשה - דרבי יהודה חייב אי נמי, יש לחלק: דרבא שבא דהפצן
5 מלמעלה משלשה למטה לחוץ שלשה - הוא
6 דרבי רבא הנחה על גבי משה, אבל דתם - איירי
7 שהיה חרץ חוץ שלשה משיצא מתחת ידו לחבי
8 חשיב כמנות דהא מורה רבא דהדומברי כיון
9 שלשה בדמות בקיע דמי, כדמוכח בפרק
10 "המציא יין (דא פק, דא פק), הוא דלא חשבין כמנותגלו
11 כמותם בסוף (חוקק) (ק), דתם איירי כשהיתה
12 מולתה ויחיק למעלה משלשה.
13 **אלא** אמרה רבי יהודה היא - תימה דבשבת
14 בפרק "חוריק" (צא) גבי חרץ דסבר
15 רבי יהודה קלושה כמו שהנחה, גבי חוריק מרשות
16 היחיד לרשות הרבים דעבר ארבע אמות לחוץ
17 הרבים, ולמסקנא דתניא, אשכחן כיון שיהיה
18 דאמר כדנפיק לרשות הרבים תוה. דמסבר שפי
19 למיור דתם קלוש שהנחה כיון שהיה
20 דעתו ורצונו שתוה שם, אבל רבא, דאין רענו
21 שיפול שם הספר - אין על לומר שהיה מנותג
22 אבל למאי דמסקא דערך התם חשיבא, דהיינו
23 שתיים, ובאומר כל מוסק שתרעה שם תנוח -
24 קשה ויה לחלק: דתם אינו מקפיד על התפין
25 אנה שיהיה, אבל רבא - מקפיד, ומרצונו היה
26 שפץ על היה שם מוסק אבל רבא קשיא.
27 דאפילו באומר כל מנותג שתרעה חוץ בעי רבא
28 הנחה על גבי משה, דתקפיד, אפילו נח על גבי
29 משה לא מתייבש, ולא געישית מחמתו, וחרץ
30 לומר דלמאי דמסקא דערך התם מתיקרא ארץ
31 ליה דרבא, ועוד יש לומר כדפירשתי לעיל, דתם
32 משתלתי וירקנו חרץ שלשה. **גמרא** דלמא
33 נפלי אתא ליתריה - ואו דמפיק אבמילתא ויה
34 לחצר שאינה מותרת, לרבא דלית ליה לקמן
35 (צטא), נזירה לגוריה - פשיטא דשירי, דלא
36 איצטרך לרשותו, ולבאי דגור - אסור כדור
37 במפיק למתני דרביים, ועוד נראה: דמדינא איבי
38 ליעלם דמפיק לרשות הרבים, משמע בדמפיק
39 במילתא או לחצר שאינה מותרת - שרי,
40 אפילו כלים שאינן נשברים, ואף על גב דלקמן 28
41 אבי גזירה לגוריה - יש לחלק, כמו שפירשתי
42 לעיל, ובפרק "מכר" משתחוה (דפא), גבי אנשי
43 חצר ואנשי עליה ששבתו ולא עירבו, דקתני: זו
44 חרואן מן הבתול בעשרה דעלייה - הוי לעליה,
45 אפילו תיגש שם כלים שיש אינן נשברים.
46 **ומשתלתי** בכל הבתול עד עשרה חתונות -
47 פירש כהניסוח: אם היו נוטל לארבו על פני כל
48 הבתול - משתמש בכל חוץ, וקשה לרבינו יצחק.
49 דהיינו סיפא, דקתני: אם יש זו למטה הסמו -
50 משתמש הוא, ומפסי רבינו יצחק: בדיחויי כמבולל
51 קאמר דמשתמש, ולשון משתמש בכל הבתול -
52 משמע בנין כן.

53 **אי** דלית ליה אמרה אמר אפילו כנגד הלזו נמי לא ישתמש - משמע מפרשו שהניסוח, דברכ
54 ארבעה משתמש בכלים הנשברים, אבל שאין רחב - לא ישתמש, אפילו כלים
55 הנשברים, דהיי כאלו שרי להו לאו חרץ, וקשה לרבינו יצחק: דכיון דאפילו רחב ארבעה אל
56 ישתמש בכלים שאין נשברים, אם כן אפילו רחב מאה נמי, ולדעת שבת השני רוב
57 ארבעה כרחב אלף, ונראה לרבינו יצחק: דברכ ארבעה שרי ליתן אפילו כלים שאינן
58 נשברים, ונתניתין - כרחב כל שרואה, והא דלא מוקף לה כרחב ארבעה, ובכל כלים - משום
59 דסתם זו אינה רוב ארבעה, וכן פירי חלומה: ואי לית בה ארבעה אפילו כנגד הלזו לא
60 ישתמש - והוה מיני למפיק אפילו משלמנה דהונו לא ישתמש, והא דלא משגי ליה דבכלים
61 דנשברים איירי - היינו נוטה דלא מתיקראם רבוי על כרחך, מלדא שיש כשאר הבתול אלא כנגד הלזו בלבד, **תחתון**
62 הלזו משום דלא משלמנה לארבעה ויש לומר: דאיצטרך לאשמועינן בהתחון, אף על גב דלא ניתא חשיבא דמפיק.

למטה משלשה - הגיע ראש הספר לשלשה סמוך לקיעקע - ארבעה מיתכא הוא, וחרץ
הוא כמנותג, אלא הוא דאמר רבא - בפרק "חוריק" במסכת שבט (קא), חרץ שלשה דרבנן
פליגי עליה דרבי עקיבא כקלושה שבת מיתכא ואמרי דחוריק מרשות היחיד לרשות
היחיד דרך רשות הרבים למטה מעשרה - לא אמרין דהואיל דלמטה חתונותם,
שאן רשות הרבים הרי היא כמי שהנחה
לחריבו, אפילו חרץ למטה משלשה - לא
מתייבש, אם עד שלא תעלה לארץ נשפר או בלש
כלב, אלא אם כן גבי משה, ואפילו לא
היו מוסק ארבעה - דהיא הנחה, ולמעלה
משלשה, אם נח - פטור, ואפילו לרבי עקיבא,
דאי מוסק ארבעה הוא - ברמילית הוא, ואי לית
ביה ארבעה - מוסק פטור הוא, **כנגד כחמי**
אמה משתקמה - דהא תנא קמא אפילו כי
לא נח נמי דרבי למטה משלשה - משום דלמא
ומנן דאין אגוד ביה, ולרבא, כי אין אגוד ביה
נמי כי האי נותא דלא נח מתייבש, אם קלטו
היחודיו קרוש טעם.
משנה זו שלפני החלון - בולט מן הבתול,
בגובה מוסק רחב ארבעה, חתני עליו - בני
עליה, ורשות היחיד הוא.
גמרא דמפיק ליהיב - דלחין בולט, דמפיק
לרשות היחיד - לחצר, בליים דלמכא, כלי
חרט הובכתי, שאם נפלו ישיבר, וליכא למימר
דילמא אלו ומייתי להו, קצתות וזבות
וקדויותיה - כולם כליים הנשברים הם,
דסתמייהו דרסי, שמשמש בכל הבתול - אם
היו מוסק לארבו אצל הבתול על פני כולה,
משתמש בכל חוץ, עד עשרה חתונותם -
כלומר: לא מוסק שרואה, בין סמוך לחלון מיד,
בין מופלג דהנומ הרבה, ולכדן שלא ידא חרץ
עשרה חתונותם שברשות הרבים, למטה היטני
- למעלה מעשרה, משתמש בו, בהתחון, על
פי כל הבתול, אם מנותג לארבו אצל הבתול,
האי זו - עליו, חייבי נמי, אי לית בה ארבעה
מקום פטור הוא - ואפילו כנגד הלזו לא
לשתמש, נדוי מקום פטור הוא ומותר לבחן
עליו, דקתני: אם מוסק שאין רוב ארבעה מותר
לכני רשות הרבים ולכני רשות היחיד לבחן
עליו, דהשתמש היחיד לא משתרי ביה, דלא
חזי מתייבש ונשכחו כלים למפיל לרשות
הרבים, ואף על גב דאוקמינן בכלים הנשברים
- הני מילי בריאתי ביה ארבעה דלא שכיחי
למפיל כלי דאי, אבל הבא דרובא נפלי - מוחז
כמאן דשדי להדיא לרשות הרבים, חויר חלון
הוא - כלומר: ויהי החלון והרתיב הוא, ולשון
חרוי דקט - משום דגבי שבת שרי למימר
חרוי שרית הרבים ברשות הרבים, וכן חרוי
רשות היחיד כרשות היחיד דמי, כגון בתול
המסוכה לרשות הרבים ויה שח חרין פתחין
לרשות הרבים למטה מעשרה ויה שרית הרבים.
משנה עופר ארץ ברשות היחיד - בבית א'
על הגג, ושוחה נוטל חפץ ברשות כהן,
ומניחו כהן, ובכדן שלא יציאנו מארבע אמותיו - מוסקם שהיה מנותג בו, ואשתמינן
מתניתין דלא גזרינן שמא יביטנו אצלו, וישתין ברשות הרבים - דמפיק מרשות היחיד
לרשות הרבים, משתלש חוץ בפני - משתנגלג נוסקא לצאת, לא יחך ארבע אמות
עד שיריחו - דכיון דלמשידיא קאי, משאז הוא **גמרא** מתייבש לא רב - גזירה
שמא יביטנו אצלו, ועבת כרבי מאיר - ואידו חור דגור שמא יביא אצלו כדלקמן
בפירקין (קאא), לא יעמוד ברשות היחיד ופתח לרשות הרבים, ובכל מפתח ברשות
הרבים ופתח בו פתח המסך לרשות הרבים שמא יביטנו אצלו במקום שרואה.
מדיסא

1 **בבית** שאינו מושפעי, **למקוה מושלשה** - גולל אצלו,
2 **למטה משלשה** - והפכו על הפתח. **"יבי יהודה אומר**
3 **אפילו אינו מוסקל מן החיוב וכו'".** דקענין הנחה
4 על גבי משה, **ולא לא הא דאמר רבא: חרץ שלשה**
5 **לרבנן צריך הנחה, למא כחמי אמה לשמעתיה?**
6 **אלא מוקה רבי יהודה היא, וחסורי מחסרה, והכי**
7 **תני: כמה דרבים אומרים - בבית מושפעי, אבל**
8 **בבית שאינו מושפעי - אפילו פתוח משלשה מפתחים**
9 **גולל אצלו, שרבי יהודה אומר: אפילו אינו מוסקל**
10 **מן הארץ אלא מלא החוט - גולל אצלו, מאי שקלא**
11 **דקענין הנחה על גבי משה, משנה זו שלפני**
12 **החלון - ונתנין קרוי על גבי משה, גמרא** היא
13 **זו דמפיק להיכא? אולימא דמפיק לרשות הרבים -**
14 **לחוש דילמא נפיל, ואמי לאיתווי! אלא דמפיק לרשות**
15 **היחיד - פשיטא! אמר אבוי! לעולם דמפיק לרשות**
16 **הרבים, ובאי נתנין עליו דקתני בליים הנשברים, תניא**
17 **נמי הכי: זו שלפני החלון הוציא לרשות הרבים**
18 **ונתנין עליו קצרות וכסות קיתונות וצולחיות,**
19 **ומשתמש בכל הבתול עד עשרה חתונות, ואם**
20 **יש זו אחר למפתח כמנונו משתמש בו, ויכעלו ויזו**
21 **משתמש בו אלא כנגד חלונו, האי זו היכי דמי אי**
22 **לית ביה ארבעה מקום פטור הוא, ואפילו כנגד**
23 **חלונו נמי לא ישתמש, ואי את ביה ארבעה - בבית**
24 **הבתול לשתמש! אמר אבוי: תחתון - דאית ביה**
25 **ארבעה, ועליו - לית ביה ארבעה, וחלון משלמיתו**
26 **לארבעה. כנגד חלון - משתמש, דחורי חלון הוא,**
27 **דראי גיסא ודראי גיסא - אסור, משנה עירובין**
28 **הרבים ומקבלת היחיד ומקבלת הרבים, מושפעי**
29 **אדם ומקבלת הרבים ברשות היחיד, ולכדן שלא יציא**
30 **חוץ מארבע אמות, לא יעמוד אדם ברשות היחיד**
31 **וישתין ברשות הרבים, ברשות הרבים וישתין ברשות**
32 **היחיד, וכן לא ירוק, רבי יהודה אומר: אף משתלש**
33 **ורוק כפיו לא יתקן ארבע אמות, עד שירוק, גמרא**
34 **מתני ליה רב חינא בר שלמאי לחייא בר רב קמה**
35 **דרבי: לא יעמוד אדם ברשות היחיד ומקבלת ברשות**
36 **הרבים, אמר ליה: שבקת רבנן ועברת ברבי מאיר!**
37 **הוא**

הוא

עירובין. פרק עשירי - המוצא תפילין דף צט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) קמג

1 **הוא** מכר מדיספא רבי מאיר - ב' פירש בקונטרס: סיפא הויה לא פתח דאירי בה רבי
 2 מאיר. וקצת קשה דהא דרוקא יותר מדאי? ונראה לרבינו יצחק: דיספא ולא שתיקן
 3 ולא ירוק, לפעיל עליה רבי יודנה, וחסם בו פלוגתא דרבי יודנה רבי מאיר, ומיהו קשה דאם
 4 כן הוה ליה למישרך נמי בנבואה רבי מאיר ארביי מאיר. לטמא דטרטין בראב פסיפס רבי מאיר
 5 מטמא. וכן גרס רבינו הנגאל. ולמאי המסיק
 6 מוחלטת השיטה - נמי נראה ללא תיקשי דרבי
 7 מאיר ארביי מאיר. ושטא משום דרבי הניח
 8 מלקחתו דרבי מאיר ארביי מאיר. משום דאיכא
 9 מדפסיב דרבי מאיר לדביי רבי יוסי.
 10 **ורק** נה ברשות הרבים בפי כלב כו' - אמר
 11 רבינו יצחק: ולא נתיקן וכו'. ונח משמע
 12 ולא נחמיו לך, בדומה בפרק קמא דשבת
 13 (הא) ויא בא דאמר רבי יוחנן: ורוץ ורוץ ורוץ ונה
 14 בתוך ידו של רבינו - חיוב. ואתא ארביי מבמתין
 15 לך. ומיהו, רבינו הנגאל גרס: ונח, דמצי למישר
 16 ונח משמע שפיר מתבין. וחסם וכו' וכן החפץ
 17 דאם בנות דאמר. ועד שי לומר דפרסי קמא
 18 משום מתעורא דמיטרא דיקי, דאירי בלא
 19 שבת. **מחשבתו** משויא ליה מקום - דקא
 20 כבי האי נוגא. ודעה באותו מקום שפי במנמס
 21 אחר כוון כפי כלב שאלתה, ויפי הבכשן
 22 שתשקף שם, וכן השתין ורק. אבל זרק על
 23 המקלות או על שם דבר, אפילו מבמתין - אל
 24 אמרו מחשבתו משויא ליה מקום. **היה** אובל
 25 דביהל בריים מטמא - פירש בקונטרס: דביהל
 26 של תרומה. ורבינו יצחק כותב: דאפילו בשל חליץ
 27 נידא. דיים הפוסלת תרומה מטמאין את הרוק
 28 שהיה משקה לחיות התהלה וחרו מטמא את
 29 הדביהל, וגם מבשריה, דהוה ליה חליץ פולחם
 30 דפסלין את הגוייה. דמשקין כל שהוא מטמאין.
 31 כדאמרין בברכות פרק "אלו בריים" (ב.ב.א.) שטא
 32 יצא מיד אחריו הובס ויחורו ויטמאו את הידים.
 33 וטמאנו ומאחריו הובס כל רביעה, ודבל
 34 נעלהו ליכא אלא רביעה. ובפרק קמא דפסחים
 35 (ד.ב.) נמי משמע שהביש מטמא מחמת המשקין
 36 שעליה, וטמא ליכא בוד רביעה. והא דקאמר
 37 במה דוכתי לטמא טומאת משקין רביעה נבי
 38 יין, וכו' ונגיד ונחא. ופי עשר רביעה - היינו
 39 מוחמת הידים וטמא את הפשה. ובפרק קמא
 40 לפסול את הגוייה, כדנתן במבילה חליץ. כל
 41 המשקין מצטרפין לפסול את הגוייה רביעית.
 42 ומוחמת הידים וטמא את הפשה. ובפרק קמא
 43 משקין וטמא וטמא אובלים - בכל שהוא
 44 אובל וטמא וטמא. ורוק חשיב מוחמת לקבל
 45 טומאה, ממי משחוב טומאת לחשיב טומאה
 46 והשתא הויה דרעיה (ב.ב.) ימא נפקה לי
 47 קשרתיה פשה, לפי מה שפירשתי נחא אפילו
 48 ברוק של טהור. וכן פירש רבינו ר' טובי. נטמ
 49 נפקה לי וקשרתיה פשה. ויטמא שנתא בה בדי
 50 לקבל טומאה עיניו היה רוק של עליה. שניטמא
 51 מוחמת הידים וטמא את הפשה. ובפרק קמא
 52 בכל שהוא, כדפרישתי, ולא כמו שפירש רבינו
 53 וכן דאירי ברוק של טהור כמו שפירש שם
 54 בקונטרס. לפי שלא היה ראה לה להצמיח ברוק
 55 של טהור, משום דלא חשיב רוב משקה לקבל
 56 טומאה. דחשיב שפיר משקה כדפרישתי.
 57 **רבי** מאיר מטמא - את ספרים דגריסי. רבי
 58 מאיר מטמא - **ובן** בת - ועלין עשירי.
 59 פירוש: עריך שביכסו רשאו ורובו על גבה, ועל ידי
 60 כי מותר לשתות בכל עין, וקייטו בפי מאיר.

1 **מדיספא רבי מאיר** - הא דלא פתח דאירי רבי מאיר בכו. הא הוציא - החפץ מאירע
 2 אמור - חיבי, אף על גב דרוא עומד בנבחה והגביוה למעלה מעשרה והעבירו - לא
 3 אמריתן העברת בתי מקום פטור הוא. אלמא: בתי נהנה ועקרה אוליין, והרי נטלו
 4 מחמתה ארבעה ודעוהו לטוק ארבע. **פוטא אבא אבא** - מרובן, ודלמא אחי לעבורי דרך
 5 למטה מעשרה מחשבתו - שהוא עריך לך,
 6 משואו לה הוצאה השובה וכן - מחמתה
 7 ארבע לטוק ארבע. בתי הבכשן - שקלטה
 8 שלחבה ונפשה. בתי קערה - מן הגוף
 9 אוליין. והן נעקין מן החלל של גוף, וחיב
 10 מרמיא מן הגוף שהוא רשות היחיד לרשות
 11 הרבים. או בתי יציאה - שיוצא מן הגוף ממנו,
 12 והרי פי אמה ברשות הרבים ואין כאן עקרה
 13 משות היחיד. ואף על גב דלא הוה - בחמייה,
 14 מדעוס ליתשה לחדיה מאיר ביה יתודה אסור,
 15 דלמיפך קאי ואפילו דלא הוה ביה בתוך פיה.
 16 היה אובל דביהל - של תרומה. ברים
 17 מטמאין - חסם דים שלא נטלו לה ענינה.
 18 ופוסלת את התרומה. רבי מאיר מטמא -
 19 שדרי דכשרה התרומה ברוק שבפיה. רבי יוסי
 20 מטהר - דקסבר כל זמן שדרוק בתוך פיה, לאו
 21 משקיה הוא. והרי הוא כגופו של אדם, ורבי
 22 מנשר. היפך - ברוק, להוציא לחוץ - טמא
 23 דלמדישהי קאי ומכשרה. מחוללת הישה -
 24 החליף קאי יתודה שישתו ריבא הימנה. אל
 25 תחליף - לא תימא מחוללת היא. דמתניתין
 26 דקאמר קאי על גב דלא הוה קאי דלמדישהי
 27 כבדו עסקין. ליהנה תשלשה מן הגוף על ידי
 28 חולי שקרוין טרש. כיוו ונתלה - לא יחלק
 29 ארבע אמות עד שרוק, שאי לא - דהתיק קניא
 30 כיוו. וכן רוקי. כרבינו מעיקרא - מחוללת
 31 הישה. חיבי פיתה - בירי שמימ. כל משאי
 32 אחבו מות - תורה אמרה לנאי קאמר בפרשת
 33 "זה קניי". ואלו משאי - למשנאים הוא
 34 באניהו. והא שמיא אבא - שלשה רוחו על
 35 ידי חולי או הדענה. כיה רוק קאמטיין - שרק
 36 אותו בפני רוב, והיה לו השתלק משם או
 37 להבליטו בסחוסה.
 38 **משנה** וישנה ברשות הרבים - ויחשיב צארו
 39 לרשות הרבים וישנה גוייה שטא יבינס הבלי
 40 אצלו. וכן בנת - מנשר בנבואה לנעק מעשה.
 41 **נבואה** רישא רבנן - לעיל אוקמנא להא
 42 דקתי עומד ברום ברשות היחיד ומטלטל
 43 ברשות הרבים ארבע רפגיו עליה דרבי מאיר
 44 במתניתין גבי פמתה. ולא גוייין שטא יבינס
 45 והא גבר שטא יבינס כרבי מאיר. והא ליכא
 46 למימר דרשתית המים תהוי הבנסה כמתניתין
 47 ורוק - דמי דמי, דהתם קא עקר מנשות או וקא
 48 עבד ונדה לרשות זו. אבל טהה - עבדי
 49 עקרה וטהה בתרא רשואה, דהא ברשות
 50 שהוא שנתה בני עיניו, ובפניו וכן נחין מדי.
 51 בתפיצו העריבין לו - אפילו רבנן מודו דגור
 52 בהו, ומתוך שהוא עריך לרום - היבינס אצלו.
 53 הלבך משקין הללו עריבין לו, וגוייין. כרביית
 54 טאי - מודו שיעמוד ככרמלית וישנה ברשות
 55 היחיד או ברשות הרבים. היא חיי - כי היכי
 56 ולא יעמוד תרומה הרבים וישנה ברשות
 57 היחיד, כך לא יעמוד ככרמלית וישנה ברשות
 58 היחיד. היא חיי פטור - או ריעל לנבחה בלי
 59 - ליכא איסורא דאורייתא, אלא גזירה דרבנן, דלא ליהי לאפוקי מרשות היחיד לרשות
 60 הרבים, ואין ניקום ויגורו שיהי אסור ויבנסת בלי.

קמח

עירובין. פרק עשירי - המוציא תפילין דף צט עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזילברג)

תוספות

קולט

1 קולט אדם מן המוחלה למטה מעשרה - כן גרס בקנטרס. פירושו: מאיר, אבל לא יצרך
2 פיו או מלי מוחלה על שדמוחלה פחות משלשה סמוך לנג. ואף על פי שהיא
3 למטה מעשרה, מכל מקום היה לה כמציא מן הגג לרשות הרבים, כיון דתוך שלשה לנג
4 היא. **מ**ן היצטר מכל מקום שותה - פירושו: אפילו בצירוף בין שהוא מוציא מלי, ודחוק
5 שלשה טפחים מן הגג לזכיא לבדו, ובגמרא מוקי

6 לה לרתי ביה ארבעה, דאי היה ביה ארבעה - היה
7 אסור לזרף. ובכרמלית לרשות הרבים קא מפיק. **ו**
8 ובפירושו הקונטרס מוכח בתוספתא דתמיר צירוף
9 בעצור מעשרה. לכך נראה גרסות
10 הקונטרס, גרסיה נבי מוחלה: למטה מעשרה. דאי
11 הוי גרסין למעלה מעשרה - הוה משמע צעור
12 למטה למעלה שרי. ולמטה - אפילו למטה שרי.
13 ובתוספתא לא שרי אלא היצטר מוחלה. **ו**
14 צעור למעלה מעשרה או מוחלה אפילו למטה -
15 אסור. ואית גרס' זמן היצטר ומכל מקום מותר. **ו**
16 ובקונטרס הקשה על זאת הגירסה בגמרא.
17 **ל**א יעמוד אדם לרשות הרבים ויביה ידו למטה
18 מעשרה - כן גרסות רבינו בגמלא. אבל
19 בקונטרס גרסי: לא יעמוד אדם ברשות היחיד.
20 דהכי פירושא: לא יעמוד על גו ויצרף מנג משרה.
21 שגבה ממנו עשרה טפחים ולא עירבו. ואיתא
22 אפילו כרבי אמאי. דאמר גנות ששות אתה ק"ו
23 דבגג נבנה גנות היצטר מותר. דאפילו לרבי שישנו מצי
24 איתא. דמצי לפירושי דלרצף אסור. ולחביאם
25 לבית קאמר. וקולט מותר אפילו לחביאם - ובגן
26 שלא שבתו בגג הכרזי. דאמר - אפילו על פי שטא
27 דאסור לחביאם לבית. ומכל מקום, אבן על גב דלא
28 שבת - אסור לזרף ולחביאם לבית. דודני ממש
29 דמגן לבית קא מיתיה. אבל לישנא דבריייתא הוא
30 משתמע כרבי ששנון. דקאמר: אבל קולט תוא
31 שותה, משמע במקומנו. מכלל דצירוף אפילו
32 במקומנו - אסור. והוא דאמר גרסין בחיובין
33 (ע"ט, ב). אחר רבי יודנה, אמר שמואל: לא יעמוד
34 אדם בגג ויקולט מי נשנים מגנו על שבידו -
35 היינו תולעים לבית. ובפרשיותי לעיל. ע"ד שרי.
36 דאורייתא ששבתו בגג, דבשעת צירוף לאו
37 כדאמי הכא. ומתבררי יצחק אומר: דחתם איירי
38 בקולט מאיר דן וביהו, והבא בקולט מאיר דן
39 של, כסודן לנג חבירו.

1 **ו**יחשבוני שפוא תגמל אשפה? והא רבין בר רב אריא אמר רבי יצחק: מעשה בקמחי אחר
2 שצידו אחר פלה לים ויצידו אחר פלה לאשפה, והא מעשה לפני רבי ולא אמר בו לא
3 איסור ולא הימור. הימור לא אמר בו - דהיישבוני שפוא תגמל אשפה ועולה הים שרונמו.
4 איסור לא אמר בו - דהא קיימין מחיצות. לא קישא; הא - דיתויה, הא - דרביס.
5 משנה אילו שתייה מיסור על הארץ, אם אין גופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים -
6 מטמאליה חתויה. שרשו גבוהים מן הארץ שלשה טפחים - לא ישב עליהן. **ג**מרא
7 אמר רבי הונא: ברהי דרב הושע; אין מטמאלין בו יתר מביה פתחים. מאי מעמא?
8 משום

1 ועוד הא דקאמר תנא איש יש בעצור ארבעה אסור - אהכיבא קאי אקליטה - מאי מרשות לרשות איבא, ואי אצורה - מתניחין נמי בה, אפילו בשכאן בו ביצור. ואני שמעתי
2 דאיתורנא ומתניחין נמי קאי, דאוקאנט פחות משלשה לנג, דהא לאו הכי - מציפין. ואין דרך לשון תלמודן כן לומר גנא איתרין אמוראים שלא דוברי במשנה. הלא הכי רביסי.
3 וכן היצטר מכל מקום וכו' מתניחין היא. ואלמטה מעשרה קאי. ולא ספיקא דבריייתא היא. תנא אם יש בעצור ארבעה - ברוחא אסור - לזרף ואף על גב דלמטה מעשרה היא
4 ולבדו נמי ליכא אפילו הכי כרמלית מיהא הוי ומופיק כרמלית לרשות הרבים. **ג**מרא אי נימא בכסומה - שהבדו סמוכה כותול בתוך ארבעה טפחים. לפה לי חוליא עשה -
5 בור גופה רשות הרבים ועמקה עשרה, דאי רשות הרבים מפקת ביניהם. ושעמא דאיבא חוליא עשה - דלא מטי רזלי לרשות הרבים. תא קא מטמא לן בו' - ומתניחין לא
6 כדסלקא דעתך דתהוי חוליא עשה לבד מותר. אלא הכי קאמר. בור ברשות הרבים ודחילוי סביבי, וסך חבל נבנה עשרה מוקיעתה רבו - רשות היחיד, וממלא מנגה לחלוץ.
7 שופכן לחיבה - דאשפתה רשות היחיד היא. וליא חשבוני שפוא תגמל אשפה - ועמוד על פחות מעשרה ואיתי למשרי בה נמי בעמיקרא. כסומי - דאישו אחר פתוח לרשות הרבים.
8 ורשאו אתה חתום שני דקרו, שתי אחרים ויחדיו נבדוה עשרה אחר אשפה וכתום וצורות פתוחין על כותן אצמעי. שרשון - לימורין בלעז, ששכלה טיט לשפתיה, ומתכשע
9 קרקע עולם. דרביס - מתניחין באשפה הרבים. **מ**שנה המיס' - שגופו נוטה למטה מכל צדדיו סביב. מטמאלין חתויה - דאמרין לבדו, דהרי יש כאן מציצה עשרה. שרשו נבוחים
10 - שאין העגפים נבוחין אלא אראשן וזכילין ומגביחין לעב וכו'. לא ישב עליהן - וכיון דהבוחין שלשה - כאילו חשיבין ואין משתמשין באילו. **ג**מרא איא בריה איתים -
11 אמר אהי דיקפי' יותר על בת איתים - אין מטמאלין בו אלא בארבע ואפילו נשט מחזילה לך, דהיי מוקף לידרה. מאי טעמא - הא כל דיקף לידרה, אפילו עשרה בורים, מותר.
12 משום

1 וכן בגמ' - והאי תנא מאי היא? אי רשות היחיד, וקאמר דלא יעמוד ברשות הרבים ויחש
2 צוצארין בת ויסול כלי ושתה - ואן תנא ליה רישא. הלא לאו בת כרמלית, כון שאננה
3 בגדה עשרה. שותין על גת - שמד על גת שותה, דמן שלא ארבעא לחוץ -
4 לאו שתיית קבי היא, ופטור מן המעשר. בין ששנונו בתוך בין שמונו בעצור. **ח**ריב -
5 במזגה ששנונו במים משיא ליה קבע. על

6 **ו**כן פנת. **ו**רבא אמר: לענין מעשה רבין אמר רב
7 תשת: **ו**כן פנת" - לענין מעשה רבין. שותין על
8 גת בין בתמין ובין בצעון וקפסור, דבדי רבי מאיר. רבי
9 אילעור בדי צדוק מתיב. והקמיום אוקרים: על התמין
10 תייב, ועל הגזון - פטור, מפני שמהיוד את המותר.
11 משנה קולט אדם מן המוחלה למטה מעשרה
12 מפתחים, וכן היצטר מקל מקום שותה. **ג**מרא קולט
13 אין, אבל מצרף - לא. מאי מעמא? אמר רב תנחום:
14 הלא במוחלה פחות משלשה סמוך לנג עסקינן. דכל
15 פחות אדם בפרשות היחיד וינבדוה ידו וקולט מעשרה
16 עומדי אדם בפרשות היחיד וינבדוה ידו וקולט, ובכל
17 שלא יצרף. תניא אידך: לא יעמוד אדם בפרשות היחיד
18 וינבדוה ידו למעלה מעשרה מפתחים לפחות משלשה
19 סמוך לנג ויצרף, אבל קולט הוא ושותה. מן היצטר
20 מקל מקום שותה. תנא: אם יש בצעור ארבעה על
21 ארבעה - אסור, מפני שהוא כמציא מרשות הרשות.
22 משנה בו בפרשות הרבים והחילוי גבוה עשרה
23 מפתחים - חלוץ שלשה טפחים ויחילוי גבוה עשרה
24 בפרשות הרבים גבוה עשרה מפתחים - חלוץ שלש גביו
25 שופכין לתוכה מים בשפת. **ג**מרא במאי עסקינן?
26 אילימא כסמוכה - לפה לי חוליא עשה? אמר רב
27 הונא: הלא במאי עסקינן - במתקנתן מן הבתול
28 ארבעה, וטעמא - דאיבא חוליא עשרה, הא ליבא
29 חוליא עשרה - קא מטמאליה מרשות היחיד לרשות
30 היחיד דרף רשות הרבים. ורבי יוחנן אמר: אפילו
31 מתניחין כסמוכה, הא קא משמעין לן: דבור וחילוי.
32 **מ**צטרפין לעשרה, אשפה בפרשות הרבים. ולא
33 יתא רבין בר רב אריא אמר רבי יצחק: מעשה בקמחי אחר
34 שצידו אחר פלה לים ויצידו אחר פלה לאשפה, והא מעשה לפני רבי ולא אמר בו לא
35 איסור ולא הימור. הימור לא אמר בו - דהיישבוני שפוא תגמל אשפה ועולה הים שרונמו.
36 איסור לא אמר בו - דהא קיימין מחיצות. לא קישא; הא - דיתויה, הא - דרביס.
37 משנה אילו שתייה מיסור על הארץ, אם אין גופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים -
38 מטמאליה חתויה. שרשו גבוהים מן הארץ שלשה טפחים - לא ישב עליהן. **ג**מרא
39 אמר רבי הונא: ברהי דרב הושע; אין מטמאלין בו יתר מביה פתחים. מאי מעמא?
40 משום

1 ועוד הא דקאמר תנא איש יש בעצור ארבעה אסור - אהכיבא קאי אקליטה - מאי מרשות לרשות איבא, ואי אצורה - מתניחין נמי בה, אפילו בשכאן בו ביצור. ואני שמעתי
2 דאיתורנא ומתניחין נמי קאי, דאוקאנט פחות משלשה לנג, דהא לאו הכי - מציפין. ואין דרך לשון תלמודן כן לומר גנא איתרין אמוראים שלא דוברי במשנה. הלא הכי רביסי.
3 וכן היצטר מכל מקום וכו' מתניחין היא. ואלמטה מעשרה קאי. ולא ספיקא דבריייתא היא. תנא אם יש בעצור ארבעה - ברוחא אסור - לזרף ואף על גב דלמטה מעשרה היא
4 ולבדו נמי ליכא אפילו הכי כרמלית מיהא הוי ומופיק כרמלית לרשות הרבים. **ג**מרא אי נימא בכסומה - שהבדו סמוכה כותול בתוך ארבעה טפחים. לפה לי חוליא עשה -
5 בור גופה רשות הרבים ועמקה עשרה, דאי רשות הרבים מפקת ביניהם. ושעמא דאיבא חוליא עשה - דלא מטי רזלי לרשות הרבים. תא קא מטמא לן בו' - ומתניחין לא
6 כדסלקא דעתך דתהוי חוליא עשה לבד מותר. אלא הכי קאמר. בור ברשות הרבים ודחילוי סביבי, וסך חבל נבנה עשרה מוקיעתה רבו - רשות היחיד, וממלא מנגה לחלוץ.
7 שופכן לחיבה - דאשפתה רשות היחיד היא. וליא חשבוני שפוא תגמל אשפה - ועמוד על פחות מעשרה ואיתי למשרי בה נמי בעמיקרא. כסומי - דאישו אחר פתוח לרשות הרבים.
8 ורשאו אתה חתום שני דקרו, שתי אחרים ויחדיו נבדוה עשרה אחר אשפה וכתום וצורות פתוחין על כותן אצמעי. שרשון - לימורין בלעז, ששכלה טיט לשפתיה, ומתכשע
9 קרקע עולם. דרביס - מתניחין באשפה הרבים. **מ**שנה המיס' - שגופו נוטה למטה מכל צדדיו סביב. מטמאלין חתויה - דאמרין לבדו, דהרי יש כאן מציצה עשרה. שרשו נבוחים
10 - שאין העגפים נבוחין אלא אראשן וזכילין ומגביחין לעב וכו'. לא ישב עליהן - וכיון דהבוחין שלשה - כאילו חשיבין ואין משתמשין באילו. **ג**מרא איא בריה איתים -
11 אמר אהי דיקפי' יותר על בת איתים - אין מטמאלין בו אלא בארבע ואפילו נשט מחזילה לך, דהיי מוקף לידרה. מאי טעמא - הא כל דיקף לידרה, אפילו עשרה בורים, מותר.
12 משום

עירובין. פרק עשירי – המוצא תפילין דף ק עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קלא תוספות

1 **ובן** בקרן וזית – מירש בקנטוס: שלשה צדויו נכנסין חרן תמקעו, ואן ראה מבוזץ
 2 אלא עד רביעי. ואיצטרך לממרו תרידיו קרן וזית, להודיעך כח דרב ששת, ונגר
 3 דמשני צדויו להודיעך כח דרבה, דרמי. ומיחו. מודה רבה בסבור לכולל שאינו שיה לארץ
 4 אלא מצד אחד דאסור. והא דנקט ברייתא בסבור: וצדו אחד שיה לארץ – לא תשעי לרב
 5 ששת, דלדידיה לאו דוקא נקט צדו אחד, דהוא
 6 הדין כצדוין.

מתן ארבע בפתן אחת – פירושו: עולה שהיא
 מתן שתיים שתי ארבע, בכבוד או פסח
 אבל אין לפרש מתן ארבע היינו תחת – דאם
 נתרבה מתן תחת הפסח או בכבוד אין להם
 תקנה, לפי שזה למעלה מחוץ הסקריא וזה למטה.
 ואם תאמר: וליחיו עשה ולידו לאו רוב סלסוף?
 ויש לומר: דלא דמי כלל לכאילם בעציות, ודבא
 על ידי פשיטה הוא בא, והיה יכול להתקיים בלא
 דחיה תלוא, **יתנו** במתנה אחת – דקיימא קל:
 כל היצתנין שנתנו במתנה אחת כפר.

7 **מזוה** הדין הורה שתימשושה לאויר, וכל הדין
 8 שתימשושה לאויר – אין סמלסליו בה יתר מביט
 9 סאתים, "שרישו גבוהין מן הארץ וכו'" **ואתמה, ריש**
 10 **ארץ** הבאין מלמעלה לתוך שלשה, **רבה**
 11 **אמר:** מותר להשתמש בהן, **רב ששת אמר:** אסור
 12 להשתמש בהן, **רבה אמר** מותר להשתמש בהן –
 13 **הכל פחות משלשה דארעא – ארעא היא.** **רב ששת**
 14 **אמר:** אסור להשתמש בהן, **בדיון דמכח אסור קאתי**
 15 **– אסורין.** **דדמו כמשינויהא, דפלקין לעילאי – אסורין,**
 16 **דנחתין לתחתאי.** **שרי.** **לצדדיו – פלוגתא דרבה ורב**

17 **ששת.** **וכן אגיריא,** **וכן בקרן וזית.** **ההוא דירבא הדין**
 18 **לאביו וזתה סליק באיפוא.** **אתא לקמיה דרב יוסף ושרא ליה.** **אמר רב אחא בר תלמי:**
 19 **שרא קדי – רבה שרא קדי.** **פשיטא!** **מהו דתימא:** **אפילו לרב ששת, ביתא כמאן דמלי דמי,**
 20 **ולישתמש בפחות משלשה סמוך לפני, קא משמע לן.** **תנן:** **"שרישו גבוהין מן הארץ שלשה**
 21 **ספחים – לא ישב עליהם."** **הכי דמי? או דלא הדין קפי – פשיטא! אלא לאו – אף על גב**
 22 **דהדין קפיפו לא, לעולם דלא הדין קפיפו.** **והא קא משמע לן:** **אף על גב דצידו אחד שיה**
 23 **לארץ.** **תנן רבנן:** **שרישו אין גבוהין מן הארץ שלשה ספחים.** **או איש חלל תחיתין שלשה**
 24 **ספחים, אף על פי שצידו אחד שיה לארץ – הרי זה לא ישב עליהן, לפי שאין עולין באילן,**
 25 **ואין תליון באילן, ואין נשענין באילן, ולא יעלה באילן מבעוד יום וישב שם כל היום ויורד,**
 26 **ואפילו אחד אילן ואחד פל תבהמה, אבל בור שיה ומערה ונדר סמפס ועולה סמפס ויורד, ואפילו**
 27 **הן מאה אמה. תני תרא:** **אם עלה – מותר לירד, ותני תרא:** **אסור לירד.** **לא קשיא:** **כאן –**
 28 **מבעוד יום, כאן – משחשיכה.** **ואיבעית אימא:** **הא והא משחשיכה, ולא קשיא:** **כאן – בשוגג,**
 29 **כאן – במזיד.** **ואיבעית אימא:** **הא והא משוגג, והכא קנסו שוגג אטו מזיד קמפלגי:** **קר**
 30 **קבר: קנסין, וקר קבר: לא קנסין.** **אמר רב הונא בריה דרב יהושע:** **בתנאי, היתנין במתנה**
 31 **אחת שנתעברו בניתינן מתנה אחת – יתנו במתנה אחת. מתן ארבע במתן ארבע – יתנו**
 32 **במתן ארבע. מתן ארבע במתן אחת – רבי אליעזר אומר:** **יתנו במתן ארבע, ורבי יהושע**
 33 **אומר:** **יתנו במתנה אחת.** **אמר לו רבי אליעזר:** **הרי הוא עובר על "כל תערע"!** **אמר לו רבי**
 34 **יהושע:** **הרי הוא עובר פ"ב תוסף!"** **אמר רבי אליעזר:** **לא אמרו אלא בשהוא פענמו. אמר**
 35 **לו רבי יהושע:** **לא נאמר "כל תערע" אלא בשהוא פענמו, ועוד אמר רבי יהושע:** **משנתת**
 36 **עברת על "כל תוסף" ועשית מעשה בידך, כשלא נתת – עברת על "כל תערע" ולא**
 37 **עשית מעשה בידך.** **לרבי אליעזר, דאמר התם:** **קום עשה עדיף – הכי נמי ירד.** **לרבי יהושע**
 38 **דאמר התם שב ואל תעשה עדיף – הכא נמי לא ירד.** **דימא לא היא, עד פאן לא קאמר**
 39 **רבי אליעזר התם קום עשה עדיף אלא קא עביד מוצה, אבל תכא דלא עביד מוצה – הכי**
 40 **נמי לא ירד.** **ואי נמי, עד פאן לא קאמר רבי יהושע התם שב ואל תעשה עדיף – אלא**
 41 **לא**

1 משום דהוי יורה שתימשושה לאויר – אינה לרוב בה תמיד, אלא להסתופה בה שומרי
 2 (אזרי) הטרדה, מלמעלה משלשה לתוך שלשה – ולאחר שהבידו שלשה חזרו וכפפו.
 3 דהוי ב' שטייטא – כשן סילע, כח בור וזה המנוחה לצדדיו, כך יוצאן שרישו סטנין מתוך
 4 הגורלן בצדדו ובפפתן לארץ נמאן ומנא, הגורלים והולבן ומגביחן באכנסן ותר
 5 משלשה כוה. **דבלין לעילאי** – הגדלים
 6 משתבחה למעלה משלשה, **אסורין** – לדברי
 7 **הכל דתיחא תלמא** – הגדלים תלמא לאישו על עד
 8 האילן, כל שלא גבה שלשה וכן סטנין הירואין
 9 מן הגדלים בשפילו, שיי – לדברי הכל
 10 דאבתי לאו לכלל איסור אתא. **לצדדיו** –
 11 השרשים הקטנים היוצאים מתוך גובה של
 12 גדולים, ומטין לארץ לתוך שלשה לרב ששת
 13 אסירי, נמכח איסורא אתא. **רבה שרי** וכן.
 14 **אבטיא** – אילן היוצא מתוך הדין קצו העשוי
 15 להדיך המים לשרות, ושני צדיו האילן של עד
 16 גידויו הדין נכנסן בידויו, ואם בא למרוד
 17 מצדדיו שמתוך הגבן – הרי זה גבה שלשה
 18 ויותר, ואם בא למרוד מצדו השנים שון
 19 מצדו הדין נכנסן בידויו, אין גבה שלשה
 20 לרבה ומרוד הדין נכנסן שרו רכל פחות משלשה
 21 לארעא קטני. **לרב ששת** מעטמין מודה, ודרי
 22 גבה שלשה ומכח איסורא אתא. **וכן קרן וזית** –
 23 אילן העולה במקצוע שני כותלים של חצר,
 24 ושלשה ארבע נכנסין בתוך המקצוע
 25 שבכותלים, ואן ראה אלא עדו שבחבין,
 26 והולך ועלה עד למעלה לכולל פחות משלשה.
 27 **היה כל פחות משלשה – אין גבה שלשה**
 28 **דמעול לא גבה שלשה, ולרב ששת** נמאריט
 29 משותין, ומכח איסורא אתא. **דוקא קדי וזית**
 30 **אבל אצל כותל מציבא – מודה רבה, והואיל**
 31 **ושלש צדויו גבוהין והרביעי שיה לארץ או**
 32 **לכולל – דאסור, אפילו עדו היה כותל**
 33 **היה כותל מציבא – בתוך הבית היה עמוד,**
 34 **ועלה דרין פי ארובה למעלה מן הגג פחות**
 35 **משלשה, ושיא ליה – דאעיו תראה מן הגג**
 36 **למשל לא אמרין באחד מצדויו.** **ריבא שרא קדי –**
 37 **דאמר רב אבהו מנח איסורא אתא, והא דבא**
 38 **בתוך הבית היה דאסור שנכונה רגא שם.** **דפלי**
 39 **– כארעא סמיכתא היה.** **הא אמרן לעיל: חלון**
 40 **לרב שני בתים למעלה מעשרה כמאן דמלי**
 41 **דמי הדין קפי – ואשמעין דלא ישב על**
 42 **הבפין.** **דאי על הגבוהן – פשיטא, אבתי לא**
 43 **אשמעין אלא חן משום סבת: לא עולין באילן,**
 44 **ממסת ביצה (לזב). רצוי אחד שיה לארץ –**
 45 **שדוקע בקרב בצדו האחת, מודה רבה היכי**
 46 **שלשת צדויו נכנסין מן הארץ, דאסורא עד**
 47 **השה לארץ.** **ואין תילין באילן –**
 48 **אשטגוליה. בור ושיח ומערה – בין שיש בתן**
 49 **מים, בין שאין בהם מים, סמפס – דפרייה,**
 50 **מפספ ויורד, דעמטא וזי משום דטרחה, אלא שלא יתלוש מן המזוהר במתנין, אם עלה – באילן, אסור לירד.** **דכל דרך ירידתו הוא שתימשושה במזוהר. עלה מבעוד יום – וקוש**
 51 **עליו היום – לא קסנין עליו ויורד, ויתנין במתנה אחת ובי' – כנו דם הבכור שנתערב בדם בכור אחר, ועולה אחת מנתה לזה לזה. מתן ארבע במתן ארבע**
 52 **דס חטאת זו נשפך לדם חטאת זו – יתנו ארבע מתנות, ועולה לזה ולזה. יתנו במתן ארבע – דקסבור קום עשה מצוה עדיף, אף על גב דרבאיא מצוה איכא עד עבידו דערב אבכור**
 53 **אבל אסוף, אלא תעשה דחטאת ותיקא (ד' א') ונתן על קרנות' וחד לכלל תוסף דבכור. ורבי יהושע אפי' נתנו במתנה אחת – כיון דקיימא קל: כל היצתנין על מנחה הדין**
 54 **שנתנו במתנה אחת כיפר, דבא דלא ארעא סמכין עלה אפילו לכתחילה, ולא עברין אבל תוסין, ואי משום כל תערע דחטאת, כדאמר טעמא: מוטב שיעקר "כל תערע" מאלו,**
 55 **שהוא יושב ארעא וקייא בידים, מבעור על "כל תוסף" שהוא עקור בידים, הכי נמי יורד – דין ירידה מצוה היא, והא כל זמן שהוא עובד משתמש וזרי וזה תשמיש, ולכך**
 56 **אף על גב דהשתא שתימשושה ארץ כיושר וזית ורוח – עדיף משלש שם, דאף עביד מצוה – דקיימא עשה, לא קא עביד מצוה – פרוש מן העבירה והוא על ידי עבירה**
 57 **אבל קיום מצוה אין כאן.**

1 לא קא עבד אימורא — כשהוא יושב ואינו נותן — הלא רבל תרע הועשה דתנוק על קרנות נעקין מטאליקו, אבל זה — ושיבתו תשמש הוא, שהוא תשמש באיקו, יבש — שאין
 2 בו לחלות, ולאו מחובר הוא. בימות החמה — יבש מותר, דליכא אפילו משום מראית העין, שהרי יבש לכל שהוא יבש שאינו מוציא עליו, והא דקתני אסור — בימות הגשמים, שאין
 3 ניכר בין לרב בין לבי יבש, ואיכא משום מראית העין, קא נתיי פירי — שנשארו בו משנה שעברה, ואתי למשרי ביה תלישה ללת, נהי דעליה ריבש אטו עליה רחל לא גורדין דהיא גופא
 4 גורדיה, מיהו, תלישה אטו תלישה גנור, בגורדיא — הדר שנשרו עפמי כולם, בקעה פצא — כלומר: אינן בני חוריה שידעו לחודו, בבקעה זו שאין לה שומר הכול פרוץ, ואין ברבליים
 5 חובט — אלא: מהלך נמי חטא קרי ליה, והבא

1 לא קשיא הא בלחיים הא ביבשים — ואם תאמר: 1
 2 והא לעיל אסרינן ביבש, דפרקי, והא נתיי 2
 3 קניסי כיון דיש לומר: דבאילן שהוא גבוה שרין 3
 4 למגור טפי, משום דמיכרי ביה נתיי קניסי. 4
 5 והאידנא דקיימא לן כרבי שמעון מילוד שרי 5
 6 — פירש רבינו חננאל: דהאי דתרי 6
 7 לא קאי אלא אנשיבשים, דשרי בכל ענין. אבל 7
 8 באילן אין להחביש כש שום דתרי, אפילו יבש. 8
 9 דשריך למגור טפי, משום דמכריבא מילוא, 9
 10 מתיכרי 10

11 בקעה פצא, וגדר בה גדר. אמר רמי בר אבא, אמר רב אסי: אסור לאדם שיהלך על גבי

12 עשבים בשבת, משום שאמרו: 'ואין ברבליים חוטא'. תני ר' הורדא: מותר ללך על גבי עשבים

13 בשבת, ותניא אדרי: אסור לא קשיא: הא — בלחיים, הא — ביבשים, ואי בעית אימא: הא

14 ותא בלחיים, ולא קשיא: פאן - בימות החמה, פאן - בימות הגשמים. ואיבעית אימא: הא

15 ותא בימות החמה, ולא קשיא: הא - דסיים מסאניה, הא - דלא סיים מסאניה. ואיבעית

16 אימא: הא ותא דסיים מסאניה, ולא קשיא: הא - דאית ליה עוקצי, הא דאית ליה עוקצי.

17 ואיבעית אימא: הא ותא דאית ליה עוקצי, הא - דאית ליה שרבא, הא - דאית ליה שרבא.

18 ותאידנא דקיימא לן פרבי שמעון מילוד שרי. ואמר רמי בר אבא, אמר רב אסי: אסור

19 לאדם שיכוף אשתו לדבר מצוה, שנאמר: 'ואין ברבליים חוטא'. ואמר רבי יהושע בן לוי:

20 כל הכופה אשתו לדבר מצוה - הויין לו פנים שאינן מהוגנין. אמר רב אבא בר חיננא: מאי

21 קראה 'פם בלא דעת נפש לא טוב'. תניא נמי הכי: 'פם בלא דעת נפש לא טוב' - זה

22 הברוך האשה לדבר מצוה. 'ואין ברבליים חוטא' - זה הבעול וישנה! איני? וזה האמר רבא:

23 הורצה לעשות כל בניו זכרים - יבעול וישנה! וקשיא: פאן - לדעת, פאן - שלא לדעת.

24 אמר רבי שמואל בר נחמני, אמר רבי יוחנן: כל אשה שתוכעת בעלה לדבר מצוה - הויין

25 לה גנים שאפילו ברוח של משה לא היו כמותן. דאילו ברוח של משה פתיב: 'הבו לכם

26 אנשים חכמים ונבונים וידועים לשבטיכם', וכתבי: 'ואקח את ראשי שבטיכם אנשים חכמים

27 וידועים', ואילו נבונים לא אשפת. ואילו גבי לאה פתיב: 'ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי

28 תבוא פי שכור שכרתיך', וכתבי: 'ומפני שישכר ידעני בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל

29 ראשיהם מאתיים וכל אחיהם על פיהם'. איני? והאמר רב יצחק בר אבדימי: עשר קללות

30 נתקלה תוה, דכתבי: 'אל האשה אשר הרבה ארבה' - אלו שני טפי דמים, אחת דם נדה,

31 ואחת דם בתוליה: 'ונעצבנה' - זה צער גידול פנים. 'והרונדה' - זה צער העיבור. 'בעצב

32 תלדי פנים' - כמשמעו. 'ואל אשה שתשוקתך' - מלמד שהאשה משתוקקת על בעלה

33 בשעה שיצא לדרך. 'והוא ימשל בך' - מלמד שהאשה תוכעת בלב, והאיש תוכע בפה,

34 זו היא מדה טובה בפנים! כי אמרינן - דמריבא ארצו קפיה. הני שבע הויין! כי אתא

35 רב דימי, אמר: עמופק פאבל, ומנדה מכל אדם, ותבשה בבית האסורין, מאי מנדה מכל

36 אדם? אילימא משום דאסר לה ייחוד - איהו נמי אסור לה ייחוד! אלא דאסרא לבי תרי.

37 במתנתא תנא: מגדלת שער בליליה, וישבת ומשתנת מים בפכהו, ונעשית פר לבעלה.

38 אדרי - הני, שבח הוא לה. דאמר רבי חיאיא: מאי דכתבי 'מלפנו מבחמות ארץ ומעוף

39 השמים ותקמנו', 'מלפנו מבחמות' - זה פרידה שפועלת ומשתנת מים. וימעיף השמים

40 ותקמנו' - זה תרגול שפמיים ואחר כך בועל. אמר רבי יוחנן: אילמלא לא ניתנה תורה - היינו למדיין צניעות מחתלה, ונגול

41 מנגולה, וערויות מזונה. דרך ארץ מתרגול - שפמיים ואחר כך בועל, ומאי מפיים לה? אמר רב יחודה, אמר רב, הכי קאמר לה:

42 ויבנא לך וינא דמנו לך עד פרעיה. לבתר הכי אמר לה: לישמתייה לברכלתיה דהוא תרנגולא, אי אית ליה ולא ויבנא לך.

43 משה

44 משה

45 משה

46 משה

47 משה

48 משה

49 משה

50 משה

51 משה

עירובין. פרק עשירי - המוצא תפילין דף קא עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" קלה תוספת

1 **משנה** הדלת שמוקפת - רחבה שאחורי הבתים. ומשום הכי נקט לה. משום שאין
 2 משתמשים בה תדיר. ואין בה הבית חושש לה לעשות לה דלת תלויה כראוי וקבועה.
 3 אלא וקופה בנגד הפתח. וכשהוא פתוח מטילה לארץ. ויש שחולטין אבל גדרות לארץ.
 4 אין נועלין בה. כבשות. משום דעבדי בנין. ואפילו כשהיא תלויה וגדרת - אף זה
 5 קבועה. וכשהוא מנובחה על השטחין כיון.

6 דאנה כשהוא עם מחו כבונה. והדקים שבפניה
 7 - קוצים ששעוהו הבתים. והתקנים לסתום
 8 בהם פרצה. ופעמים שהוא פתוח. ומפולת -
 9 של קנים. שקורין גילדי. **גמרא** קנן - הוא
 10 כלי שאוחזין בו מאחורי המזריחה כשהו
 11 חורשין. יש שנועלים ומעמידים אותו במקום
 12 דלת כנגד הפתח. כיון שקשורים ותלוין -
 13 אלמא: אתלוין אותו דקפיד. אבל אנבחה -
 14 הארץ - לא ידשי. כשיש לתן עץ. והמוכח
 15 מילתא דרלת גמורה היא. וחי היא קשורה
 16 ותלויה ולא מחו כבונה. כשהיא לוח ציר -
 17 ואף על גב הדשהא ליבא - הכרידא הוא
 18 דאיא. לישנא אחרינא. עינא דמתניתין משום
 19 דחופין בארץ. וקשאי לי בונה. דאם כן מאי
 20 תרתייה דרבא דאמר כשהיא לוח ציר? כיון
 21 הדשהא ליבא - הא קא עבדי חרין ועוד. א"כ
 22 כן כרבי יהודה בני לאוקומיה. דאמר רבי שאן
 23 ממוכין אסור. ומבויין - אלמא: תרתייהו בעיני.
 24 דלת אלמנה - דקתא כשהיא אלמנה מתקומה.
 25 רחי שיפא - עשהה מקדש אחר. דהבא רואי
 26 מחו כבונה נתן קיש ביהוה. שאין בה חיוב
 27 דלת גשמי - דיליש. בריהם דמתניתין אותה.
 28 מרורא - היסק גדול. למעלה למטה -
 29 לאתו העצים העליונים באויר ולתת התחתונים
 30 מלמטה. ש"כ. ביום טוב. דאין זה בנין האלים.
 31 מלמטה למעלה אסור - לתת התחתונים תלויה
 32 לדריזין ברובע. כדרך שששין לפני השמים.
 33 ולסדר עליונים למעלה. דהיינו כפי סוף האל
 34 וגו. אסור. הכי בריהם מלמעלה למטה שרי.
 35 מלמטה למעלה - אסור. וכך נאמתי בתשובת
 36 הנונים. וכן עיקר. וכן ביעא - לסדר הביצים
 37 על התלום על כלי ברזל שקורין גורדיל. או על
 38 גבי שני עצים שמקפין זה אל זה. וצריך לאתו
 39 ביצים כדול על האור. וחברי תני העצים
 40 התחתון. וכן קריה - כדנתן במסכת ביצה
 41 (ל.ב.ב. אין מקפין שתי חביות לשפות עליון
 42 את הקרדה. ואמר רב יהודה: אסור לך לוקח
 43 חביות תחלה ולחבר זה אל זה. וזהו חסדך כדרכים.
 44 ושל פרקים היא. ויש להם ענין מוקף לילואת. וקושה הילואת בארבות ומטה. וכשהוא פרוק מותר הילואת. והעור נופל. והמתקן כיום טוב צריך לאתו העור שטוח מלמעלה
 45 ואחר כך יביא הדגלים עם הארבות וישיבנה תחתיו. אבל אל ישיבנהו תחלה על רגלו ואחר כך שטח השער. וכן חביתא - כשנסמך חביות במדרג שורה על שורה חביות של
 46 חרס כן כיון גדולים ומרקים לרב יהודה הוא בני מתניתין. שמה מניע טעמא דמתניתין משום בלא וכן משום חופי. חדיקא - משול כקוף. טובב כחדיק - טובים שבהם כקוצים.
 47 שפיל לפיח הדק - השתל ענין. לשפיל של מיקרא. לסוף חרוא שלשבת הוא. ישי כפסופב - והשירים שבנו מנינים שליש ככוסת מדרוקן כמן. וישתקת מדרק (שמות
 48 ל.) קומי ודישי כי - סיפה דקרא "והדיקות עמים". **משנה** לא יעשר - ברישות היחיד - ויטול מפתח המונח ברישות דרבים. ויפתח בו פתח חנות שברשות דרבים. ואף על פי
 49 שאין במקום מפתח לפתח ארבעה אותות - גוריה שמת יביא מפתח אצלו. וכן לא יעמוד אדם ברישות דרבים ויחשיב דידי למעלה גבה מיעשהו ורובח ארבעה. כן פתח חנות ומתחן
 50 על גג ויטול שם מפתח. ויפתח בו חנות הוא ובה למעלה מעשירה - גוריה שמת יביאנה אצלו לתוך עשרה. אלא אם כן עשו לה מתיצה - ויעמוד בתוכה. ואסיפא קאי. אפשיין
 51 - קצבים. נועלין - פתח חנותו ועומדין ברישות דרבים והמנעול למעלה מעשירה. צמרים - מוכרי צמר. **גמרא** ומתירו ליה אינהו ברישיתא - בתמייה הוא יורשלים כולה כרמלית
 52 היא. שהיא כולה בחצר של רבים שלא יעורבו הדואלי ולתותיהן געלות כבילה מערבין את כולה. חיובין עליה - העיר של רבים היא. שאוכלות דרבה באין לה. אבל בשבט
 53 דלדורותיה געלות - לא ארשות דרבים. שאנא כרולי מרוב שאוד דרך פתח כל שעה. וכיון דכרמלית לית לן למעוה שלא יעמוד בה ופתח חנותו וילמא מיתיה ליה ראי
 54 נמי מיתיה לגבה שבות בעלמא הוא וגוריה לגוריה לא גורין: מתניתין לאחר שנפרצה בה פרצות הוא. **סיפא** איאן - רבנן אתו לאפילונו אשערי גינה לשער גינה שהיא כרמלית.
 55 וקאמר רבי מאיר לעמוד בה ולחשיב דידי על מקום עובה בה נגעול מתוך הגינה. ורובח אביעה שואר רשות היחיד. ויטול מפתח המנעול הגבוה מעשירה. לא יעמוד ברישות היחיד - כגון בחצירו
 56 ויחשיב דידי לנתת דרך חורו ראי. ויטול בו מפתח היחיד בה נגעול מתוך הגינה. שמת יעשר מפתח אצלו. ומתמיר רבי מאיר אפילו ברישות דרבנן. וכן לא יעמוד בגינה ויחשיב דידי
 57 למוקם גבוה שרשות היחיד אביעה. שואר רשות היחיד. ומפתח חנו, ויפתח מנעול למעלה מעשירה. גינה כרמלית היא. ודיאית חזר מבית איתאן כלי דוקף לירידי.

1 **משנה** הדלת שמוקפת, והדקים שבפניה, ומחצלת
 2 - אין נועלין בהן אלא אם כן גבוהים מן הארץ.
 3 **גמרא** ורמינהו: דלת התגרות, ומחצלת התגרות,
 4 וקנן התגרה, כיון שקשורין ותלוין - נועלין בהן
 5 בשבת, ואין צורך לומר ביום טוב! אמר אבי: בשש
 6 להם ציר. רבא אמר: בשהיה להן ציר. מיתיבי:
 7 דלת התגרות, ומחצלת התגרות, וקנן התגרה, כיון
 8 שקשורין ותלוין גבוהים מן הארץ אפילו מלא נימא
 9 - נועלין בהן, ואם לאו - אין נועלין בהן. אבי מתרין
 10 למעמיה, ורבא מתרין למעמיה. אבי מתרין למעמיה:
 11 או שיש להן ציר, או שגבוהין מן הארץ. רבא מתרין למעמיה:
 12 מן הארץ. חנו רבנן: סוכי קוצים שמתקנין לפרצה שבפניה, כיון שקשורין ותלוין
 13 נועלין בהן בשבת, ואין צורך לומר ביום טוב. חנו רבי תימא: דלת אלמנה תגרתה - אין
 14 נועלין בה. חיבי דמי דלת אלמנה - איפא דאמרי ר' רחי שיפא, ואיפא דאמרי: דלית ליה
 15 גשמה. אמר רב יהודה: האי מדורתא, מפעלה למטה שרי - מפתח למעלה - אסור. וכן
 16 בעשתא, וכן קורדא, וכן פוריא, וכן חביתא. אמר ליה הווא דרזוקי לרבי ויחשיב בן הגינה:
 17 דרקאקא! דכתביב בבני: "טובב כחדיק". אמר ליה: שמאי, שפיל לסיפיה דקרא, דכתביב: "ישי
 18 ממוכין". ואלא מאי - "טובב כחדיק" - כשם שקדקים הללו מגיזין על הפריצה, כך טובים
 19 בשבנו מגינים עלינו. דבר אחר: "טובב כחדיק" - שמהדקין את הרשעים לגיהנם, שנאמר:
 20 "גוי ודושי בת ציון כי כרנד ראשית בירל ופרסותיהן אשים ברושה הירשות עמים רבים".
 21 וכן **משנה** לא יעמוד אדם ברישות היחיד ויפתח ברשות דרבים, ברשות דרבים ויפתח
 22 ברשות היחיד, אלא אם כן עשה מתיצה גבוה עשרה מפתחים. דברי רבי מאיר. אמרו לו:
 23 מעשה בשוק של פמנים שהיה בירושלים שהיו נועלין ומניחין את המפתח בחלון שעל
 24 גבי הפתח. רבי יוסי אומר: שוק של צמרים תהו. **גמרא** ורבנן, אמר רבי מאיר רשות
 25 דרבים - ומתירו: אינהו כרמלית? דאמר רבה בר בר חנה, אמר רבי יוחנן: וירושלים, אלקמלא
 26 דלתותיה נגעלות כבילה - תיביב עליה משום רשות דרבים. אמר רב פפא: פאן - קודם
 27 שנפרצו בה פרצות. פאן - לאחר שנפרצו בה פרצות. רבא אמר: סיפא אתאן לשערי גינה.
 28 והכי קאמר: וכן לא יעמוד ברשות היחיד ויפתח בכרמלית, ויפתח ברשות היחיד,
 29 אלא

1 **משנה** הדלת שמוקפת - רחבה שאחורי הבתים. ומשום הכי נקט לה. משום שאין
 2 משתמשים בה תדיר. ואין בה הבית חושש לה לעשות לה דלת תלויה כראוי וקבועה.
 3 אלא וקופה בנגד הפתח. וכשהוא פתוח מטילה לארץ. ויש שחולטין אבל גדרות לארץ.
 4 אין נועלין בה. כבשות. משום דעבדי בנין. ואפילו כשהיא תלויה וגדרת - אף זה
 5 קבועה. וכשהוא מנובחה על השטחין כיון.
 6 דאנה כשהוא עם מחו כבונה. והדקים שבפניה
 7 - קוצים ששעוהו הבתים. והתקנים לסתום
 8 בהם פרצה. ופעמים שהוא פתוח. ומפולת -
 9 של קנים. שקורין גילדי. **גמרא** קנן - הוא
 10 כלי שאוחזין בו מאחורי המזריחה כשהו
 11 חורשין. יש שנועלים ומעמידים אותו במקום
 12 דלת כנגד הפתח. כיון שקשורים ותלוין -
 13 אלמא: אתלוין אותו דקפיד. אבל אנבחה -
 14 הארץ - לא ידשי. כשיש לתן עץ. והמוכח
 15 מילתא דרלת גמורה היא. וחי היא קשורה
 16 ותלויה ולא מחו כבונה. כשהיא לוח ציר -
 17 ואף על גב הדשהא ליבא - הכרידא הוא
 18 דאיא. לישנא אחרינא. עינא דמתניתין משום
 19 דחופין בארץ. וקשאי לי בונה. דאם כן מאי
 20 תרתייה דרבא דאמר כשהיא לוח ציר? כיון
 21 הדשהא ליבא - הא קא עבדי חרין ועוד. א"כ
 22 כן כרבי יהודה בני לאוקומיה. דאמר רבי שאן
 23 ממוכין אסור. ומבויין - אלמא: תרתייהו בעיני.
 24 דלת אלמנה - דקתא כשהיא אלמנה מתקומה.
 25 רחי שיפא - עשהה מקדש אחר. דהבא רואי
 26 מחו כבונה נתן קיש ביהוה. שאין בה חיוב
 27 דלת גשמי - דיליש. בריהם דמתניתין אותה.
 28 מרורא - היסק גדול. למעלה למטה -
 29 לאתו העצים העליונים באויר ולתת התחתונים
 30 מלמטה. ש"כ. ביום טוב. דאין זה בנין האלים.
 31 מלמטה למעלה אסור - לתת התחתונים תלויה
 32 לדריזין ברובע. כדרך שששין לפני השמים.
 33 ולסדר עליונים למעלה. דהיינו כפי סוף האל
 34 וגו. אסור. הכי בריהם מלמעלה למטה שרי.
 35 מלמטה למעלה - אסור. וכך נאמתי בתשובת
 36 הנונים. וכן עיקר. וכן ביעא - לסדר הביצים
 37 על התלום על כלי ברזל שקורין גורדיל. או על
 38 גבי שני עצים שמקפין זה אל זה. וצריך לאתו
 39 ביצים כדול על האור. וחברי תני העצים
 40 התחתון. וכן קריה - כדנתן במסכת ביצה
 41 (ל.ב.ב. אין מקפין שתי חביות לשפות עליון
 42 את הקרדה. ואמר רב יהודה: אסור לך לוקח
 43 חביות תחלה ולחבר זה אל זה. וזהו חסדך כדרכים.
 44 ושל פרקים היא. ויש להם ענין מוקף לילואת. וקושה הילואת בארבות ומטה. וכשהוא פרוק מותר הילואת. והעור נופל. והמתקן כיום טוב צריך לאתו העור שטוח מלמעלה
 45 ואחר כך יביא הדגלים עם הארבות וישיבנה תחתיו. אבל אל ישיבנהו תחלה על רגלו ואחר כך שטח השער. וכן חביתא - כשנסמך חביות במדרג שורה על שורה חביות של
 46 חרס כן כיון גדולים ומרקים לרב יהודה הוא בני מתניתין. שמה מניע טעמא דמתניתין משום בלא וכן משום חופי. חדיקא - משול כקוף. טובב כחדיק - טובים שבהם כקוצים.
 47 שפיל לפיח הדק - השתל ענין. לשפיל של מיקרא. לסוף חרוא שלשבת הוא. ישי כפסופב - והשירים שבנו מנינים שליש ככוסת מדרוקן כמן. וישתקת מדרק (שמות
 48 ל.) קומי ודישי כי - סיפה דקרא "והדיקות עמים". **משנה** לא יעשר - ברישות היחיד - ויטול מפתח המונח ברישות דרבים. ויפתח בו פתח חנות שברשות דרבים. ואף על פי
 49 שאין במקום מפתח לפתח ארבעה אותות - גוריה שמת יביא מפתח אצלו. וכן לא יעמוד אדם ברישות דרבים ויחשיב דידי למעלה גבה מיעשהו ורובח ארבעה. כן פתח חנות ומתחן
 50 על גג ויטול שם מפתח. ויפתח בו חנות הוא ובה למעלה מעשירה - גוריה שמת יביאנה אצלו לתוך עשרה. אלא אם כן עשו לה מתיצה - ויעמוד בתוכה. ואסיפא קאי. אפשיין
 51 - קצבים. נועלין - פתח חנותו ועומדין ברישות דרבים והמנעול למעלה מעשירה. צמרים - מוכרי צמר. **גמרא** ומתירו ליה אינהו ברישיתא - בתמייה הוא יורשלים כולה כרמלית
 52 היא. שהיא כולה בחצר של רבים שלא יעורבו הדואלי ולתותיהן געלות כבילה מערבין את כולה. חיובין עליה - העיר של רבים היא. שאוכלות דרבה באין לה. אבל בשבט
 53 דלדורותיה געלות - לא ארשות דרבים. שאנא כרולי מרוב שאוד דרך פתח כל שעה. וכיון דכרמלית לית לן למעוה שלא יעמוד בה ופתח חנותו וילמא מיתיה ליה ראי
 54 נמי מיתיה לגבה שבות בעלמא הוא וגוריה לגוריה לא גורין: מתניתין לאחר שנפרצה בה פרצות הוא. **סיפא** איאן - רבנן אתו לאפילונו אשערי גינה לשער גינה שהיא כרמלית.
 55 וקאמר רבי מאיר לעמוד בה ולחשיב דידי על מקום עובה בה נגעול מתוך הגינה. ורובח אביעה שואר רשות היחיד. ויטול מפתח המנעול הגבוה מעשירה. לא יעמוד ברישות היחיד - כגון בחצירו
 56 ויחשיב דידי לנתת דרך חורו ראי. ויטול בו מפתח היחיד בה נגעול מתוך הגינה. שמת יעשר מפתח אצלו. ומתמיר רבי מאיר אפילו ברישות דרבנן. וכן לא יעמוד בגינה ויחשיב דידי
 57 למוקם גבוה שרשות היחיד אביעה. שואר רשות היחיד. ומפתח חנו, ויפתח מנעול למעלה מעשירה. גינה כרמלית היא. ודיאית חזר מבית איתאן כלי דוקף לירידי.

1 **מביא** מפתח ומנחה ודמיא האיסופה — פירש בקונטרס: דמחא מוקדק הדרר ביה רבי מאיר
2 משערי גינה, ולא גור לעמוד ברשות הרבים שלא יטלטל בכרמלית. הוא איסקופה
3 כרמלית היא, כדאמרין לקמן, ואין ראה לרבינו ירוק, ומבאין אין להוכיח דאיכא לאוקמא
4 למחר פותח ונעלה, כגון שעומד על האיסופה. וכן צריך לפרש. דאי ברשות הרבים קאי —
5 מאי יוכי? וימענע ודמיא יהודא דשערי גינה.
6 ונראה לרבינו יצחק כמו שהגיה בקונטרס
7 בפירושו: דמיספא מוכח הדרר בה רבי מאיר
8 משערי גינה, דרובני: למעלה מעשרה — מנחה
9 במגעול, ולמחר פותח ונעלה. דבי קאי בני על
10 האיסופה — היה זה מברמלית לרשות היחיד,
11 דעל בתוך האיסופה כרמלית היא. דאי מקום
12 פטור — אמאי צריך להניח הפתח במגעול? ייחד
13 באיסופה
14 **מדקאמר** וכן תנחומי: מכלול דבאיסקופה
15 כרמלית — דוכן משמע דומיא
16 דשערי גינה, ואי דמיא האיסופה רשות היחיד —
17 אם כן היה מוטלטל ברשות היחיד וברמלית, וכן
18 אם ויהיה רשות הרבים — היה מוטלטל ברשות
19 הרבים לכרמלית, ולא הוי דומיא דשערי גינה
20 דאסרי ביה ואי גזמא. **אין** חוקקין — הוי מקום
21 פטור. הוא אקאמר ומנחה באיסופה — הוא הוי
22 ברשות הרבים, אלא דסתמא לא מיטנד בקרקע
23 משוה היה לא קניט על **רבי** יוסי אומר איסור
24 גזמא בו והתירו להם — ואם תאמרו: הוא אמרין
25 בגרדים פירק 'אלו נרדים' (פאא), ובפירק 'מקום
26 שנהר' (פסחים גאא). דברים דומתרים ואחרים
27 גזמא ביה איסור — ואי אהר רשאי להתירן
28 בפנייהו ויש למור. דהיינו כשודעים שמוחה
29 ומתמירין. על עמנן של וירגלו בני אדם להקל,
30 ויבא להתיר איסור. אבל אם מתמירין ממתת
31 טעמ — אסור. למור להחרי פריחה.

1 **אלא** אם כן עשה מחיבה גבוהה עשהה מפתחים, דכרי
2 רבי מאיר. אמרו לו: מעשה בשוק של פממים שהיה
3 בירושלים, שהיו נועלין ומנחין את המפתח בחלון
4 שעל גבי הפתח. רבי יוסי אומר: שוק של צמרים היה.
5 תנו רבנן: פתחי שערי גינה, כגומן שיש להן בית
6 שעור מפגנים — פותח ונעלה מפגנים. מחוץ — פותח
7 ונעלה מבחוץ. מכאן ומכאן — פותח ונעלה כאן וכאן.
8 אין להן לא לכאן ולא לכאן — אסורין כאן וכאן.
9 וכן תנחומי הפתחות לרשות הרבים, כגומן שהתמנעול
10 למטה מעשרה — מכיבא מפתח מערב שבת ומנחה
11 באיסופה, למחר פותח ונעלה ומחזירו מערב
12 כגומן שהתמנעול למעלה מעשרה — מכיבא מפתח מערב
13 שבת, ומנחה במגעול, למחר פותח ונעלה ומחזירו
14 למקומו, דכרי רבי מאיר. והקמים אוקרים: אף כגומן
15 שהתמנעול למעלה מעשרה מפתחים — מכיבא מפתח
16 מערב שבת, ומנחה באיסופה, למחר פותח ונעלה
17 ומחזירו למקומו, או בחלון שעל גבי הפתח. אם
18 יש בחלון ארבעה על ארבעה — אסור, מפני שהוא
19 כמציא מרשות לרשות. מדקאמר וכן תנחומי — מפלל
20 שבת, ובאיסקופה מרמלית עסקין. היא נעלה היכי דמי?
21 **אין** דלית ביה ארבעה — מקום פטור הוא, ואי את
22 ביה ארבעה — בהא ליבא רבנן: אף כגומן שהתמנעול
23 למעלה מעשרה מכיבא מפתח מערב שבת, ומנחה
24 באיסופה, למחר פותח ונעלה בו ומחזירו לאיסופה,
25 או לחלון שעל גבי הפתח? והא קא ממלט מברמלית
26 לרשות היחיד! אמר אבוי: לעולם דאין בו ארבעה,
27 ויש בו לחוק ולהשלמו לארבעה. ובהא פליגי, דרבי
28 מאיר סבר: חוקקין להשלים, ורבנן סברי: אין חוקקין
29 להשלים. אמר רבי ברכי בר אבוי: שמע מינה שמה
30 מתניתא תלת: שמע מינה: חוקקין להשלים, ושמע
31 מינה: הדר ביה רבי מאיר משערי גינה, ולשמעת מינה: מדרבנן איתא לדרב דימי. דכי אתא
32 רב דימי, אמר רבי יוחנן: מקום שאין בו ארבעה על ארבעה — מותר לכני רשות הרבים
33 ולכני רשות היחיד לכתה עליו, ובכרם שלא יהלפו. **משנתה** נגר שיש בראשו גלגלמטרא,
34 רבי אליעזר אומר, ורבי יוסי תמור. אמר רבי איעורי: מעשה כנגסת ששנבטריא שהיו נוהגין
35 בו היתה, עד שפא רבן גמליאל והוקנים ואסרו להן. רבי יוסי אומר: אסורין נהגו בו, ובא
36 רבן גמליאל והוקנים והתירו להן. **גמרא** בניטל באגדה — פולי עלמא לא פליגי, בי פליגי
בשמיני

גלוסטרטא

1 מינה טיפא נמי מוקא שרי לעמוד) — האיסופה כרמלית וליתול מפתח במגעול למעלה מעשרה באיסופה כרמלית ולחלובי דרך אוראא למענעול ולא גור שפא מיבא אצלו
2 האיסופה שהיא כרמלית. ושמן מינה מדרבנן — דאמרין: אם יש ארבעה על ארבעה — אסור ליתול מפתח מאיסופה ולענעול במגעול שהוא מקום פטור וליטלו משם ולהתירו בחלון
3 שהוא רשות היחיד משום דקא מחליף מאיסופת כרמלית לחלון שהוא רשות היחיד על ידי הנתת מקום פטור. איתא לרב רבי — דאמר ובכרם שלא יהלפו. **משנתה** נגר —
4 קביליא, שותרכין און כחור שבאיסקופה לעל הדלת. שיש בראשו גלגלמטרא — שיש בראשו גלגלמטרא, ורבי אליעזר אומר, ורבי יוסי תמור. אמר רבי איעורי: מעשה כנגסת ששנבטריא שהיו נוהגין
5 בו היתה, עד שפא רבן גמליאל והוקנים ואסרו להן. רבי יוסי אומר: אסורין נהגו בו, ובא
6 רבן גמליאל והוקנים והתירו להן. **גמרא** בניטל באגדה — פולי עלמא לא פליגי, בי פליגי
בשמיני

1 **אלא** אם כן עשו וכו' — אסיפא קאי, והדשתו כן קאי בגינה קאי ברשות היחיד ועולה
2 עד לרקיע. שקריי גינה — סתם מנועלין ונבדחן עשרה דרובין ארבעה, ורשות היחיד וק.
3 בית שערי — בית קטן, ופתח הגינה פתוח בו. ובשערי הגינה המעולה לרשות הרבים
4 עסקין, מוקדמיא וכו'. וכן תנחומי הפתחות לרשות הרבים, פותח ונעלה — פתח גינה — דבית
5 שער רשות היחיד הוא. וכן תנחומי חזקוני. **אל**
6 לכאן ולא לכאן אסורין מכאן ומכאן —
7 המגעול לרשות היחיד הוא, ואף על פי
8 שהמפתח מנחה עליו — גור ביה מאיר שלא
9 יעמוד ברשות הרבים ולא בגינה, וטול מפתח
10 של רשות היחיד — שמה יביאנו אצלו לרשות
11 הרבים או לכרמלית, וכן תנחומי — לקמן מפרש
12 האי 'וכן', דבאיסקופת כרמלית בגינה קאמר.
13 שערי תנחומי עמימי שמנועליהם ובגחין,
14 ופמעמי שני כגומן, לפיכך נתן כדן חלוקה,
15 (למחר פותח ומנחה על האיסופה — לקמיה
16 מפרש דמהבא ששנענן הדרר ביה רבי מאיר
17 משערי גינה, ולא גור בעומד ברשות הרבים
18 שלא יטלטל בכרמלית. אדא איסקופה כרמלית
19 היא, דרחהה ברבשה ואינה גבוהה עשרה
20 וכוטנול מפתח משום הוא עמד ברשות
21 הרבים, ומחלובי דרך אורא איסקופה למענעול
22 שעל גביו למטה מעשרה — קא ממלט
23 מברמלית לכרמלית, ולא גור רבי מאיר שמה
24 ויבאנו אצלו חוץ לעכבי האיסופה). למחר
25 פותח ונעלה וכו' — ועל האיסופה הוא עומד
26 ומטלטל מפתח מאיסופה למענעול על דרך
27 אורא איסקופה, אלא מטלטל אלא בכרמלית
28 ומחזירו למקומו — לאיסקופה. מנחה במגעול —
29 מכלל לא מנטי ליה מאיסופה
30 למענעול הוא מפק מברמלית לרשות היחיד.
31 למקומו — למענעול על גביו, כגומן מנועלין לחלו
32 של עץ שששין עמימי הפתחות ורשחין רובין,
33 ובלעז שדוריא. והבסי אוקרים וכו' — לקמן
34 מפרש טעמא, דלא מנטי ליה להאי ממעול
35 רשות היחיד. למקומו — לאיסקופה, או לחלון
36 שאין בו ארבעה. דאף על גב דבמה שריה —
37 מקום פטור בעלמא הוא. שמוציא מרשות
38 לרשות — מאיסקופה שהוא כרמלית לחלון
39 שהוא רשות היחיד. ואף על גב דהניחו תחילה
40 במגעול, שהוא מקום פטור לרבנן, ובכל אצל
41 כל הירושות — כרב דימי קיימא לן, דאמר
42 בפירק גמא: ובלבד שלא יהלפו. מקום פטור
43 הוא — וכי הוי למעלה מעשרה — היכי משו
44 ליה רבי מאיר רשות היחיד, ואסר. ויש בו לחוק
45 בתוך הדלת אצל ראש המגעול בעיבוש על
46 דלת ולהשלים ראש המגעול לארבעה. חוקקין
47 לחשימי — דואגן אורו כאילו חוקק, אין חוקקין
48 להלכין, מפני מקום בעלמא הוא. הדי ביה רבי
49 מאיר משערי גינה — מדקא שרי לעמוד (ברשות
50 הרבים ליתול מפתח מאיסופת כרמלית
51 ולהתירו דרך אורא למענעול לרשות הרבים ושמן
52 ולא גור שמה יביאנו אצלו לרשות הרבים ושמן
53 ולא גור שמה יביאנו אצלו
54 האיסופה שהיא כרמלית. ושמן מינה מדרבנן — דאמרין: אם יש ארבעה על ארבעה — אסור ליתול מפתח מאיסופה ולענעול במגעול שהוא מקום פטור וליטלו משם ולהתירו בחלון
55 שהוא רשות היחיד משום דקא מחליף מאיסופת כרמלית לחלון שהוא רשות היחיד על ידי הנתת מקום פטור. איתא לרב רבי — דאמר ובכרם שלא יהלפו. **משנתה** נגר —
56 קביליא, שותרכין און כחור שבאיסקופה לעל הדלת. שיש בראשו גלגלמטרא — שיש בראשו גלגלמטרא, ורבי אליעזר אומר, ורבי יוסי תמור. אמר רבי איעורי: מעשה כנגסת ששנבטריא שהיו נוהגין
57 בו היתה, עד שפא רבן גמליאל והוקנים ואסרו להן. רבי יוסי אומר: אסורין נהגו בו, ובא
58 רבן גמליאל והוקנים והתירו להן. **גמרא** בניטל באגדה — פולי עלמא לא פליגי, בי פליגי
בשמיני

1 מינה טיפא נמי מוקא שרי לעמוד) — האיסופה כרמלית וליתול מפתח במגעול למעלה מעשרה באיסופה כרמלית ולחלובי דרך אוראא למענעול ולא גור שפא מיבא אצלו
2 האיסופה שהיא כרמלית. ושמן מינה מדרבנן — דאמרין: אם יש ארבעה על ארבעה — אסור ליתול מפתח מאיסופה ולענעול במגעול שהוא מקום פטור וליטלו משם ולהתירו בחלון
3 שהוא רשות היחיד משום דקא מחליף מאיסופת כרמלית לחלון שהוא רשות היחיד על ידי הנתת מקום פטור. איתא לרב רבי — דאמר ובכרם שלא יהלפו. **משנתה** נגר —
4 קביליא, שותרכין און כחור שבאיסקופה לעל הדלת. שיש בראשו גלגלמטרא — שיש בראשו גלגלמטרא, ורבי אליעזר אומר, ורבי יוסי תמור. אמר רבי איעורי: מעשה כנגסת ששנבטריא שהיו נוהגין
5 בו היתה, עד שפא רבן גמליאל והוקנים ואסרו להן. רבי יוסי אומר: אסורין נהגו בו, ובא
6 רבן גמליאל והוקנים והתירו להן. **גמרא** בניטל באגדה — פולי עלמא לא פליגי, בי פליגי
בשמיני

1 המ' ומיהרה ק"ל ולא מיהרה - פירש בקונטרס: דעמא לא משום אהל הוא. ולפי זה
2 מותרין אותן כובעין של לבד, אף על פי שמאהל טמא. ולבד שיהיה קטנה יותר תורת גורנו,
3 שלא יפול, ואחי' לאיתו ארבע אמות בריהו ערבים. אבל רבינו תנאל מפרש מתוך
4 אסור, בשעשפת ידועא פ"ו תובעין ק"ו שאינו נכפף ונראה אהל. ולפי זה כובעים אסורין.

והעילויין כאן ובאן אסור - פירש בקונטרס:

5 דקבשי של בגין סתריהו כמ"ב. דעל
6 שיהיה חובה ומגדל אקמרי לה גמברא. ותימה אסור
7 מנתניין בבית שמאי' ולבית הלל אף בגין סתריהו
8 בבבלים, כפרק שני דביצה (בבא). ועוד קשה
9 דבגמרי גבי והעילויין כאן ובאן אסור שמא יתקע
10 דרך לפרש דשמא יתקע קאי על תחתן, דאי
11 אעילויין - לא היה אסור במקדש. דאין שבות
12 במקדש. ודוחק גדול הוא. ונראה לרבינו יצחק
13 דאפילו ציר העילויין הוא דרבנן, רשעת גודלה הוה
14 לא היתיר במקדש. וטובא אשכחן דלא היתיר
15 במקדש. כגון סידור הקנים וטעילתו דאינו הוה
16 את השבת.

מחזירין רטיה במקדש אבל לא במדינה -

17 פירש בקונטרס: גודיה שמתא מירד
18 אבל ליתקע פסגתין ליבא למחש' וכו'.
19 ומאמולא הוה עוליה. וקשה דפרסי' כמ"ג
20 אשה (שבת ס"ג). אמר אשה יוצאת מפילפל
21 וברגירי מלח, ולא אפול - לא היתיר. ואפילו כיון
22 דכבר הוי געילתו הוא לומר. דרובע עמאנא לפי
23 שריאתו כמו שמתבון להוציא לחוץ, ואחי'
24 למשרי המצות. חרב רבינו יוסף פירש לשם -
25 הוועם עמאנא. ודחיקת פסגתין. וכן של לפרש
26 בשעתן. ונקט רטיה לכתובא. אף על גב דאיכא
27 למדוש שדחיקת פסגתין ולמירוח - אפילו הוי
28 מחזירין במקדש.

רטיה שפירשה מחזירין אותה - ואם תאמר:

29 תניא שנת אדמור בני פילפל וברגירי
30 מלח. נפל אל תחתיו ויש להבא דרך דרפילפל
31 איירי שפנל על בני פריקע. ורובא שפנל על בני
32 כלי, כדקאמר בר סודא בסמוך. ורב איש קאמדי
33 כסמוך אל שמעי ל' - לא קאי ארד חסדא
34 כרפישה בקונטרס. אלא קאי אהלבה כרבי הוה
35 אבל אמילתא דרב חסדא - לא פליגי. והוה דלא
36 שר רבנא אלא בכלי. ועוד יש לומר: הוה דהניגדי
37 מלח - אלא תני יתורה אהא.
38 אמר' מר בר רב אשי הוה קאימנא קמיה דרבא
39 - רבינו תנאל גיטין' קמיה דרבא'. וכן
40 נראה דלא נרסין' קמיה דרבא', הוה
41 שמת רבא גודל בר אשי.

קושרין מנעו רב ואם לבתחילה כאן ובאן

42 אסור - פירש בקונטרס: שלא היה היתה
43 שם מאתמול. ורבינו תיחז מפרשי' לבתחילה -
44 אפילו נפקסה הוה, ורעה לשלילה' ולעשותה
45 בכל קשר - הוה לבתחילה.
46 דא

בשופעה - ממנגד באמצעות גגה עד מקום ששפת יריעה שלה כפי. לא ירחיבו טפח דרדי
כולה כרופן ואן כאן אהל כלל אבל הרחיבה כל דופן ודופן באלכסונה טפח - הוי ההא
אלכסון, אף על פי שיהא שמופע קרוי אהל, כרבנן דפילגי' אוריב' אליעזר ממשכת סובה
(ט"ב) כר שמועת, וקשיא ל' איו משה שאנן כררבה שאן אטפוחו אן שלשה טפח דרדי
שידיה בגגה פחות מטפח ועני' שפיעיה כל אודר
פחות מטפח ויש לומר' שהמטה רחבה
במשפחה, ונקילטי' דרבה יוצאן הימנה לשני
ראשה. ועליל' למעלה סודרין אחוץ מנוך ואודר
גובה, וקעים נתונים עליהם מנקלטי'ן שבראשה
נקלטי'ן שברגליה, ופרס על המטה שהים
ושלש בילות קטנות בגגה. ויריעה גדולה פרוסה
כפי, ונגעה לרפנות. ביטא שיי - כן שבות
לכב, שקורין פלטי'י; מותר לצאת בו בטוב
ואת ביטא שיי - שיצא פחות רוחב שמתו
להלן מראשו - אסור, דהיי' אהל. שריבי
בגליישה - האריך שמתלוו לחלק מאלאה,
והוציאה טפח - הכי נמי דאסור. אלא את
דפריהך הא דלא מיהרה - וטעמא לא משום
אהל הוא. אלא דילמא נפיל משרייה ואני
אתמי. הלכרן, כי מיהרה וקשור ברצועה תחת
צואר - שרי, ואי לא - אסור. משנה
מחזירין ציר התחתון - של דלת חלקן שיהיה
היכה ומגדל שפתיהם מצדקה. דציר התחתון
לא זמן קטל יצא העילויין - חוץ לחתירה, ואני
כאן כגון. אבל לא במדינה - גודיה שמא יתקע
בגורן לא במקדש. דהויא מלאכה. והעילויין כאן
לא אסור - רביןן שיצא העילויין - גלו ונפול
הוה כבונה. וקא סבר' שי כגון בכלל, ומלאכה לא
הותרה אפילו במקדש. גמרא
מחזירין - כגון שריכזיל' לו לרבר קרבן, כגון
שדיה שם מלח או לבונה או קטורת, ואין שבות
במקדש. ומבטינה ויחזין - לא יצא כולו
מחוץ האסופה, אלא התחיל לעשט - ודחוקין
לחוד בלעז אפמדידורא. והעילויין כאן ובאן אסור
לחזירי' - דהיי' בנה ממש. כסאפ' יתקע - שמא
יחזיקו במקדש ובגורן, הוויא מלאכה.
ואתחזיקו במדינה קאי, יאדי אעילויין קאי
במקדש. הוה ליה שבות. דרך חוזה גידה
משום שמא יתקע, ואמאי מיתסר במקדש דאמר
והעילויין כאן ובאן אסור, דלא שבות במקדש לא
גורו. של בור ישל דות - דהיי' בגין המחזיר
לקרקע, שניב בגין בכל דהו. בור מביניהו וות
בגנין בתרן הקרקע אקשקע אשקטיגיא. משנה
מחזירין רטיה - כהן שלקה בידו, נתן עליה
רטיה מבעד יום, והוצרך לעבוד עבודה שבת
או ביזם כגון ונטל רטיה מעל ידי שלא הוא
יצאצת ויבין ובין ידי לעבודו. והוציאה וסמלה
בה, דבעינן יולקח הבקר ובין דחייץ לא הוי
לקיחה בבתי - מחזירה במקדש. דאי לא שרית
לקיחה ליתירה - לא שקול ליה מידיה, ומגדל
לא עביד מבורה. וזה אחוץ משלשה דברים
ולא כתיב -

אבל לא במדינה - גודיה שמא ימרח הוסיף. ומירוח היינו מוקח דאמור באבות מלאכה
האמורה במסכת ביצה שהותרו סופן משום תחלתן. וזהו שנתא ימרח המקדש. וזהו שנתא ימרח המקדש. וזהו שנתא ימרח המקדש.
רטיה שפירשה - שפלה. ומבטינה קא מיירי, ולכחי נקט פרשה. שרירי לא נטלה מרעה. מחזירין - דמילתא דלא שכחתא הוא, ולא גורו בה רבנן. רבי' יתורה אומר - אם נפלה -
אין מחזירין. אבל אם התחלק - ודחוקה ומחליקה למבנה. שהוא מפרש - מחליק גומות שבתיה. מירוח חיובי משום ממוקח. אלו - דהנא קמא שרירי לחתירה. אלא שפירשה על
גבי כלי - על דבר או על הכסת. על גבי קרקע - כלבתחלה דמי אפיא - נפלה לו על הכר שבמראשותיו. כמו שבמראשותיו - אסידורה. לא כפי' לא רבי' דרב
חסדא - דמוקף לפלוגתיהו בשפנלה על הכלי, ואפילו הכי אסר כרבי יתורה ואמר שמואל: הלכה כרבי יתורה. לא שמעי' ל' - הא דרב חסדא, דאנא סבירא ל' דכי פליג רבי' הוה
בגפילה על גבי קרקע. אבל בגפילה על גבי כלי - מודה. דהוה כרבתחלה בגלמא. משנה קושרין גיטא - ונתקט מר שיש לחיות חרות עפ"ל ולעשות פתומין בלעשות
טעמא, דקסבר מכושרי מצוה אהל היכי עילויין נפקסה. דהוה אהוץ נפקסה - דהוה את השבת. ואף על גב דקטמא אב מלאכה הוה ממשכת שבת (גמא). ובתחילה - שלא
היה שם משלם. דיכול לעשות מאתמול - אמר' מלאכה דרבי' אליעזר ורבנן גבי מילה (שבת ס"א) שרבי אליעזר חרות חרות עפ"ל ולעשות פתומין בלעשות
אימנול למוכר. כר' בן צבור הוה מצוה הוההת את השבת. ושרי' הוה מכושרי' דהוה. אפילו לבתחילה גמי' - דאפילו לעשות פתומין שווא מכושרי' - שרי'. לרבי' יתורה - דאמר: עניבה
אב מלאכה, ובמבט שבת (ק"גא) אין חלוק בין עניבה לקשירה. וקושר. דקסבר מכושרי' מצוה הוהה. וזהו דהניא עניבה - רבנן, דאמרי' ל' דאין חלוק. וזהו דאפשר עניבה -
לא תחללינן שבת. ורבי' יתורה - ודמקטנן מנתניין אלייבי, וקושר אב מלאכה הוא. אמר' רבא.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63

עירובין. פרק עשירי - המוצא תפילין דף קג עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" קמג

אי אליבא דרבי אליעזר קאמר - כלומר: במאן סבירא ליה במבשריהו, כי בדרך כרבי אליעזר סבירא ליה. ובין כרבי אליעזר סבירא ליה - אמאי הוי לבתחילה אסור. אלא חא רבי שמעון הוא רבנן - מתניתין רבנן דפליגי עליה דרבי שמעון, ואמר קושרה - דסבירא ליה כרבי אליעזר בחדא, דבמבשרי מיעה דוחין וכו' ובגן כשיא אפשר לעשות מאתמול, כדמינן שנספקו לו ניגמא בנדרו, ופליגי עליה כשיאפשר לעשות מבשרו יום הלכה. בתחילה אסור ומעיקרא כי הוה מומקין לה כרבי יהודה מי טעמא לא שנינו יחי, מישם דלא שומעין כרביא דאית ליה האי סברא למפלגן בין אפשר לאי אפשר וכל כמה דלא אשכח תנא דאמר הכי כדמינן מיעביא אי תמן אסור דמתניתין מנא. תני חייא - אם היה עובד את קושרה אינה משמעת את הקול, והואיל קושרה נמי אבי

מלאכה היא - אה אריבא שמשמעת את הקול, וטוב לו לחלל את העובד שמשלחו לקיים השמעת קול שיר של לוימ מלחלה לים בקשריה. שדאי אב מלאכה, ולא בקיים בה שום מיעה. דלא מיני השמע קול. משלשל מלמטה וכו'ר. מלמעה - שהרי יש תירות מלמעלה ולמטה, שראשי העינים כרוכין בהן וכשוואו רצה - מגולגל היתר דהימא נארכין. כעין עששין למיני כלי נמו ארפא, ומוקדע ער שיגעו ליתר שלמעלה ומכרה בה, והרי היא בבתחלה. ומגולגלי היתר ער משתמשש בתחלה, ומשמעת קולה. ולרבנן עדיפא למשרי קשריה, והדמא משלשל נמי אב מלאכה הוא, דמתקן כלי בתחלתו ובין (דמינו) וכו'ר. לבתחלה, מחליף ואתו נמי להתיירי, ובענין חדש לבתחלה, הלכה, קשריה טריפא. חייא הוא רבנן - דבמשכירין שאי אפשר מבשרו יום דוחין. ודא דקתינן מתניתין קושרה - כשנספקא באמצעה, שאימילא עובד לו השמע קולה ודא דקתינן עובד - כשנספקא בראשיה. שאן עירכס שם חוק כל כך, וסגי ליה בעביה. ואי קתינן אמתא הוא ואת באמצע - הא רבי שמעון ודא רבנן, וברייאא דקתינן לא דהא קושרה - מאורייתא שירי, דסבירא ליה לרבי שמעון במבשריה דמיעה דוחין וכו'ר. ודא אפילו מאתמול. ומישם גיירה הוא דגור אמצע אסו מן הדג, אבל בעלמא, דליכא למיגור מידו. **משנה** יבלת - והיא: והוא מום לתמיד, שדוחה את השבת. כרבתים ויקרא כב: ואי חרין או יבלת? יבלת דקרא קרין יבלת. שאן שם דבר אלא כמו גיירה, דומיא דרובא וכל כתיב שבו, וערת נמי כי כתיב עירוב. אבל יבלת דמתניתין - הוא שם דבר של גומם. **חתיבין** יבלת - דא בר קאמר. אלא בבלי כאן **אסור** - ודא עדי עבד נמי ביה מתקן דגו ודא ליה חותך מבעלי חיים והוי תולדה דגוו את תצטרע אפילו ביה כיון דבלא דין דא עבד שאן עבד כיון דלחותבה אלא בספק אן כאן אלא שבת. ואם בבלי כאן ובאן אסור - דאב

אי אליבא דרבי אליעזר קאמר - אפילו לכתחילה נמי! אלא לא קשיא; הא - רבי שמעון, הא - רבנן. דתניא: בן לוי שנספקו לו ניגמא בנדרו, רבי שמעון אומר: עונבה. רבי שמעון אומר: היא אינה משמעת את הקול, אלא משלשל מלמטה וכו'ר. מלמעלה, או משלשל מלמעלה וכו'ר. מלמטה. ואיביעית אימא: הא ודא רבנן, ולא קשיא; כאן באמצע, כאן - מן תעד. ואיביעית אימא: הא ודא באמצע, מן סבר; גורין, וכו'ר. סבר: לא גורין. משנה חותבין יבלת במקדש, אבל לא בבתיה. ואם בבלי - כאן ובאן אסור. **גמרא** ורמינהו הרביב והתבאון מחוץ לתחום וחתכית יבלתו אין דוחין, רבי אליעזר אומר: דוחין! רבי אליעזר ורבי יוסי בן מתאי, ודא אמר: הא ודא בלחה, ולא קשיא; כאן - ביד, כאן - ביד, ודא אמר: הא ודא ביד, ולא קשיא; הא - בלחה, הא - ביבישה. ולמאן דאמר "הא - ביד, הא - בפלג" מאי טעמא לא אמר הא - בלחה, הא - ביבישה? אמר לה: ביבישה אפילו בבלי נמי שרי. מאי טעמא - איפריכי אפריכא. ולמאן דאמר "הא - בלחה, והא - ביבישה" מאי טעמא לא אמר "הא - ביד, הא - בפלג"? אמר לה: אם בבלי - כאן ובאן אסור. ואודך: הא דקתינן התם - משום דקא בעי אפילו רבי אליעזר ורבנן. ואודך: דמיניא דהרביבו והתבאון מחוץ לתחום קתני, דרבנן. ואודך: הרביבו דלא פרבי נתן, דאמר: תחי נישא את עצמו. ובתבאון מחוץ לתחום פרבי עקיבא, דאמר: תחומין דאורייתא. מתוב רבי יוסף, אמר רבי אליעזר: לך וחומר וכו' וחישה שהיא משום מלאכה - ודוחה את השבת, אלו משלשום שבת - אינו דין שיהיה את השבת? אלא אמר רבי יוסף: הא ודא - ביד, ושבות במקדש במקדש, התירו, שבות במקדש בפרדינה - לא התירו. ותיב אביי בקאמר להא שמעיה איתביה רב ספרא לאבבי: הוה קורא בספר על האסקופה, ונתגלגל הספר מידו - וגללו אצלו. והא הכא, ושבות במקדש בפרדינה הוא ולא גורין דילמא נפיל ואתי לאיתוי! ולא אוקימנא באסקופה פרמליה, ורשות הרבים עוברת לקניה! דכיון דאינוהי בידו - אפילו שבות נמי ליפא. איתביה: משלשולן את הפסח לפתור עם חשיכה. והא הכא, ושבות במקדש בפרדינה ולא גורין שקא ויתיה בגהלים! אשתתיב. כי אתא לקמייה דרב יוסף, אמר ליה: הכי אמר לך רב ספרא. אמר ליה: מאי טעמא לא חישני ליה? בני בתורה ריזין הן? ואבבי, בתנים ריזין הן? אמרינן, בני בתורה ריזין הן - לא אמרין, דכא אמר: רבי אליעזר היא, דאמר מלשרי מיעה דוחין את השבת. ומודה רבי אליעזר, דבמא דאפשר לשנוי - משנינן. **חייא**

גמרא חריבו - בפסח באב בשבת קאמר. חריבו: כי בתפוש ברשות חריבו אן להביא מחוץ לתחום. וחתיבין אן חוץ - קשיא תתמא אסתמא. הא - דפסחים חריבו - דהכי נמי קאמר ונא מתניתין רבי אליעזר אפילו בבלי שרי. דסבירא ליה מבשרי מיעה דוחין שבת כגון מלאכה שבתא לעשותה מבשרו יום כגון דמום מבשרי קרבן ודא דוחין ודא השבת ובמבשריהו פליגי. מתניתין ביבישה - ואפילו הכי בבלי אסור, מישם דמתקן לה, ונעני מלאכה אף עבדי. דפסחים בלחה, ותרתייהו ביד. אביי לך בבלי - למה לו לאשמעין בפסחים אדסור הוא כבר שסעין לה וכו' ומה ליה להאנא לטמיהו בתרי דומתי. ואודך - לדיכי הוה תניא התם מישם פלוגתא דרבי אליעזר, דאשמעין אפילו בבלי שרי. ואודך - להכי לא מומקין להדיא דפסחים בלחה, ובבלי. דאם כן הוה ליה אב מלאכה, ודחם את דרשבו דאריי. דמיא דחריבו - דלא מוחסא אל דמרבן, ודחי גיטא דרבנן, ותחומין נמי דרבנן, ואפילו הכי: והוא אפילו בתחילתו. ודריבו ובתבאון נספה מלאכה מורה היא, ולא ביבא ליה להיא את הפסחים כרבי נתן. דאמר מבסכת שבת בפרק "צומצומי" (נדא), ד שטא את עצמו. ובתחומין כח לה כרבי עקיבא, דאמר מנכבת סוטה בפרק "כסם שתמים בדרקין" (כגו). תחומין דאורייתא. אפי רבי אליעזר קל חומר - התם נבי פלוגתייהו תנין לה בפרק "אלו דברים" (פסחים סה). אלו משמוש שבת - אלמא: תנא קמא מישם שבת קא אסר לה, ושטע מיעה דלא בבלי מומקא. אלא אמר רב יוסף: הא ודא ביד - מיעה, ומתניתין ביבישה לא מומקין לה. דאם כן - אפילו בבלי שרי. אלא בלחה וביד היינו טעמא דשרי - דשבת הוא. ובמקדש, שמתירין וקרבנות עבור במקדש הם מבקין אותו. ובפסחים היינו טעמא דאסור, דאף על גב דשבת הוא, וכו'ר. מקדש הוא - אפילו ביד כיון דלא אתר דאסור במקדש. סוף, ומתקן בבייתו וכו'ר. לא למקדש - לא התירו לעבור על השבת במקדש. לוא שפירא - דאודך. ודא חייא בידו, אף על גב דאריבא שבת - ודילמא נפיל כליה לרשות הרבים ואתי לאיתוי. ספר נמי שבת דמקדש קרי ליה, שיר קוש דהא. אלמא: שבת דכו'ר. מקדש דוחר קא במדינה. חייא אוקימנא - בריש פירקין באסקופה ברמליה וכו' דאפילו שבת ליכא למגור. דאי נמי נפיל כליה, הוה נמי ליתן חבית דרך האסקופה - אן כאן חיוב חטאת. משלשולן וכו' - לעלות, והוא ביהו טעמא. ובשר דעלמא אמרין אן עולין בשר בעל זביעה אלא כדו שיעורו מבשרו. גיירה שחא חטאת בגהלים, בפרק שאם שבת (טו). והא ודא - דכל אתר צולה ליה, ושקרי ליה נמי במדינה. בני בתורה - הענין על הפסח וריזין הן, וכל תוסקין בקדשים וריזין וחבמים, הלכה, אבבי - דאיתשיק, סרה כותים וריזין הן, אמרין כבשה דומתי. ודאי כוונתו לעבורה הלכות קדש. אבל בני בתורה וריזין הן - לא אמרינן, שאין לך אדם שאינו עושה פסח. רבא אמר - דא ודא ביד דבאמר, דבבלי ליכא אפילו נפסחים שמוש מלאכה. והא ודא בלחה, ידא ביבישה - לא מחסר בבלי. אלא מתניתין דקתינן שבות דאפשר לה מאתמול מירוד מקמי מבשרי מיעה - רבי אליעזר דהיא, ומיני נמי עלה ההוא דפסחים, ואמר רוחן - דאפילו אב מלאכה מירוד מקמייהו, וכל שכן שבת. והא דקתינן במתניתין דבבלי אסור - מודה רבי אליעזר דבבנה פלוגתא לשנוי משנינן. והכי לא אשכחן שבתא. ודיכא ולא אפשר, וכל בני אימול - דחנין אפילו אב מלאכה.

קמ"ד

פרק עשירי - המוצא תפילין דף קג עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל" (שטיינזליץ)

תוספות

1 **מה** לו הוא ומה לו תיבוי - ואם תאמר וכרבי אליעזר מי ניתא? הוא לא שרי האב אלא
2 בשניו, ובתנתינן שרי ביד, מותקני: אם כבלי - באן וסאן אורן. משמע את ביד -
3 שרי וש' דבמי: דבי בומה דריאמי אריאמי לחתון בשנינו - לא הוצרכו לחתון בשנינו אלא
4 ביד, ואם תאמר, הדיכי מצוי למימר אליבא דרבי אליעזר דהיכא דאפשר לשנויי משנתנו?

5 **שעלתה** - הוא קאמר פברק א"ל וביא (שבת קלא)
6 ודמיא סבין למול אפילו דרך רשות הדיבין, אף
7 על גב דאפשר לשנויי להדיא: אדך גנות
8 וקפיפות וחצירותו וש' שומר. דרדמס מקצר דרבו
9 לילך דרך רשות הדיבין, אבל האב היכול לחתובו
10 ביד כמו כבלי - מודה רבי אליעזר דמשנתו.

11 **שעלתה** לו נשיכה בנגו - תימה: דמיא
12 רבואה טפי כגון שעלתה במקום
13 שיכול אב בעצמו לטול, ואפילו ביד שרי הוא
14 בעצמו לטול, אף על גב דלא הו"ל כליבוי דיד וש'
15 לומר: דאי לא אשמעינן בחבירו - הוי סלקא
16 דעתך ולא שריתן להרביה לטול ביד שיעבוד
17 חבירו.

18 **חבי** גרסינן: ואי רבנן שעלקיה ביד ותפשו דרבי
19 אליעזר - פירוש: דמשמעין מניה תרתין.
20 חזיא: דמכשירי מוצה לא דדו אב מלאכה, ועוד
21 דמשמעין דבכילי מוח דרביי גוואת. אבל תשמיא
22 לא מצוה למפשטה, ולמדיק דבכילי לא - משום
23 דאב מלאכה היא. ודא דיד נמי שבות הוא ולא
24 קשה. **א** אמרת בשלמא רבי אליעזר - פירוש:
25 כי חביי דמשמעין מאב מלאכה לשבות - משמעין
26 נמי בשבות חסור לשבותי הקל. אלא אי אמרת
27 רבנן - למה ליה לאהורי (אלא) אשבת כל
28 דרז? והקשה השר מקינא: דאמאי ניתא ליה
29 למעביד דרזיקא רבי אליעזר טפי מרבנן? והיה
30 נראה לתקן, דהא רבי אליעזר מילך שותף ויתרץ
31 דהא הנותח, אליבא דרבנן ש' לחתוי כל שבות.
32 ולא נפק מניה חורבה, כיון דאית ליה דמטוס
33 דבשר לא דרזינן שבת. אבל רבי אליעזר, דאית
34 ליה מחציתן חזיה, מוהיא באפשר לדיק
35 משמעין, ש' על לחור אורי שבות הקל שאל יבא
36 לחזורי ללא שיעור באפשר לשנויי.
לשמעתינן

27 **משלש על שלש** - אינן חוצצות. **אדרבי יוחנן ודאי פליגא**, **אדרב** הנהיה **רבי תנאי**
28 **מי** **רבאי פליגא? שאני צלצול קטן**, **החשיב**. **לשאנא אחרינא**, **אמר** **לה**, **אמר** **רב** הנהיה
29 **בירה** **רבי תנאי**: **לא משני על שלש**, **אבל צלצול קטן**, **חוצץ**, **ורבי יוחנן אמר**: **לא**
30 **אמרו** **הציצה** **בפחות** **אף שלש** **אף שלש** **בגדים**, **אבל שלש** **במקום** **בגדים**,
שלש

1 **מאי** **היא** - מנא תימרא דמודי רבי אליעזר דכמה דאפשר לשנויי משנתו - דתניא: כון
2 שעלתה לו נשיכה בנגו. כשיניו אין - דשבות הוא. כבלי - לא, ואפילו בשנינו, חבירו -
3 אין, ואיזה - לא, דחבירו לא מחוק ליה שפיר. חבי אמר במגביה שבת פברק "המציעי"
4 דפלגינן רבי אליעזר ורבנן בגוטל עצמורו ו בו וא בשנינו, שרבי אליעזר מודיב תנאית

5 ותבמיסן אסורין משום שבות. ואליעזר מודיב תנאית
6 וכד מחיבי רבי אליעזר - בגוטל עלעמנו, אבל
7 בחבירו - דרבי חבל פטר. מני - הא דקאמר
8 כבלי לא ובעצמו לא. א"ל יליפא רבנן - דאמרין
9 מנשידי מוצה לא דדו אב מלאכה, ואשמעינן
10 דשבות דדו - כגון בשנינו בחבירו, וכגון
11 שעלתה לו נשיכה, דלא אפשר ליה למשקליה

12 מאתמול. לבי דאמרין רבנן - לגבי דרבי הרושח
13 גוטל עלעמנו בו וכו' ודא שפיר - דאמרין
14 גוטל עלעמנו שבות. תבא - דקשורו בחבירו משום
15 שבות דמקדש - לישירי נמי לעצמו, דהא
16 איזו גופיה נמי שבות הוא. **אילא** **יאל** **רבי**
17 **אליעזר** **היא** - דאמרנו בגוטל בשנינו לעצמו,
18 דלעמנו שלא למעוה - דרובי סבין תנאית, ומטוס
19 הב, הכי נמי כיון דאפשר בחבירו דרזי שבות -
20 לא שרינן ליה למידיח אב מלאכה ולמשקליה

21 למפשטה. ואף על גב דאמר רבי אליעזר מכשירי
22 מצוה דחוק אב מלאכה - כמה דאפשר לשנויי
23 משמעין, עילום רבנן - דאי לרבי אליעזר לא
24 בעיניו, ואפילו לעצמו ואפילו כבלי שרי,
25 ודקשיא רבנן, כיון דגוטל לעצמו נמי שבות
26 הוא, ושעלקיה איזו למפשטה. **א** **דלעיל** **א**
27 **בבייפו** - מקום שאפשר ליה לעלה בידו,
28 בשנינו - הכי נמי: הכי גרסינן, ואי רבנן
29 לישקליה תנחיליה ביד ותפשטה רבי אליעזר ובי

30 - כלומר: אי אמרת בשלמא רבי אליעזר הוא
31 ומשום שנינו - מתקבא שפיר, מני משתרינן
32 למשום, אלא אי אמרת רבנן, וטעמא דרבכילי אל
33 דמקדש דמכשירין אל דדו אב מלאכה, ורבנן
34 אשבות הוא ומתדריח, נתי דאמר גופיה משני
35 ליה - דלא אפשר למשקליה, דבגבו הוא.
36 חבירו מודא לשמעין וטעלה ביד, ודא דזני מני
37 שבות היא ורבי שפיר למטני, דמשמעין מניה
38 תרתין. חזיא: דמכשירין שבות דהו, ולא אב

39 מלאכה, דבמשמעין על השבת ועוד משמעין
40 מניה משרידי ליה ביד ולא תבא - דהא תנא
41 דרבי אליעזר, דאמר התם פברק "המציעי"
42 שבת (צ"ג), מחולקת ביד, אבל כבלי - מודה
43 רבנן דרביי תנאית, דחשבינן ליה תולה דגזו
44 את הצמור, שהוה חותך מן המחובר לבעלי

45 חיים. אבל השתא לא מצוה למפשטה מניה, ולמדיק - דהא כבלי לא משום דאב מלאכה הוא. ודא כיון נמי שבות הוא, ולא קשרי ליה. **אליעזר** **רבי** **אליעזר** **נמי** - נהו דטעמא
46 משום שניי הוה, ושעלקיה נתיחליה ביד - דהא איבא שנוי, ומודה רבי אליעזר בגוטל לחבירו שאינו אלא שבות. **א** **אמרת** **בשבות** **אליעזר** **רבי** **אליעזר** **נמי** - נהו דטעמא
47 דארייתא יתוריה חרש ליה, וטעמא - משום דאפשר לשנויי משנתו, כי חביי משמעין מאב מלאכה לשבות. **א** **אמר** **רב** הנהיה **רבי תנאי**, **החשיב**. **לשאנא אחרינא**, **אמר** **רב** הנהיה
48 דאורחיה חביי דרומה לבלי, ויבא למגזו בה פשי ד' אטו כלי, **א** **אלא** **א** **רבנן** - וטעמייהו משום דאב מלאכה לא מודיה למה לא לאהורי (אלא) אשבת כל דהו, ותו **ליבא** -
49 לאקשרי מדי. **משונה** **רבי עליה נמי** - אף על פי שהיננו מרפא את הגמיה והואל השתא מידא עורק ביהדי היא, ודא ארוא ארינא אשכא מכוז על העבודה - וכה תנא
50 **בשמיא** **אבל** **א** **בשנייה** - ושמרפא שבות, ורפואה בשבת הדיבא. ואסור, **א** **אמר** **רב** **חוציצא** **דס** - וטעמייהו משום דאב מלאכה לא מודיה למה לא לאהורי (אלא) אשבת כל
51 דהוה ליה חובלי, ואב מלאכה לא משתרי לגבייה. **גמרא** **צלצול קטן** - אדור קטן נאה. כמו: וזיא חרדה לצלצול (קטן) דסוטה (מ"ג) ובלעזו בגרילי. הוי יתור **גברים** - ותנאי
52 בשחיתות קשיא פברק עני "בתיב" (תא) וכו'. משום כני, אבטיס, סחא ויתר אחת, וא סהתה לו דרעה על בשור חתח בגזו דעור ביהדי - בערדוהו שחיתות וליף, ה' **היה**
53 התם קדמיה "דאן חרות" (תנאי) - דבדומם. כלומר: בגזי דהיוט הוקקו לרם כון דהיוט שלשכ בגזי כון דרובי - עברותו מפלה דרזיני יתור **גברים**, **א** **אמר** - באותה
54 משנה יתור **גברים** - אלא במקום **גברים**, אבל שלא במקום **גברים**, לא הוי יתור **גברים**. **ותיפוי** **א** - כן נמי כון צלצול, משום דחייך כון ידיו לעבודה, ואנן ולקח
55 בעינן) ולקח יתורן "רוק יתורן", בעינן דמשמע בעצמו על ידו, ולא על ידי אחרים. **בשפא** - שאין עבודה כשרה בה. דאמרי בשחיתות חליף כל מקום שנאמר אבצע א (בחין)

56 [וכן] - אלא לא מיקן, **א** **נמי** כיוון שלא במקום עבודה - כגון על גב האצבע. **ופליגא** - דהא דרבי יוחנן, דאמר שלא במקום **גברים** אל יתור **גברים**, ואפילו ביד שלשה על
57 שלשה משמע דלא פסיל. **אחרבא** - דאבני במקום **גברים**, אפילו במקום אין חוצצות. ואף על גב דמשום יתור **גברים** ליבא למימי, דהא לא רגו הוא - צריעה מפות היא, ורביי
58 (והקרא ו'): "ומכסדי ביד לנטע על שריר" - שלא את דבר חוצץ. **שילש על שלש חוצצות** - דכיון דבין מקשי יתור יתור **גברים**, והאי דנטק שלוש חוצצה - משום ודישא אירי בנימא
59 ארת במקום **גברים**, דלא מצי למתקני יתור **גברים** דלאו בון און, פחות משלש אין חוצצות - דאיידי דלא חשיב ביד, אין **גברים** אין כאן, דלאו בון הוא. וצריעה נמי אין כאן
60 ושראט במקום **גברים**, ושראט במקום עבודה. **אחריי** **רבי יוחנן** **אמר** **ליפא** - דהא דרבא, דיאמרינן שלא במקום **גברים** יתורן לא חשיב יתורן ללא פסיל. **בגזו דרזו**, **אחריי** **הוה**
61 **בירה** **רבי חייא** **פי** **נימא פליגא** - דהא דרבא, דאמר שלא במקום **גברים** פותח משלש אין חוצצות והוא אמר: דצלצל קטן חייך, ואף על גב דלא הוי שלש על שלש, **צלצול קטן**
62 **חוצץ** - למשום יתור **גברים**, והוי נמי כלישנא קנא, אין ביה חילוק אלא במילתיה דרביי עזקא. והאי נטיק ליה במילתיה דרבי יתוריה בלשון חוצצה - משום דף פלוגתא דרבי יוחנן
63 דלא מצי למתקני משום יתור **גברים**, דקאמר פותח משלש על שלש חוצץ במקום **גברים**, ופותח משלש יתור **גברים** אלא משום חוצצה, לחבי נקט לה כרולה בלשון

64 חוצצה.

עירובין. פרק עשירי - המוצא מפליין דף קד עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - שטיינזליץ"
קמז
רש"י

1 של על שלש חוצות - ומשום יתור בגדים. ליפא פליא - הא דרבא אורב וזרה
 2 בריה דרבי אחא, והדסיב לצליל קטן יותר בגדים. שאני לצלול דהשיב - ואיבא למיטר
 3 ומודה בה רבא. אבל רבי יוחנן פליג עליה, דלא עלה קאי ופליג. ולרבי יוחנן - דאמר
 4 לצלול גמי שרי. לישיבין - ונאן דמתניתין צליל קטן ולא חייץ, וכל שכן גמי. הנמי
 5 מסי - משום שבת אימטריק למתני גמי, דאף
 6 על גבי דמיט שרי בפקודין.

7 **משנה** הוציא חלה - מפורין וממתנין על
 8 רבסע, מפני שחלק הוא. וכשהגשמים נופלין
 9 עליו חלה מחליק. בחוקן - לשון ביתור, כדאמר
 10 בה פ"ב ד' דומא (בבב). מנאי דהאי 'ויפקדס'
 11 בבוקר מידי דמיבוק הוא. ועוד 'במראה הבוק'
 12 מפרש שמונה (ג"ב). כאור הוציא בין החרסים
 13 שצורפין ברוך זזה. ובא דנקיבס וסדוקיס, ולרוב
 14 הוציא נבוק ש בו ורמא ירקס או אדומיס.
 15 ומפלאין מבור העול כ" - כך קשור, ועשירס
 16 בלשבת העורה. בגלגל - טורין בלעו. אבל
 17 במדינה לא, טעמא מפרש בגמרא משום שמא
 18 ימלא לינתו ולחורבתו. ומכאן רבי ביום טוב
 19 - ולא שבת, ובגמרא מפרש מאי נידו.
 20 **גמרא** מפשינא חלה - מקום, ומדינה כה -

21 שותה בה, ולא מפליג ליה - וליכא משום
 22 אשווי גומות ומילמאיה אור בשבת, דרתי כבנין
 23 דמדין דרתי לנאכל בתומא לאו אשית חומות לא
 24 מבטיל ליה תהם את הבל מלח משנדרס ברעל לא
 25 חזי הסתמא מבטיל ליה ובמדינה גוסר. קאי
 26 מוסף אבנין - אבנין בחול אסור להוסיף על
 27 המזבח, ומכאן 'הכל כבתח מיד ה' עלי השביל'
 28 שהבנין נמסר לדוד על ידי הנביאים, שלא
 29 להוסיף ושלא לגדוד. ואית דנקיבס ליה משום
 30 שבת, ולא וליא דהא דבית הדין? אית
 31 שמאדידת חולץ (וחולץ פגם). דאירי בחול
 32 הכי בני פריקין. ואי קאי חזי הציצה - בין
 33 גרדיהם לכבש, וחציצה כי האי גונא פסולה.
 34 דתני בית שמאידידת קרדישי' (ובחסי ט"ב), כי
 35 הדיבסי שקביל קמן ו' ואנן ועלי, ועיב ועומד
 36 על גבי כלי, על גבי זול בתומא, ועל גבי רגל
 37 תצור - ספול. והתם וליף עמא. בחולצה
 38 אביריס כבש ולא קבוחה היא - ליעלם לא
 39 מבטיל ליה, אלא לאור דריסה מוחלין ממנו
 40 ערות דרשימי. וקטא את חזי הציצה -

41 חלה
 42 אביריס לכבש קאמר, ולא עבודה. דקא סלקא
 43 דעתך והשתא דבין דכל הכפרה תליתיה ביה, אית
 44 על גבי דהקטר חלביס היה עבודה - הולכה
 45 ירדה מיהא לא חשיב. והקריב את חלה -
 46 רישא דקריב? 'הקריב והכריעם יתיר גבי'
 47 אלמא: באביריס קמשתעי קרא. ומדעי כהונה
 48 - שמע מינה עבודה היא. ומדינה כה - לירוס
 49 עליה. וכל ככל ולא כופה - חולץ חלי. שילי
 50 הקופה - ששחרבה, ושנאור השרידין. סוף
 51 אבאב - הקיש על הולת באגפוס, והשמיע
 52 קול, דקא מחיל שבת - דקסברי כל אלוודי קלא
 53 אסיר. כקיש על שרי - ובשעת כעין שרי.
 54 בעיניה ובנחת. מעלין ברישי' - מעלין על
 55 מחבית לחבית על ידי שני קנים החתומים

56 באלכסון, ומינה ראשין השמעותיה וז' בנגד זה, ונתון אחד מן הקנים בחבית ומוציץ בפיו בראש הקנה האחר מעט מן היין אליו, ומסלק משם ודחין יוצא כולו מאליו. ודיופ - פיות.
 57 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 58 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 59 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 60 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 61 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 62 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

1 **לישמעינן** - לצלול קטן - אי לצלול אסור במדינה - פריך שפיר לישמעין לצלול
 2 בדמקדש מותר במדינה אסור. אבל נראה לרבינו יצחק דלצלול שרי
 3 במדינה. וקשיא: דאם כן, מאי פריך? ומפרש רבינו דפריך דרבי ירמיה דליתני ובמתניתין כון
 4 שלקה באבצע כורך לו לצלול. בין במקדש בין במדינה, ואם לחריציה דם - כאן ובתני אסור.
 5 **וריש** רבא חצר שתקלקלה - הלכתא
 6 כדמסיק, קול ירדה לא לסל ולא כופה
 7 אלא בשלש קופה, ששחרבה והשתא בה
 8 השוליים כדפריש בקונטרס. אי נמי: הופך הקופה
 9 ונתנה על שוליה, ודחיני על ידי שניו. אבל בדי
 10 - נראה לרבינו יצחק קמז

11 **הכי** גריס בקונטרס: אלא הא דאמר רב נשים
 12 המשקות באנוים כו. אל משום אשווי
 13 גמות. דאי לא תמא דהכי כו. ותימה. תרתי רבי
 14 למה ליה מדיח, שי' לומר חזרה חזרה וברחה
 15 אימרה. ורבינו נתנאל רס דהכי: אלא דאמר רב
 16 ירדה נשים דמשחקות באנוים כו. לא דמשמע
 17 קלא כי ממומ. פירוש: ששוק אחד ומקבל אחד
 18 בהשמעת קול, דאסור. הודר קאמר. ואלא הא
 19 דאמר רב ירדה נשים המשקות בתפוחים כו.
 20 ומשני: לא. משום אשווי גמות. והשתא רבי
 21 עיניי אסור אשמעינן. מיהא: לא למחות בנשים
 22 ותרבות - דגמטס שידו שונגין ואלי ידו מחרין.
 23 פירוש ורבינו נתנאל הלכתא כעולא, דאפילו קול
 24 שאינו של שיר אסור. אף על גב דרשי רבא על חזי
 25 חיבתא דאקשי ליה - אשווי לא סמכינן. ורבי
 26 אלפס ורבי רבינו ורודה רב ברזילי' פסקו כרבה
 27 דרבי אחא רב יעקב מחרין אליבית. וקאי אמרינן
 28 נמי כמורה. דשרא למימלא בגילגולא במחווא.
 29 **גורח** שמא ימלא לינתו ולחורבתו - מפרש
 30 רבינו תום. ודוקא בגלגלים גדולים
 31 שממלאין הרבה ביום בחד שידך למגור. אבל
 32 שלט קנים עיב, ולא מורין. יצא

1 **בדברים שאמרתיו** לפיככם מעות הן ציור, כיום כף אמוי משום רבי אליעזר: וכשהוא מרדה
 2 אינו מרדה לא בפסל ולא בקופה אלא בשול קופה. 'ממלאין מבור הגולה'. עולא אוקלע
 3 לבי רב מנשה, והא הוא גבא טרף אבא. אמר: מאן האי? ליתחל גופיה, דקא מחיל
 4 ליה לשפתיא. אמר ליה רבה: לא אסרו אלא קול של שרי. וחיביה אבוי: מעלין בריש, ו
 5 ומפשינא מייאר לחולה בשבת. לחולה - אין, לבראי - אין, חזי דמי? דלא דינסי קאי
 6 דליתער? שמע מינה: אלוודי קלא אסרו! לא, דתירי וקאי בעי דלינסי, דלא משתמע כי קלא
 7 דמומי. איחיביה: המשפור פירותיו מפני העופות ודלעיו מפני החיה - משמר בדרבו בשבת,
 8 ובלבד שלא יספק ולא יטפה ולא ירסק בדרך שהן עושים בחול. מאי טעמא - לאו דקמולד
 9 קלא, וכל אלוודי קלא אסרו! אמר רב אחא בר יעקב: גורה שקמא ימול ציור. וקלא הא
 10 דאמר רב ירמיה אמר רבי: נשים המשחקות באנוים - אסור. מאי טעמא - לאו דקא מולד
 11 קלא, וכל אלוודי קלא אסרו? לא, דלמא אתי לאשווי גמות. דאי לא תימא הכי - הא
 12 דאמר רב ירמיה: נשים משחקות בתפוחים אסור, התם מלא אלוודי קלא איכא? אלא:
 13 אימא אתי לאשווי גמות. תני: ממלאין מבור הגולה ומבור הגדול בגלגל בשבת. במקדש
 14 ירדה, אין במדינה - לא. מאי טעמא - לאו משום דאלוודי קלא ואסיר לא. גורה שקמא ימלא
 15 לניתו ולחורבתו. אמיר שרא למימלא בגילגולא במחווא, אמר: מאי טעמא גורו רבנן -
 16 שמא ימלא לניתו ולחורבתו, הקא לא ינה איכא ולא חורבה איכא. מין דקא הוא דקא
 17 תרי

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן
 20 להקיעו בידים שומט יבנית. ולא בעיניהם נבחת נשמט. שרתי קול נשמע מרדיוסו העליון. אפילו הכי - לכריא לא מוסיפי' אל ישיפ - על ידו על לב.
 21 **ויסבוק** - כף אל כף וריק - ברעל, להשמיע קול להבעית העופות. שמא ימול ציור - ויודוק לרשות הרבים להבריח העופות. משחקות באנוים - לגלגלן דרך דף ומכות זו את
 22 זו, כדרך משחקות הנשים. לאשווי ממות - להבין דרך לגלגל האגוז. בתפוחים - נמי כהאי גונא. אלוודי קלא - שהגלגל משמיע קול. נורה שמא ימלא לניתי - מתוך שממלאין
 23 בו כלא טורה. ואי השקית בו בנינוטו וחרבתו בשבת.

18 **ומפשינא מייאר חלולה** - כלי הוא, ופיו צר, ושל מתכת הוא ומנוקב בתחתיו נקבים נקבים דקין, וממלא מים וסוחם פיו העליון, וזמן וכל שפיו סתום - אין המים יוצאין בנקבים
 19 התחתונים. והשחרצה - נוטל פקע העליון, ודומים יוצאין בנקבים פיו אחר סוף. ונתון כל מתכת ובמפורי תחתיו, וקולן נשמע לחולה, וקא בעי לצאתווי - על ידי קול זה, והמתריאן

קמח

עירובין פרק עשירי – מוצא תפילין דף קד עמוד ב – מתוך מהדרות "אבן ישראל – שטיינזליץ"

תוספות

תרו בה כיתום – שורין בו פשתן בחול. והיא דרסי' בנותא בסומין. תרו – שורין. שהקרו עליה דברים – כשעלו מן הגולה ודערו לה. כדלמך ונימנו והתירו. ובעלו תקנת השבות מנחה למלאות הימנה בגלגל ולא תתירו אלא אותה לבדה. הקרו – לשון קריאה (על ידי מקרה) שביאנו בה ראיות לדבריהם. שיש בהן כח לפרק שבות מנחה דוקא. אמר זו כלבד והאין קריאו לשאר ברות בור הקרו? חרי לא הקרו דברים אלא על זו. ומדקתני בה הקר – פשיטא דהתא לדתיה קשרי. אלא אמר רב נחמן בר יצחק – על ידי שמים חיים – דתתיה קרי ליה בור הקר. לשון מקור. כמו 'פירש בור מים'ה' כמו שמעון מקור (מסכת) הנובע מתחתיו ודחלו ומסוף תמיד, כפי הקרה תעתה. ביר – כמו באר. וביאים שביניהם – וזהו זכרה ומלאיה. מנהא אבותיה – באותו

הבור. מנהא כהן מוציא בהמינו – שבת
ולא חיש לטלטלו דאין שבות במקמי. בהמינו
באבנתו. ואף על גב דמטיא ליה לאבנת שהוא
קרוש – זכר ערוף. שלא לשהות את הטומאה
בעורה. ולחור אחר עבת של עץ שהיא פשוט
כלי עץ שאינה מקבלת טומאה. וידידו לא נגע
בה – ולא נגימין בתו נופיה. הלכך, בהמיני
אחור. דלא נגע בה. ויהו ארין טמא בהמיני
האבנת שמיטתא שרין – אינו מטמא דבוק
האחור. ודהה ליה אבנת ראשון לטומאה
החלה רווחת היא בכל התלמוד שאין אדם
וכלים מקבלין טומאה אלא מאב הטומאה
בלבד. וגם במקרא לא מצע טומאה לכלים
ולאדם אלא מן השרץ והגבלה תרבעא בוק.
שחזא את הטומאה. הלא ראשון לטומאה
מטמא אוכלין ומשקין. כדכתיב (ויקרא יא): 'וכל
כלי חרש אשר יפול נהמ' וגו' ודהה ליה כלי
חרש ראשון לטומאה. מכון שנתלה שרץ
באדירו. ואף על פי שלא נגע החלי חזר ומטמא
מה שנתבטח. יכול אם כליו היה בתוכו יטמא
מתחת ליה ראשון. התלמוד לומר. כל אשר תבטו
יטמא. וסמך ליה מכל האובל אשר אובל
אובלין ומשקין מקבלין טומאה ממתת חבלי.
ואין כלי אחר מטמא מחמתו בשלהי 'הכל
האין מקבלין טומאה. מכון שנתלה שרץ
שלא לרבות את הטומאה – לעמא האבנת נוח
ולו השרשוש שם ולחור ארירי וצבת. מליבות
הטומאה. המינין מוציאין אותו – בשבת. מן
הדיכל ופן האולם – אבל בעורה. אלא נמצא
שם – מכסחו בסיר. ונרוד על שחשך. כל
מקום שחיובו על דהונו ביה – לא יכנס לו
בטומאה. ודיינו כולה עורה. ושאר כל מקומות
– למר בראית ליה ולמר בראית ליה. לכן נגס
– כולה עורה. לרבי עקיבא – לשבות. מיין
עליו שחיובו על דהונו ביה. לכתבו על –
שחשך למוציא שבת. שירדיו' – מהרמב"ן

היה זה אומר: בצבת של עץ, שלא
ומן האולם, ומיין האולם ולמזבח, דברי רבי שמעון בן גמל. רבי עקיבא אומר: כל מקום
שחיובו על דהונו ביה ועל שנתה קמאת, משם מוציאין אותו. ושאר כל המקומות – מפיין
עליו פסקתו. רבי שמעון אומר: מקום שהתירו לך חכמים – משךך נתנו לך. שלא התירו
לך אלא משום שבות. גמרא אמר רב מבי בר קסנא, אמר שמואל: המכנים קמא שרין
למקדש? חייב. שרין עצמו – פטור. מאי טעמא? אמר קרא: 'מזכר ועד נקבה תשחי' –
מי ישיש לו מדרה במקרה, שראו שרין שאין לו מדרה. לימא מפיניו ליה: 'מזכר עד נקבה
תשחי' – פרט לכלי דרשי דברי רבי ופי' הגלילי. מי טעמא – לאו משום דלית ליה מדרה
במקרה? לא, יצא כלי חרס מעל הטומאה – יצא כלי חרס שאינו נעשה אב הטומאה. לימא
בתנאי: שרין שנומצא במקדש – פה מוציא בהמינו, שלא לשהות את הטומאה, דברי
רבי יוחנן בן ברוקה. רבי יהודה אומר: בצבת של עץ מוציא, שלא לרבות את הטומאה.
מאי לאו בהא קא מפינני: דמאן דאמר שלא לשהות – קסבר: המכנים שרין למקדש –
חייב, ומאן דאמר שלא לרבות – קסבר: המכנים שרין למקדש – פטור! לא, דכתיב עקבא
חייב, והבא בהא קא מפינני: מר סבר: שהיו טומאה ערוף, ומר סבר אפשיי טומאה ערוף.
אלא מהני תנאי, דתנן: מהינין מוציאין אותו כו'? מאי לאו בהא קא מפינני: דמאן דאמר
מעורה – לא, קסברי: המכנים שרין למקדש פטור, ומאן דאמר מבוילה עורה – קסבר: חייב.
אמר

פסקהוהיה (שמות כו) רבי שמעון אומר – מפרש בגמרא אהיבא קאי. משך נתנו לך – כדמפרש בגמרא. גמרא המכנים טמא שרין – כלי שנטמא שרין – חייב – חטאת
בשוגג. וברת על דהונו. משום 'כי תרמקש' ה' טמא' (במדבר יט). מוכר ועד נקבה תשחו – במקדש קאי. כדכתיב בספייה: ולא יטמא את מתניהם אשר את שוכן בהימיה דומיא
דזכר ונקבה, אדם שיש לו טהרה מנבילה. פרש לכלי חרס – טמא, שאם הכניסו למקדש – פטור. דאין לו מדרה – דכתיב (ויקרא יא): 'ואתו תשבור' שאין לו טהרה אלא בשבירתו.
לא – ללעול אימא מן המכנים שרין חייב. וטעמא דכתיב חרס – משום שאינו ראוי למדרס ולרזוח את הטומאה. (מ) שנעשה אב הטומאה. דביתין דומיא דזכר ונקבה – עניניהם הוא
את הטומאה כגון זו ובהו טמא מת. וכן הלכתי נמי. והואל דראין לעשות אב הטומאה כגון זכר ונקבה. כגון כלי שחזא ראי למדרס ולמעש כזו – היה אב הטומאה על ידי מדרס
של זו, ומטמא אדם וכלים, כדכתיב (ויקרא טו): 'ודושיב על הכלי אשר יעש ישוב עליו חוב יטמא', המכנים למקדש, אפילו כשהו ראשונים, כגון שנטמאו במגע חוב או נגע במדרס חוב
או שחזא אבות הטומאה – דייב. יצא כלי חרס מעל הטומאה. שאין לך כלי נעשה אב הטומאה לטמא אדם או כלי אלא מדרס חוב, כדפרישתי לעיל, או מנע המת.
דמת אבי אבות הטומאה. כדכתיב ב'זאת לקח' 'ככלי בא אדם' שנגע במת 'וכל אשר יגע בו הטמא יטמא והנפש הנוגעת הטמא עד הירכ'י' פירושו: נפש הנוגעת בו בטמא. והו. שנטמא
במת – וטמא עד הירכ'י. וזה לא מצינו ליימיר דהאי והנפש הנוגעת בנוגע במת עצמו קאמר, דאם כן – טומאת שבעה איבא. אלמא: ממת את הטומאה משחי ליה קרא לטמא
אדם. הלכך כלי חרס אינו נעשה אב הטומאה כלל. ולמדרס ליה חזו – משום דנשבר, ותניא בהדיא בפרק 'דבי עקיבא' מביסות שבת (פד, א). מדרס כלי חרס טהור. ועל ידי מנע נמי
לא הוי אב הטומאה, דכתיב לעיל מהדוא קרא: 'וחטאו ביום השלישי' וגו' 'וכל אשר יגע בו הטמא' וגו' כל היבא קרייתין ביה וזמא, דיש לו טהרה מנבילה – קרייתין ביה 'זרעש
ונוגעת טמא'. וכל היבא דלא קרייתין ביה 'וחטאו' – לא קרייתין ביה 'זרעש ונוגעת'. מאן דאמר שלא לשהות קסבר – שרין טעון שילוח מדאורייתא. הלכך, לא מדרס מקיף רבי
הטומאה האבנת. המכנים שרין – גרסינן, שרין – ערוף – מאפשיי טומאה. דהא אבנת נמי מירי דקדש הוא. מאי לאו כמא קא מפינני דמאן דאמר מקיף לא – מפנין ליה בשבת.
קסבר המכנים שרין למקדש פטור – דלא בעינן שילוח מדאורייתא. הלכך, לא מדרסא שבות מקמייה. ומיחיל וטואלם הוא דמפנין ליה. דמשום כבוד שכינה לא העמידו החכמים
דבריהם.

במופרשת רבי יוחנן אמר אפילו אינה מופרשת מה אנן קיימין אם בשירשו קרקע בהדא אמר שמואל במופרשת אם בשירשו מיטלטלין בהדא רבי יוחנן אמר אפי' אינה מופרשת מה נפק מן ביניהון ירשו קרקע על דעתיה דשמואל לתבע אין תובעין ולמשכן אין ממשכנין על דעתיה דרבי יוחנן אף למשכן ממשכנין ירשו מטלטלין על דעתיה דרבי יוחנן לתבוע תובעין ולמשכן אין ממשכנין על דעתיה דשמואל אף לתבוע אין תובעין:

הלכה ב משנה ב"ש אומרים הראייה שתי כסף והחגיגה מעה כסף וב"ה אומרים הראייה מעה כסף והחגיגה שתי כסף:

גמרא ראייה עולות וחגיגה שלמים ב"ש אומרים מרבין בעולות וממעטין בשלמים בית הלל אומרים ממעטין בעולות ומרבין בשלמים רבי תנחום בר עילאי בשם רבי יוסי בן חנינה ב"ש ילפין לה מקרבנות העצרת ב"ה ילפין לה מקרבנות הנשיאים אמרו ב"ה לב"ש לא מוטב ללמוד קרבן יחיד מקרבן יחיד ולא ללמד קרבן יחיד מקרבן ציבור אמרו להם ב"ש מוטב ללמד דבר שהוא נוהג לדורות מדבר שהוא נוהג לדורות ואל תבא לי קרבן נשיאים שאינו נוהג לדורות תני יש בראייה מה שאין בחגיגה ובחגיגה מה שאין בראייה שהראייה כולה לגבוה מה שאין כן בחגיגה חגיגה נוהגת לפני הדיבור ולאחר הדיבור מה שאין כן בראייה חגיגה נוהגת לפני הדיבור לשון חגיגה נוהגת

[דף ד' ע"ב]

לפני הדיבור (שמות ה) שלח את עמי ויחגו לי במדבר ובשמחה מה שאין כן בשניהן שהשמחה נוהגת בין בדבר שהוא משלו בין בדבר שהוא משל אחרים בין בדבר שדרכו לכן ובין בדבר שאין דרכו לכן ואלו אין נוהגין אלא משלו ובלבד מדבר שדרכו לכן רבי יוסי בעי ולמה לינן אמרין כל שהוא חייב בראייה חייב בשמחה ויש שהוא חייב בשמחה ואינו חייב בראייה נשים חייבות בשמחה ואינן חייבות בראייה רבי יהושע בן לוי אמר ושמחת אפילו ממקילון א"ר לעזר נאמר כאן שמחה ונאמר להלן שמחה מה שמחה האמורה להלן שלמים אף כאן שלמים רב חונה אכל פשוט כל שבעה א"ר יוחנן מעה כסף ושתי כסף דבר תורה תנא רבי יסא קומי רבי יוחנן ראייה כל שהוא חכמים הם שאמרו מעה כסף ושתי כסף א"ל ויש כן זו א"ר יונה וכל השיעורין לא חכמים הם שנתנו כזית מן המת כזית מן הנבילה וכעדשה מן השרץ לא אתא מישאול אלא כיי דתני רבי הושעיה דתני רבי הושעיה (שמות לד) לא יראו פני ריקם אפי' כל שהוא חכמים הם שאמרו מעה כסף ושתי כסף. וקשיא מן דו סמך לה לדבר תורה הוא אמר חכמים הם שאמרו מעה כסף ושתי כסף א"ר יוסי כי רבי בון רבי יוחנן כדעתיה ורבי הושעיה כדעתיה רבי יוחנן כדעתיה דרבי יוחנן דו אמר כל השיעורין הלכה למשה מסיני הוי דו אמר מעה כסף ושתי כסף דבר תורה רבי הושעיה כדעתיה רבי הושעיה

דו אמר האוכל איסור בזמן הזה צריך לשנות לפניו את השיעורין שמא יעמוד ב"ד אחר וישנה עליו את השיעורין ויהא יודע מאי זו שיעור אבל הוי דו אמר ראייה כל שהיא חכמים הם שאמרו מעה כסף ושתי כסף אמרין חזר ביה ר' יוחנן מה הדא רבי יונה ורבי יונתן תריהון אמרין לא חזר ביה ועוד מן הדא דא"ר לא בשם רבי אימי איתפלגון הזקיה ור"י הזקיה אמר אדם חולק חובתו לשתי בהמות רבי יוחנן אמר אין אדם חולק חובתו לשתי בהמות אלא צריך שתהא בידו שתי כסף לכל א' וא' רבי שמעון בן לקיש בשם הזקיה אדם טופל בהמות לבהמה ואין אדם טופל מעות למעה רבי יוחנן אמר אדם טופל מעות למעה ואין אדם טופל בהמות לבהמה היך עבידה

[דף ה' ע"א]

הוי לפניו עשר בהמות הקריב חמש ביו"ט הראשון והמותר מהו שידחו את י"ט האחרון רבי קריספי אמר איתפלגון רבי יוחנן ורשב"ל חד אמר דוחה וחורנה אמר אינו דוחה ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא א"ר זעירה נפרש מיליהון דרבנן מן מיליהון דרבי יוחנן דו אמר אדם טופל מעות למעה אין אדם טופל בהמות לבהמה הוא דו אמר דוחה רבי שמעון בן לקיש דו אמר אדם טופל בהמות לבהמה אין אדם טופל מעות למעה הוא דו אמר אינו דוחה שמעון בר בא בשם רבי יוחנן לעולם הוא מוסיף והולך ודוחה את י"ט עד שיאמר עוד אין בדעתי להוסיף:

הלכה ג משנה עולות במועד באות מן החולין ושלמים מן המעשר ביו"ט ראשון של חג ב"ש אומרים מן החולין וב"ה אומרים מן המעשר:

גמרא ר' תנחום בר עילאי בשם ר' יוסי בי ר' חנינה כך משיבין ב"ש לבית הלל דבר שהוא בא חובה בא מן המעשר אמרו להן אילו בחול שמא אינו מביא אחת מן החולין וטופל למעשר וכא מביא אחת מן החולין וטופל למעשר ומניין שהוא טופל למעשר א"ר יוסי בן חנינה נאמר כאן (דברים טז) מסת ונאמר להלן (דברים יד) כי לא תוכל שאתו מה שאתו האמור להלן מעשר אף כאן מעשר א"ר לעזר נאמר כאן שמחה ונאמר להלן שמחה מה שמחה האמורה להלן מעשר אף כאן מעשר ויביא כולם מן המעשר עולא בר ישמעאל אמר נאמר כאן מסת ונאמר להלן (בראשית מג) ותרב משאת בנימן מה משאת שנאמר להלן אחת עיקר והשאר טפילה אף מסת שנאמר כאן אחת עיקר והשאר טפילה א"ר יוסי בי ר' בון והלא שלמי נדבה כשלמי חגיגה הן ולמה הוא טופל לזן לאילין קרייא ללמדך שדוחין עליהן יום טוב:

הלכה ד' משנה ישראל יוצאין ידי חובתן בנדרים ובנדבות ובמעשר בהמה והכהנים בחטאת ובאשם ובהזה ובשוק ובבכור אבל לא בעופות ולא במנחות:

גמרא ר' זעירה עולא בר ישמעאל בשם ר' לעזר שלמי הגיגה ששוחטן מערב הרגל אינו יוצא בהן ידי חובתו ברגל התיב ר' בא והא תני הגיגת י"ד יוצאים בה משם שמחה

[דף ה' ע"ב]

ואין יוצאין בה משם שלמים א"ר זעירא תפתר בששחטו ברגל א"ל ר' בא בששחטו ברגל אין זו הגיגת י"ד מאי כדון א"ר זעירא עד דאנא תמן שמע תנא עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר כד סלקית להכא שמע תנא ר' חייה בשם ר' לעזר (דברים מז) והיית אך שמח לרבות לילי י"ט האחרון לשמחה או יכול אף לילי י"ט הראשון ת"ל אך או חלף ר' חייה בשם ר' לעזר ושמחת כהגך משאת מתחייב בהגיגה את מתחייב בשמחה התיבון והא תנינן ההלל והשמחה שמונה הגע עצמך שחל י"ט הראשון להיות בשבת לשוחטן מערב הרגל אין את יכול דא"ר זעירה עולא בר ישמעאל בשם ר' לעזר שלמי הגיגה ששוחטן מערב הרגל אינו יוצא בהן י"ח ברגל לשוחטן ברגל אין את יכול שכבר למדנו שאין הגיגה דוחה שבת אימתי אמרו ההלל והשמחה שמונה אמר רבי יוסי קיימה רב אבודמא נחותא בכהנים ובשעיר: אבל לא בעופות ולא במנחות: דכתיב זבח:

הלכה ה משנה מי שיש לו אוכלים מרובים ונכסים מעוטים מביא שלמים מרובין ועולות ממועטות אוכלים מעוטין ונכסים מרובין מביא עולות מרובות ושלמים ממועטין זה וזה ממועטין על זה נאמר מעה כסף ושתי כסף זה וזה מרובין על זה נאמר (דברים מז) איש כמתנת ידו כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך:

גמרא עני וידו רחבה קורא אני עליו איש כמתנת ידו עשיר וידו מעוטה קורא אני עליו כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך עני וידו מעוטה על זה נאמר אין פחות משתי כסף איש פרט לקטן ר' ירמיה בעי אמר הרי עלי הגיגה בחמש סלעים והביא בשתיים יצא או כבר נקבע א"ל ר' יוסי ולמה לא אילו מי שאמר הרי עלי אשם בחמש סלעים שמא לא נקבע וכא נקבע:

הלכה ו משנה מי שלא חג כיו"ט הראשון של חג חוגג והולך את כל הרגל וי"ט האחרון עבר הרגל ולא חג אינו חייב באחריותו על זה נאמר (קוהלת א) מעוות לא יוכל לתקון והסרון לא יוכל להמנות:

גמרא ר"י בשם ר' ישמעאל נאמר מ"ו בפסח ונאמר מ"ו בחג מה מ"ו שנאמר בפסח י"ט האחרון תשלומין לראשון אף חמשה עשר שנאמר בחג י"ט האחרון תשלומין לראשון יהודה בר ספרא בשם ר' הושעיה (ויקרא כד) והגותם אותו חג לה' שבעת ימים וכי שבעה הם והלא שמונה הם אלא צא שבת מהם הרי שבעה א"ר יוסי וכי מיכן למדנו שאין הגיגה דוחה את השבת לא ממקום אחר התיב ר"י אחוי דרב ספרא והא תני אף בפסח כן מעתה צא שבת מהן הרי ששה הגע עצמך שחל י"ט הראשון ויום טוב האחרון להיות בשבת מעתה צא מהם שני ימים הרי ששה אתא ר' חנניה יהודה

בר ספרא בשם ר' הושעיה (שמות יב) וחנותם אותו חג לה' שבעת ימים וכי שבעה הם והלא שמונה הם אלא צא שבת מהם שכבר למדנו שאין הגיגה דוחה שבת מה תלמוד לומר תחגוהו אלא מלמד שיום טוב האחרון תשלומין לראשון א"ר יוחנן ותני כן שמיני רגל בפני עצמו פיים בפני עצמו ברכה בפני עצמה קרבן בפני עצמו רגל דא"ר אבון בשם ר' אחא בכלהם כתיב וכיום וכאן כתיב כיום ללמדך שהוא רגל בפני עצמו פיים אמר רבי יוסי מתניתא אמרה כן בשמיני חזרו לפיים כרגלים ברכה אמר רבי לא זמן קרבן פר אחד איל אחד:

[דף ו' ע"א]

הלכה ז משנה ר"ש בן מנסיא אומר אי זהו מעוות שאינו יכול לתקן זה שבא על הערוה והוליד ממזר אם תאמר בגנב וגזלן יכול הוא לחזור ולתקן ר"ש בן מנסיא אומר אין קורין מעוות אלא למי שהוא מתוקן מתחילה ונתעוות ואיזה זה זה תלמיד חכם שפורש מן התורה:

גמרא תני ר"ש בן יוחי אם ראית עיירות שנתלשו ממקומן בארץ ישראל דע שלא החזיקו בשכר סופרים ומשנים מה טעמא (ירמיהו ט) על מה אבדה הארץ נצתה כמדבר מבלי עבר ויאמר ה' על עזבם את תורת רבי יודן נשייא שלה לרבי חייה ולר' אסי ולר' אמי למיעבור בקרייתא דארעא דישראל למתקנה לון ספרין ומתניינין עלין לחד אתר ולא אשכחון לא ספר ולא מתניין אמרין לון אייתון לן נטורי קרתא אייתון לון סנטורי

[דף ו' ע"ב]

קרתא אמרון לון אילין אינון נטורי קרתא לית אילין אלא חרובי קרתא אמרין לין ומאן אינון נטורי קרתא אמר לון ספרייא ומתנייניא הדא היא דכתיב (תהילים קכז) אם ה' לא יבנה בית וגו' רבי חונה ר' ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק מצאנו שוויתר הקדוש ברוך הוא לישראל על עכו"ם ועל גילוי עריות ועל שפיכות דמים על מאסם בתורה לא וויתר מה טעמא ויאמר ה' על אשר עשו עכו"ם וגילוי עריות ושפיכות דמים אין כתוב כאן אלא ויאמר ה' על עזבם את תורת א"ר חייה בר בא אותי עזבו אוותרה שמא את תורת שמרו שאילו אותי עזבו ותורת שמרו השאור שבה היה מקרבן אצלי רב חונה אמר למד תורה שלא לשמה שמתוך שלא לשמה את בא לשמה ר' יהודה כשהיה רואה את חמת ואת הכלה מתקלסין היה נותן עיניו בתלמידים ואומר המעשה קודם לתלמוד נמנו בעליית בית ארים התלמוד קודם למעשה ר' אבהו הוה בקיסרין שלח לר' חנינה בריה מזכי כטיבריה שלחון ואמרון ליה גמל הוא חסד שלח כתב לליה המבלי אין קברין בקיסרין שלחתיך לטיבריא וכבר נמנו בעליית בית ארים סלוד התלמוד קודם למעשה רבנן דקיסרין אמרין הדא דאת אמר בשיש שם מי שיעשה אבל אם אין שם מי שיעשה המעשה קודם לתלמוד דלמא ר' חייה ר' יסא ר' אמי ענין מית

לגבי ר' לעזר אמר לון אן הויתון יומא דין אמרון ליה גמל חסד אמר לון ולא הוה תמן חורנין א"ל
מגיר הוה:

הלכה ה משנה היתר נדרים פורחים באויר ואין להם על מה שיסמכו הילכות שבת הגיגות
והמעילות הרי הם כהררים התלויין בשערה שהן מקרא ממועט והלכות מרובות הדינים והעבודות
הטהרות והטמאות והעריות יש להן על מה שיסמכו והן הן גופי תורה:

גמרא תני ר' לעזר אומר יש להן על מה שיסמכו (תהילים קיט) נשבעתי ואקיימה פעמים שאינו
מקיים ר' יהושע אומר יש להן על מה שיסמכו (תהילים צה) אשר נשבעתי באפי באפי נשבעתי חוזר
אני כי תמן תנינן ארבעה נדרים התירו חכמים וכל הנדרים לא חכמים הם שהן מתירין כתיב
(במדבר לד) וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל תלה הפרשה בראשי המטות שיהו מתירין
להן את נדריהן רב יהודה בשם שמואל כתיב (שם) לא יחל דברו הוא אינו מוחל דברו אחר הוא
שעושה דברו חולין ואי זה זה החכם שהיה מתיר לו את נדרו רבי זעירה רב יהודה ירמיה בר
אבא בשם שמואל

[דף ז' ע"א]

שלשה שהן יודעין לפתח מתירין כזקן סברין מימר במקום שאין זקן רבנן דקיסרין אמרין אפילו
במקום שיש זקן אמרין קומי ר' יסא רב חונה ראשי מטות א"ל אין לית רב חונה ראשי מטות מאן
אינון ראשי מטות רב חונה ראש לראשי המטות מהו למנות זקינים לדברים יחידיים נישמעניה מן
הדא רב מניתיא רבי להתיר נדרים ולראות כתמים מן דדמך בעא גבי בריה מומי בכורות אמר לו
איני מוסף לך על מה שנתן לך אבא א"ר יוסי בי רבי בון כולא יהב ליה לדון יחידי ולהתיר נדרים
ולראות מומין שבגלוי מן דדמך בעא גבי בריה מומין שבסתר א"ל איני מוסף לך על מה שנתן לך
אבא אע"ג דאת אמר ממנין זקינים לדברים יחידיים והוא שיהא ראוי לכל הדברים כהדא ר' יהושע
בן לוי מני לכל תלמודיו והוה מצטער על חד דהוה בכי בעייניו ולא הוה יכול ממניתיא וימניניה
לדברים יחידיים הדא אמרה הראוי לכל הדברים ראוי לדבר אחד ושאינו ראוי לכל הדברים אפילו
לדבר אחד אינו ראוי מהו למנות זקינים לימים נישמעניה מן הדא ר' חייא בר בא אתא לגבי רבי
לעזר אמר ליה פיים לי לרבי יודן נשייא דיכתוב לי הדא איגרא דאיקר ניפוק לפרנסתי לארעא
ברייאתא פייסה וכתב ליה הרי שילחנו אליכם אדם גדול שלוחינו וכיוצא בנו עד שהוא מגיע אצלנו
ר' חזקיה ר' דוסתי ר' אבא בר זמינא ומטו בה משמיה דר' דוסי סבא הכין כתב ליה הרי שילחנו לכם
אדם גדול ומה הוא גדולתו שאינו בוש לומר לא שמעתי מהו להתיר בפלנים רבי אבהו בשם רבי
יוחנן מתירין בפלנים רבי התיר בפלנים ר' יהושע בן לוי מתיר בפלנים ר' חונה בשם ר' ירמיה

במקום שאין טלית א"ר יוסי בי ר' בון לנדרים קלין: הילכות שבת: ר' יונה א"ר חמא בר עוקבה מקשי והלא אין כתוב אלא (ויקרא יא) אך מעיין ובור מקוה מים יהיה טהור ואת למד ממנו כמה הלכות ר' זעירה בשם ר' יוחנן אם באת הלכה תחת ידיך ואין את יודע מה מיכה אל תפליגינה לדבר אחר שהרי כמה הלכות נאמרו למשה מסיני וכולהן משוקעות במשנה א"ר אבון ויאות הרי שני מיני חיטים אי לולא שבא נחום ופירשה לנו יודעין היינו ר' זעירה בשם ר' לעזר (הושע ח) אכתוב לו רובי תורתני וכי רובה של תורה נכתבה אלא

[דף ז' ע"ב]

מרובין הדברים הנדרשין מן הכתב מן הדברים הנדרשין מן הפה וכיני אלא חביבין הדברים הסמוכין לכתב מן הדברים הסמוכין לפה א"ר יודה בר פזי אכתוב לו רובי תורתני אלו התוכחות אפילו כן לא כמו זר נחשבו א"ר אבון אילו כתבתי לך רובי תורתני לא כמו זר נחשבו מה בינן לאומות אלו מוציאין ספריהן אלו מוציאין דפתריהן ואלו מוציאין דפתריהן ר' חגי בשם ר' שמואל בר נחמן נאמרו דברים בפה ונאמרו דברים בכתב ואין אנו יודעין איזה מהן חביבין אלא מן מה דכתיב (שמות לב) כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל הדא אמרה אותן שבפה חביבין ר' יוחנן ור' יודן בי ר' שמעון חד אמר אם שימרת מה שבפה ושימרת מה שבכתב אני כורת אתך ברית ואם לאו איני כורת אתך ברית וחורנה אמר אם שימרת מה שבפה ושימרת מה שבכתב את מקבל שכר ואם לאו אין את מקבל שכר א"ר יהושע בן לוי עליהם ועליהם כל ככל דברים הדברים מקרא ומשנה תלמוד הלכות ואגדות אפילו מה שתלמיד וותיק עתיד להורות לפני רבו כבר נאמר למשה בסני מה טעמא (קוהלת א) יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא חכירו משיבו ואומר לו כבר היה לעולמים אשר היה לפנינו ר' זעירה בשם שמואל אין מורין לא מן ההלכות ולא מן האגדות ולא מן התוספות אלא מן התלמוד והא תנא רבי חלפתא בר שאול היא שני מיני חיטין היא שני מיני שעורין אמר רבי זעירה כך היתה הלכה בידם ושכחוה היא שני מיני חיטין היא שני מיני שעורין והא תנינן המחליק בצלים לחים לשוק אם קיים יבישין לגורן אית לך מימר שוק וגורן כך היתה הלכה בידם ושכחוה רבי חנניה בשם שמואל אין למידין מן ההוריייה הכל מודין שאין למידין מן המעשה אמר ליה רבי מנא הדא דאת אמר בהוא דלא סבר ברם בהוא דסבר עבד אמר ליה בין דסבר בין דלא סבר בהוא דפליג ברם בהוא דלא פליג בין סבר בין לא סבר עבד רבי אבהו בשם רבי יוחנן כל האסורין שריבה עליהן שוגג מותר מויד אסור ולא מתניתא היא אם שוגג מותר אם מויד אסור מתניתא בתרומה דרובה אתא מימור לך ואפילו בשאר כל הדברים רבי אחא בשם רבי יונתן

[דף ה' ע"א]

כשם שמצוה לומר על דבר שהוא נעשה כך מצוה שלא לומר על דבר שאינו נעשה א"ר לעזר כשם שאסור לטהר את הטמא כך אסור לממא את המהור ר' אבא בר יעקב כשם רבי יוחנן אם באת הלכה תחת ידיך ואין את יודע אם לתלות או לשרוף לעולם הוי ריץ אחר השריפה יותר מן התלייה שאין לך חביב בתורה מפרים הנשרפין ושעירים הנשרפין והן בשריפה רבי יוסי בעי ולמידין דבר שאין מצותו לכאן מדבר שמצותו לכאן:

פרק ב

הלכה א משנה אין דורשין בעריות בשלשה ולא במעשה בראשית בשנים ולא במרכבה ביהודי אלא אם כן היה חכם מבין מדעתו וכל המסתכל בארבעה דברים רתוי לו כאילו לא בא לעולם מה למעלן ומה למטן מה לפנים ומה לאחור כל שלא חס על כבוד קונו רתוי לו כאילו לא בא לעולם:

גמרא ר' בא בשם רב יהודה דרבי עקיבה היא ברם כר' ישמעאל דר' ישמעאל תני אזהרות

[דף ח' ע"ב]

לעובדה מן דר' אמי יתיב מתני אזהרה לשוכב אזהרה לנשכב הדא אמרה הלכה כר' ישמעאל: ולא במעשה בראשית בשנים: ר' בא בשם רב יהודה דר' עקיבה היא ברם כר' ישמעאל דורשין לעובדה מן מה דרבי יודה בר פזי יתיב דרש בתחילה היה העולם מים במים הדא אמרה הלכה כר' ישמעאל דרש ר' יודה בר פזי בתחילה היה העולם מים במים מה טעמא (בראשית א) ורוח אלהים מרחפת על פני המים חזר ועשאו שלג (תהילים קמו) משליך קרחו כפיתים חזר ועשאו ארץ (איוב לו) כי לשלג יאמר הוי ארץ והארץ עומדת על מים (תהילים קלו) לרוקע הארץ על המים והמים עומדים על הרים (תהילים קד) על הרים יעמדו מים וההרים עומדין על רוח (עמוס ד) כי הנה יוצר הרים ובורא רוח והרוח תלויה בסערה (תהילים קמה) רוח סערה עושה דברו וסערה עשאה הקב"ה כמין קמיע ותלויה בזרועו שנא' (דברים לג) ומתחת זרועות עולם כי הנה יוצר הרים וגו' זה אחד מששה מקריות שהיה ר' קורא אותן ובוכה (צפניה ב) בקשו את ה' כל ענוי הארץ וגו' (עמוס ה) שנאו רע ואהבו טוב וגו' (איכה ג) יתן בעפר פיהו וגו' (קוהלת יא) כי את כל המעשה וגו' (שמואל א כח) ויאמר שמואל אל שאול למה הרגתני וגו' אמר לו לא היה לך להרגני את בוראך אלא בי עשיתני ע"ז שלך אין את יודע כשם שנפרעין מן העובד כך נפרעין מן הנעבד ולא עוד אלא שהייתי סבור שהוא יום הדין ונתייראתי והרי דברים ק"ו מה אם שמואל רבן של נביאים שכתוב בו (שמואל א ג) וידע כל ישראל מדין ועד באר שבע וגו' נתיירא מיום הדין אנו על אחת כמה וכמה והדין כי הנה יוצר הרים ובורא רוח וגו' אפי' דברים שאין בהן חט נכתבין לאדם על פינקסו ומי מגיד לאדם הבל היוצא מפיו ר' הגוי בשם ר' יעבץ יוצר הרים ובורא רוח ר' הגוי בשם ר' יעבץ אילין ציפאריי תוהו הושך ואפילה ר' יודה

בר פזי בשם ר' יוסי בי ר' יודה אדריינום שאל לעקילם הנגר קושטין אתון אמרין דהין עלמא קיים על רוחא א"ל אין א"ל הן את מודה לי א"ל אייתי לי הוגנין אייתי ליה הוגנין אמעונינון מעוניהון אקימון וארבעון נסתון וחנקון א"ל הא לך אקימון א"ל מן דחנקתון א"ל כלום הסרתנון לא רוחא היא דנפקא מינהון: ולא במרכבה ביחיד. עוד היא כר' עקיבה דברי הכל היא כדי שיהא אדם יודע לחוס על כבוד קונו לא כן אמר רב אין אדם רשאי לומר דבר כנגד רבו אלא א"כ ראה או שימש כיצד הוא עושה בתחילה רבו פותח לו ראשי פסוקים

[דף ט' ע"א]

ומסכים ר' חייב בשם ר"י תלמיד וותיק היה לו לרבי ודרש פרק אחד במעשה המרכבה ולא הסכימה דעתו של רבי ולקה בשחין התורה הונו דומה לשני שבילים אחד של אור ואחד של שלג היטה בזה מת באור היטה בזו מת בשלג מה יעשה יהלך באמצע מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה מהלך על הדרך רוכב על החמור ור' לעזר בן ערך מהלך אחריו אמר לו ר' השניני פרק אחד במעשה המרכבה אמר לו ולא כך שנו חכמים ולא במרכבה אלא א"כ היה חכם ומבין מדעתו אמר לו ר' תרשיני לומר דבר לפניך אני אמר לו אמור כיון שפתח ר' לעזר בן ערך במעשה המרכבה ירד לו רבן יוחנן בן זכאי מן החמור אמר אינו בדין שאהא שומע כבוד קוני ואני רכוב על החמור הלכו וישבו להן תחת אילן אחד וירדה אש מן השמים והקיפה אותם והיו מלאכי השרת מקפצין לפניהן כבני חופה שמיחין לפני חתן נענה מלאך אחד מתוך האש ואמר כדברך אלעזר בן ערך כן הוא מעשה המרכבה מיד פתחו כל האילנות פיהן ואמרו שירה (תהילים צו) אז ירננו כל עצי יער כיון שגמר ר' לעזר בן ערך במעשה המרכבה עמד רבן יוחנן בן זכאי ונשקו על ראשו ואמר ברוך ה' אלהי אברהם יצחק ויעקב שנתן לאברהם אבינו בן חכם יודע ככבוד אבינו שבשמים יש לך נאה לדרוש ואינו נאה מקיים נאה מקיים ואינו נאה דורש אלעזר בן ערך נאה דורש ונאה מקיים אשריך אברהם אבינו שיצא מהלצין אלעזר בן ערך וכיון ששמעו ר' יוסף הכהן ור"ש בן נתנאל אף הם פתחו במעשה המרכבה אמרו יום א' בתקופת תמוז היה ורעשה הארץ ונראת הקשת בענן ויצאה בת קול ואמרה להן הרי המקום פנוי לכם והטריקלין מוצע לכם אתם ותלמידים מוזמנים לכת שלישיית ואתיא כמ"ד (תהילים מז) שובע שמחות את פניך שבע כיתות של צדיקים לעתיד לבוא שוב מעשה בי ר' יהושע שהיה מהלך בדרך ובן זומא בא כנגדו שאל בשלומו ולא השיבו אמר לו מאיין ולאייין בן זומא אמר לו מסתכל הייתי במעשה בראשית ואין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא פותח טפח נאמר כאן ריהוף ונאמר להלן (דברים לב) כנשר יעיר קינו על גזוליו ירחף מה ריהוף שנאמר להלן נוגע ואינו נוגע אף ריהוף שנאמר כאן נוגע ואינו נוגע א"ר יהושע לתלמידיו הרי בן זומא מבחזין ולא היו ימים קלים עד שנפטר בן זומא ר' יודה בר פזי בשם ר' יוסי בי ר' יודה שלשה הרצו תורתן לפני רבן ר'

יהושע לפני רבן יוחנן בן זכאי ר' עקיבה לפני ר' יהושע חנניה בן חכניני לפני ר' עקיבה מיכן והילך אין דעתן נקיייה ארבעה נכנסו לפרדם אחד הציץ ומת אחד הציץ ונפגע אחד הציץ וקיצץ בנטיעות אחד נכנס בשלום ויצא בשלום בן עזאי הציץ ונפגע עליו הכתוב אומר (משלי כה) דבש מצאת אכול דיך בן זומא הציץ ומת עליו הכתוב אומר (תהילים קיז) יקר בעיני ה' המותה לחסידיו אחר הציץ וקיצץ בנטיעות מני אחר אלישע בן אבויה שהיה הורג רבי תורה אמרין כל תלמיד דהוה המי ליה משבחה באוריתא הוה קטיל ליה ולא עוד אלא דהוה עליל לבית וועדא והוה חמי מלייא קומי ספרא והוה אמר מה אילין יתבין עבדין הכא אומנותיה דהן בנאי אומנותיה דהן נגר אומנותיה דהן צייד אומנותיה דהן חייט וכיון דהוון שמעין בן הוון שבקין ליה ואזלין לון עליו הכתוב אומר (קוהלת ה) אל תתן את פיך לחטאי את בשרך וגו' שהיבל מעשה ידיו של אותו האישי אוף בשעת עקתא הוון מטענין לון מטילין והוון מתכוונין מיטעון תרי חד מטול משום שנים שעשו מלאכה אחת אמר אטעוננון יחידאין אזלין ואטעונינון יחדיין והוון מתכוונין מיפרוק בכרמלית שלא להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים אמר אטעונינון צלוהיין אזלין ואטעונינון צלוהיין רבי עקיבה נכנס בשלום ויצא בשלום עליו הכתוב אומר

[דף ט' ע"ב]

(שיר השירים א) משכני אחרוך נרוצה וגו' רבי מאיר הוה יתיב דרש בבית מדרשא דטיביריה עבר אלישע רביה רכיב על סומייה ביום שובתא אתון ואמרין ליה הא רבך לבר פסק ליה מן דרשה ונפק לגביה א"ל מה הויתה דרש יומא דין א"ל (איוב מב) וה' ברך את אחרית וגו' א"ל ומה פתחת ביה א"ל (שם) ויוסף ה' את כל אשר לאיוב למשנה שכפל לו את כל ממונו אמר ווי דמובדין ולא משכחין עקיבה רבך לא הוה דרש בן אלא (שם) וה' ברך את אחרית איוב מראשיתו בזכות מצות ומעשים טובים שהיה בידו מראשיתו א"ל ומה הויתה דריש תוכן א"ל (קוהלת ז) טוב אחרית דבר מראשיתו א"ל ומה פתחת ביה א"ל לאדם שהוליד בנים בנערותו ומתו ובקנותו ונתיקמו הוי טוב אחרית דבר מראשיתו לאדם שעשה סחורה בילדותו והפסיד ובקנותו ונשתכר הוי טוב אחרית דבר מראשיתו לאדם שלמד תורה בנערותו ושכחה ובקנותו וקיימה הוי טוב אחרית דבר מראשיתו אמר ווי דמובדין ולא משכחין עקיבה רבך לא הוה דרש בן אלא טוב אחרית דבר מראשיתו בזמן שהוא טוב מראשיתו ובי היה המעשה אבויה אבא מגדולי ירושלם היה ביום שבא למוהליני קרא לכל גדולי ירושלם והושיבן בבית אחד ולרבי אליעזר ולר' יהושע בבית אחד מן דאכלון ושתון שרון מטפחין ומרקדין א"ר ליעזר לר' יהושע עד דאינון עסקין בדידהון נעסוק אנן בידן וישבו ונתעסקו בדברי תורה מן התורה לנביאים ומן הנביאים לכתובים וירדה אש מן השמים והקיפה אותם אמר להן אבויה רבותיי מה באתם לשרוף את ביתי עלי אמרו לו חס ושלום אלא יושבין היינו והוורין בדברי

תורה מן התורה לנביאים ומן הנביאים לכתובים והיו הדברים שמיחים כנתינתן מסיני והיתה האש מלחכת אותן בלחיכתן מסיני ועיקר נתינתן מסיני לא ניתנו אלא באש (דברים ד) וההר בוער באש עד לב השמים אמר להן אבויה אבא רבותי אם כך היא כוחה של תורה אם נתקיים לי בן הזה לתורה אני מפרישו לפי שלא היתה כוונתו לשם שמים לפיכך לא נתקיימה באותו האיש א"ל ומה הייתה דורש תובן א"ל (איוב כה) לא יערכנה זהב וזכוכית א"ל ומה פתחת ביה א"ל דברי תורה קשין לקנות ככלי זהב ונוחין לאבד ככלי זכוכית ומה כלי זהב וכלי זכוכית אם נשתברו יכול הוא לחזור ולעשותן כלים כמו שהיו אף תלמיד חכם ששכח תלמודו יכול הוא לחזור וללמדו כתחילה א"ל דייך מאיר עד כאן תחום שבת א"ל מן הן את ידע א"ל מן מלפי דסוסי דהוינא מני והולך אלפיים אמה א"ל וכל הדיא חכמתא אית ביך ולית את חזר בך א"ל לית אנא יכיל א"ל למה א"ל שפעם אחת הייתי עובר לפני בית קודש הקדשים רכוב על סוסי ביה"כ שחל להיות בשבת ושמעתי בת קול יצאה מבית קודש הקדשים ואומרת שובו בנים הויך מאלישע בן אבויה שידע כחי ומרד בי וכל דא מן הן אתת ליה אלא פעם אחת היה יושב ושונה בבקעת גינוסר וראה אדם אחד עלה לראש הדקל ונטל אם על הבנים וירד משם בשלום למחר ראה אדם אחר שעלה לראש הדקל ונטל את הבנים ושילח את האם וירד משם והכישו נחש ומת אמר כתיב (דברים כב) שלא תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים איכן היא טובתו של זה איכן היא אריכות ימיו של זה ולא היה יודע שדרשה ר' יעקב לפניו ממנו למען ייטב לך לעולם הבא שכולו טוב והארכת ימים לעתיד שכולו ארוך ויש אומר ע"י שראה לשונו של ר' יהודה הנחתום נתון בפי הכלב שותת דם אמר זו תורה זו שכרה זהו הלשון שהיה מוציא דברי תורה כתיקנן זה הוא הלשון שהיה יגע בתורה כל ימיו זו תורה זו שכרה דומה שאין מתן שכר ואין תחיית המתים וי"א אמו כשהיתה מעוברת בו היתה עוברת על בתי עכו"ם והריחה מאותו המין והיה אותו הריח מפעפע בגופה כאירסח של חנינה לאחר ימים חלה אלישע אתון אומרון לר"מ הא רבך באיש אול בעי מבקרתיה ואשכחיה באיש א"ל לית את חזר בך א"ל ואין חזרין מתקבלין א"ל ולא כן כתיב (תהילים ז) תשב אנוש עד דכא עד דיכדוכה של נפש מקבלין באותה שעה ככה אלישע ונפטר ומת והיה ר"מ שמח בלבו ואומר דומה שמתוך תשובה נפטר ר' מן דקברוניה ורדה האש מן השמים ושרפה את קברו אתון ואמרין לר"מ הא קבירה דרבך אייקד נפק בעי מבקרתיה ואשכחין אייקד מה עבד נסב גולתיה ופרסיה עלוי אמר (רות ג) ליני הלילה וגו' ליני בעולם הזה שדומה ללילה והיה בבוקר זה העולם הבא שכולו בוקר אם יגאלך טוב יגאל זה הקב"ה שהוא טוב דכתיב ביה (תהילים קמה) טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו (רות ג) ואם לא יחפוץ לגאלך וגאלתיך אנכי הי' ה' ואיטפיית אמרון לר"מ אין אמרין לך בהווא עלמא למאן את בעי למבקרה לאבוך או לרבך אמר לון אנא מיקרב לר' קדמי ובתר כן לאבא אמרון ליה ושמעין לך אמר

לון ולא כן תנינן מצילין תיק הספר עם הספר תיק תפילין עם התפילין מצילין לאלישע אחר בזכות תורתו לאחר ימים הלכו בנותיו ליטול צדקה מר' גזר רבי ואמר (תהילים קט) אל יהי לו מושך חסד ואל יהי חונן ליתומיו אמרו לו ר' אל תבט במעשיו הבט בתורתו באותה השעה ככה ר' וגזר עליהן שיתפרנסו אמר מה אם זה שיגע בתורה שלא לשום שמים ראו מה העמיד מי שהוא יגע בתורה לשמה על אחת כמה וכמה ר' לעזר בשם בר סירה

[דף י' ע"א]

פליאה ממך מה תדע עמוקה משאול מה תחקור כמה שהורשיתה התבונן אין לך ענין בנסתרות רב אמר (תהילים לא) תאלמני שפתי שקר יתחרשן יתפרכן ישתתקן יתחרשן כמה דאת אמר (שמות ד) ויאמר ה' אליו מי שם פה וגו' יתפרכן כמה דאת אמר (בראשית לו) והנה אנחנו מאלמים אלומים ישתתקן בשמועו (תהילים לא) הדוכרות על צדיק עתק הדוכרות על צדיקו של עולם דברים שהעתיק מכריותיו בגאווה ובזו זה שהוא מתגאה לומר אני דורש כמעשה בראשית סבור שהוא כמנעה ואינו אלא כמבזה א"ר יוסי בן חנינה המתכבד בקלון חבירו אין לו חלק לעולם הבא המתכבד בכבוד חי העולמים לא כל שכן מה כתיב בתריה (שם) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך אל יהי לו כמה רב טובך א"ר לוי כתיב (משלי כה) כבוד אלהים הסתר דבר וגו' כבוד אלהים הסתר דבר עד שלא נברא העולם כבוד מלכים חקור דבר משנברא העולם א"ר לוי כתיב (איוב כד) הזאת ידעת מני עד אבל את מני שים אדם עלי ארץ ר' יונה בשם ר' בא כתיב (דברים ד) כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך יכול קודם למעשה בראשית ת"ל (שם) למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ יכול משישי ואילך ת"ל ראשונים אחר שריבה הכתוב מיעט הרי אנו למידין משישי מה ששי מיוחד שהוא מששת ימי בראשית אף את לא תהא מביא לי אלא את שהוא כיוצא בשישי יכול לידע מה למעלה מן השמים ומה למטה מן התהום ת"ל (שם) ולמקצה השמים ועד קצה השמים אלא עד שלא נברא העולם את דורש ולבך מסכים משנברא העולם את הולך וקולך חולך מסוף העולם ועד סופו תני בר קפרא ולמן היום אתיא דר' יודה בר פזי כהדא דבר קפרא ומה דתני ר' חייה כהדא דר' בא ר' יונה בשם ר' לוי כבי"ת נברא העולם מה ביי"ת סתום מכל צדדיו ופתוח מצד אחד כך אין לך רשות לדרוש מה למעלה ומה למטן מה לפנים ומה לאחור אלא מיום שנברא העולם ולבא אומרינן לבי"ת מי בראך והוא מראה להן בנקודה ואומר זה שלמעלה ומה שמו והוא מראה להן בנקודה שלאחריו ואומר ה' שמו אדון שמו דבר אחר ולמה כבי"ת שהוא בלשון ברכה ולא באל"ף שהוא לשון ארירה אמר הקדוש ברוך הוא איני בורא את עולמי אלא כבי"ת שלא יהו כל באי העולם אומרינן היאך העולם יכול לעמוד ונברא בלשון ארירה אלא הריני בורא אותו כבי"ת בלשון ברכה ואולי יעמוד ר' אבהו בשם ר' יוחנן בשתי אותיות נבראו שתי עולמות העולם הזה והעולם הבא אחד בה"א ואחד ביו"ד

מה טעמא (ישעיהו כו) כי ביה ה' צור עולמים ואין אנו יודעין אי זה נברא בה"א ואי זה מהם נברא ביו"ד אלא מן מה דכתיב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה"א בראם הוי העולם הזה נברא בה"א והעולם הבא נברא ביו"ד מה ה"א פתוח מלמטן רמוז לכל באי עולם שהן יורדין לשאול מה ה"א יש לו נקודה מלמעלן משעה שהן יורדין הן עולין מה ה"א פתוח מכל צד כך פותח פתח לכל בעלי תשובה מה יו"ד כפוף כך יהיו כל באי העולם כפופין (ירמיהו ל) ונהפכו כל פנים לירקון כיון שראה דוד כן התחיל לקלם בשתי

[דף י' ע"ב]

אותיות (תהילים קיד) הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה' ר' יודן נשייא שאל לר' שמואל בר נחמן מהו דין דכתיב (תהילים סח) סולו לרוכב בערכות ביה שמו ועלזו לפניו א"ל אין לך כל מקום ומקום שאינו ממונה על ביה שלו ומי ממונה על ביה שבכולם הקדוש ברוך הוא ביה שמו כי יה שמו א"ל ר' לעזר רבך לא היה דרש כן אלא למלך שבנה פלמין במקום כיבים במקום אשפות במקום סריות מי שהוא בא ואומר הפלמין הזו במקום כיבין הוא במקום אשפות הוא במקום סריות הוא אינו פוגם כך מי שהוא אומר בתחילה היה העולם מים במים ה"ז פוגם לפרדיסו של מלך ועלייה בנויה על גביו עליו להציץ אבל לא ליגע ב"ש אומר שמים נבראו תחילה אח"כ הארץ וב"ה אומרים הארץ נבראת תחילה ואחר כך השמים אלו מביאין טעם לדבריהן ואלו מביאין טעם לדבריהן מה טעמון דב"ש (בראשית א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ למלך שעשה כסא משעשאו עשה אפיפורין שלו (ישעיהו סו) השמים כסאי והארץ הדום רגלי מה טעמון דב"ה (בראשית ב) ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים למלך שעשה פלמין משבנה את התחתונים עשה את העליונים (ישעיהו מח) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים א"ר יודה בר פזי ודא מסייעה לב"ה (תהילים קב) לפני הארץ יסדת ומעשה ידיך שמים א"ר חנינה ממקום שב"ש מביאין טעם לדבריהן משם ב"ה מסלקין לון מ"ט דב"ש בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ משם ב"ה מסלקין לון והארץ היתה כבר היתה ר' יוחנן בשם חכמים אם לבירייה שמים קדמו ואם לשכלול הארץ קדמה אם לבירייה שמים קדמו בראשית ברא אלהים וגו' אם לשכלול הארץ קדמה ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים שמים בראשון כב"ש עשה שלשה ימים ועשו תולדות ראשון ושני ושלישי ברביעי יהי מאורות ים בשני כב"ש עשה ג' ימים ועשה תולדות שלישי ורביעי וחמישי בששי ותוצא הארץ ארץ בראשון כב"ה עשת שני ימים ועשו תולדות ראשון ושני בשלישי תדשא הארץ שמים בשני כב"ה עשו שני ימים ועשו תולדות שני ושלישי ברביעי יהי מאורות ים בשלישי כבית הלל עשה שנים ימים ועשה תולדות שלישי ורביעי בחמישי ישרצו המים אמר ר"ש בן יוחי תמיה אני היאך נחלקו אבות העולם על ביריית העולם שאני

אומר שמים וארץ לא נבראו אלא כלפס הזה וככיסויה מה טעמא אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים א"ר לעזר בי ר"ש אם כדעת הזו שאמר אבא פעמים שהוא מקדים שמים לארץ פעמים שהוא מקדים ארץ לשמים אלא מלמד ששניהן שקולים זה בזה:

הלכה ב משנה יוסי בן יעזר אומר שלא לסמוך יוסי בן יוחנן אומר לסמוך יהושע בן פרחיה אומר שלא לסמוך נתיי הארבילי אומר לסמוך יהודה בן טבאי אומר שלא לסמוך שמעון בן שטח אומר לסמוך שמעיה אומר לסמוך אבטליון אומר שלא לסמוך הלל ומנחם לא נחלקו יצא מנחם ונכנס שמאי הלל אומר לסמוך ושמאי אומר שלא לסמוך הראשונים היו נשיאים והשניים אבות בית דין:

גמרא בראשונה לא היתה מחלוקת בישראל אלא על הסמיכה בלבד ועשו שמאי והלל ועשו אותן ד' משרבו תלמידי ב"ש ותלמידי ב"ה ולא שימשו את רביהן כל צורכן ורבו המחלוקת בישראל ונחלקו לשתי כתות אלו מטמאין ואלו מטהרין ועוד אינה עתידה לחזור למקומה עד שיבוא בן דוד ר' חייה בשם ר"י לא תהא שבות קלה בעיניך שהרי סמיכה אינה אלא רשות ונחלקו עליה אבות העולם א"ר יוסה זאת אומר שאדם צריך לכבוש את כובדו דלא כן מה אנן אמרין אסור ליגע בבמה ביי"ט. הלל ומנחם לא נחלקו יצא מנחם ונכנס שמאי. לאיכין יצא יש אומרים

[דף י"א ע"א]

ממיתה למיתה יצא ויש אומר כנגד פניו יצא הוא ושמונים זוג של תלמידי חכמים מלובשין תירקי זהב שהשחירו פניהן בשולי קדירה שאמרו להן כתבו על קרן שור שאין לכם חלק באלהי ישראל אנן תנינן יהודה בן טבאי נשיא ושמעון בן שטח אב בית דין אית תניי תני ומחלף מאן דאמר יהודה בן טבאי נשיא עובדא דאלכסנדרייא מסייע ליה יהודה בן טבאי הוון בני ירושלם בעון ממניתיה נשיא בירושלם ערק ואזל ליה לאלכסנדריא והיו בני ירושלם כותבין מירושלם הגדולה לאלכסנדריא הקטנה עד מתי ארוסי יושב אצלכם ואני יושבת עגומה עליו פירש מית גו אילפא אמר דבורה מרתא דביתא דקבלתן מה הוות חסירה א"ל חד מן תלמידי רבי עיינה הוות שברה א"ל הא תרתיי נבך חדא דחדדתני וחדא דאיתסכלת בה מה אמרית יאיא בריוא לא אמרית אלא בעובדא וכעס עלוי ואזל מ"ד שמעון בן שטח נשיא עובדא דאשקלון מסייע ליה תרין חסדין הוון באשקלון אכלין כחדא ושתין כחדא ולעיי באוריתא כחדא דמך חד מינהון ולא איתגמול ליה חסד מית בריה דמעון מוכס ובמלת כל מדינתא מיגמול ליה חסד שרי ההוא חסידא מצטער אמר ווי דלית לשנאיאון דישראל כלום איתחמי ליה בחילמא וא"ל לא תיבוי בני מריך דין עבד חדא חובא ואזל בה ודין עבד חדא טיבו ואזל בה ומה חובא עבד ההוא חסידא חס ליה לא עבד חובה מן יומי אלא פעם אחת הקדים תפילין של ראש לתפילין של יד ומה טיבו עבד בריה דמעון מוכס חס ליה לא עבד טיבו

מסכת בבא בתרא פרק שביעי

ז, א כל שהוא לפנים מחברו - הוא קודם את חברו. ונחלה משמשת והולכת ועולה אפילו עד ראובן. האחין זה את זה, והאחיות זו את זו, האחין את האחיות, והאחיות את האחין - נוחלין ומנחילין. ממזר מוריש את קרוביו. עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל, אפלו חזר העובד כוכבים ונתגר, עבד ונשתחרר - נכסיו כנכסי הגר וכנכסי עבד משחרר - כל הקודם בהן זכה. נאמנת חיה לומר: "זה יצא ראשון". אימתי? בזמן שאין שם ערעור, אבל יש שם ערעור - הרי זה אינה נאמנת. רבי אלעזר אומר: אם החזקה על אומדה - נאמנת. ואם לאו - אינה נאמנת. היו מחזקין בו שהוא בכור, ובשעת מיתה אמר: "איני בכור" - אינו נאמן. מחזקין בו שאינו בכור, ובשעת מיתה אמר: "בכור הוא" - אינו נאמן. היו מחזקין בו שהוא בכור, ובשעת מיתה אמר: "בכור הוא" - נאמן. היו מחזקין שהוא בנו, ובשעת מיתתו אמר: "בני הוא" - נאמן. היו מוחזקין בו שהוא בנו, ובשעת מיתתו אמר: "אינו בני" - אינו נאמן. שאין בנו, ובשעת מיתתו אמר: "בני הוא" - נאמן. היו מחזקין בו שהוא בנו, ובשעת מיתתו אמר: "אחי הוא" - אינו נאמן. היו מחזקין בו שהוא עבדו, ובשעת מיתתו אמר: "בני הוא" - נאמן. היה עומד בין המוכסין, אמר: "בני הוא" וחסר ואמר: "עבדי הוא" - נאמן. "עבדי הוא" וחסר ואמר: "בני הוא" - אין נאמן.

זב, אין הבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת אביהם. רבי אומר: אומר אני, שהבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו לאחר מיתת אביהם, שאף שלו השביח כשלהן. כיצד? היתה לו בהמה מוחכרת ומושכרת אצל אחרים, ופרה רועה באפר - הבכור נוטל פי שנים. ואין נוטל פי שנים ברוע והלחיים והקבה. רבי אומר: כל דבר שלא פלפלו בו יתומים לאחר מיתת אביהן - הבכור נוטל פי שנים. וחקמים

אומרים: אין נוטל פי שנים אלא בכל אשר ימצא לו. אבל בנה בנין, נטע נטיעות - הכל שוין שנוטל פי שנים. כיצד נוטל פי שנים? ירש שטרי חוב - נוטל פי שנים. יצאו עליו שטרי חוב - נותן פי שנים. ואם אמר: אי אפשר שלא לטול ושלא לתן - הרשות בידו. כיצד אינו נוטל בראוי כבמחוק? מת אביו בחיי אביו - נוטל פי שנים מנכסי אביו, ואין נוטל פי שנים מנכסי אבי אביו. ואם היה אביו בכור - אף נוטל פי שנים מנכסי אבי אביו.

זג, בנות צלפחד - נטלו שלשה חלקין בבחלה, חלק אביהן שהיה מיוצאי מצרים. רבי אליעזר בן יעקב אומר: אף חלק אחי אביהן, לפי שלא נתנה הארץ אלא ליוצאי מצרים, ולא נתחלקה אלא לעומדים בערבות מואב. ירש השבט את שבטו, וחסר השבט וירש את הראוי לו. כיצד? שני אחין שהיו מיוצאי מצרים, לאחד יש לו תשעה בנים, ולאחד יש לו בן אחד, ולפניהן בית חמשת כורין, תשעה - נטלו בית לתן, ואחד - נוטל בית לתן. החזירים לאבותיהם, חזרו אבות והורישו את הבנים, תשעה - נטלו מחצה, ואחד - נטל מחצה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף נתחלקה הארץ ליוצאי מצרים. כיצד? היה מן היוצאין ממצרים העומדים בערבות מואב - הוא נוטל שני חלקים מיוצאי מצרים, ולא מן העומדים בערבות מואב. מהעומדים בערבות מואב ולא מיוצאי מצרים - נוטל חלק אחד. המתאוננים, והמרגלים, ועדתו של קרח - לא נטלו בארץ חלק. אבל הבנים - ירשו בזכות אבות אבותיהם, ובזכות אבות. וכן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: יהושע וכלב - נטלו שלשה חלקין בבחלה, שהן מיוצאי מצרים ומן העומדים בערבות מואב, ושנטלו מרגלים חלקן נטלו יהושע וכלב. חלק המתאוננים ועדתו של קרח - נפל לאמצע, והבנים נחלו לעצמן. וכשם שהבן קודם את הבת בנכסי האב, כך קודם הבן בנכסי האם. רבי אלעזר ברבי יוסי אומר משם רבי זכריה בן הקצב, וכן היה רבי

שמעון בן יהודה איש כפר איכוס אומר משום רבי שמעון: אחד הבן ואחד הבת - שוין בנכסי האם.

ז, האומר: "יחלקו בני נכסי" והיה שם בכור, אם זכו בנכסים בחיי האב - אין נוטל פי שנים, ואם לאו - נוטל פי שנים. האומר: "תנו מאתים דינר לפלוני בני בכור פראוי לו" - נוטל ונוטל פי שנים. "בבכורתו" - ידו על העליונה, רוצה נוטל, ורוצה נוטל פי שנים.

האומר: "תנו שדה פלוני לפלוני, ואם מת פלוני לפלוני" - ראשון אוכל פרות, ואם מת - ינתנו לשני - השני אוכל פרות, ואם מת - ינתנו לשלישי. מת השלישי עד שלא ימות השני - השני אוכל פרות, ואם מת - יחזרו ליורשי נתן. הראשון אוכל פרות ומוכר קרקע; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין לראשון אלא אכילת פרות בלבד.

ח, שנים שהיו באין ממדינת הים, אף על פי שמשאן ומתנן ומאכלן ומשקן כאחד, ומת אחד מהן - אין חברו יורשו. ואם היה נוהג בו משום אחוה - חברו יורשו. משיצא הוא ובנו למדינת הים, ובא ועמו אחד ואמר: "זה אחי שנתן לי במדינת הים, ולו חמשה אחין, ולפניהן בית חמשת כורין" - הן אין נותנין לו כלום, והוא נותן להן שתות בחלקן. מת - הוא נוטל מה שנתן, והשאר מביאין לאמצע וחולקין. משיצאו הוא ואביו למדינת הים, ומת הבן, או שמת האב - לעולם נכסיו בחזקת זקן.

ח, הכותב דייטיקי והיה מתירא מן היורשין - נכנסין אצלו כמבקרין אותו, שומעים דבריו מבפנים ויוצאין וכותבין מבחוץ. בריא שכתב דייטיקי, שכיב מרע שכתב נכסיו מתנה, אף על פי שזכה לאחר מתנה - לא עשה כלום. אבל הכותב נכסיו בשם חברו וזכה לאחר מיתה - דבריו קיימין. הכותב דייטיקי, יכול לחזור בו. מתנה - אין יכול לחזור בו. איזה הוא דייטיקי? דא תהא לי לעמד ולהיות, אם מתי ינתנו נכסי לפלוני. איזו היא מתנה? מן היום ינתנו לפלוני. הכותב דייטיקי, עד שלא זכה בין

שמעון בן יהודה איש כפר איכוס אומר משום רבי שמעון: אחד הבן ואחד הבת - שוין בנכסי האם.

ז, האומר: "יחלקו בני נכסי" והיה שם בכור, אם זכו בנכסים בחיי האב - אין נוטל פי שנים, ואם לאו - נוטל פי שנים. האומר: "תנו מאתים דינר לפלוני בני בכור פראוי לו" - נוטל ונוטל פי שנים. "בבכורתו" - ידו על העליונה, רוצה נוטל, ורוצה נוטל פי שנים.

האומר: "תנו שדה פלונית לפלונית אשתי פראוי לה" - נוטלת ונוטלת כתבתה. "כתבתה" - ידה על העליונה, רוצה נוטלת, רוצה נוטלת כתבתה. האומר: "תנו מאתים דינר לפלוני בעל חובי בחובו פראוי לו" - נוטלו ונוטל עוד מאתים דינר בחובו. "בחובו" - אין לו אלא בחובו. היתה לו שדה עשויה אפותיקי לאשה בכתבתה, ולבעל חוב בחובו, ואמר: "תנו שדה פלונית לפלונית אשתי בכתבתה, ולפלוני בעל חובי בחובו" - נתקבלו שלהן וידן על העליונה.

ז, האומר: "תנו חלק" - יירש עם הבנים. "בבכורה" - אין נוטל פי שנים. האומר: "יורשני פלוני" - לא אמר כלום. "תנו נכסי לפלוני" - דבריו קיימין. כתב ירושה מלמטה ומתנה מלמעלה, ירושה מלמעלה ומתנה מלמטה, ירושה מכאן ומכאן מתנה באמצע, הואיל והזכיר שם מתנה - דבריו קיימין. רבי יוחנן בן ברוקא אומר: אם אמר על מי שראוי לו ליורשו - דבריו קיימין. על מי שאינו ראוי לו ליורשו - אין דבריו קיימין. כיצד? אמר על פת הבן בין הבנים ועל פת הבת בין הבנות - דבריו קיימין. על הבת בין הבנים, ועל האח בין הבנות - לא אמר כלום.

מסכת בבא בתרא פ"ק שמיני

ח, הכותב נכסיו לאחר והיה כהן, והיו בהן עבדים, אף על פי שאמר הלה: "אי אפשי בהן" - הרי אלו אוכלין בתרומה. רבן

לא יאמרו קטנים: הרי אנו נושאים כדרך שנשאתם אתם. ולא עוד: אלא אפלו הניח להם עבדים ושפחות, כלי כסף וכלי זהב - הרי אלו של עצמן.

הניח בנות גדולות וקטנות, והיו גדולות נזונות ובאות בשתיקה, לא יאמרו קטנות: "הרי אנו נזונות כדרך שניזנתם אתם". נשאו גדולות בחיי אביהן - לא יאמרו קטנות: "הרי אנו נושאות כדרך שנשאתם אתם". ולא עוד, אלא אפלו הניח להן אביהן עבדים ושפחות, כלי כסף וכלי זהב - הרי אלו של עצמן.

מסכת בכא בתרא פרק תשיעי

טא, רבי נתן אומר: נחום המדי היה מדיני גזרות, אמר: הכותב נכסיו בשם חברו - אין כופין אותו לחזור. ואם התנה עמו על מנת כן - כופין אותו לחזור. המוכר שדה חברו במעמד חברו - לא עשה כלום. כתב וקיים מאחריו - דבריו קימיין.

טב, הכן הנושא ונותן בשל אביו, אף על פי שהשטרות ואונות יוצאין על שמו - הרי הן של אביו. ואם אמר: "מה שירשתי משל בית אבי אבא הן" - יעשה כמפרש בפרושו. האשה שנשאה ונתנה בשל בעלה, אף על פי שהשטרות ואונות יוצאין על שמה - הרי הן של בעלה. ואם אמרה: "מה שירשתי משל בית אבי אבא הן, או משל בית אבי אימא הן" - יעשה כמפרש בפרושה.

טג, שתי נשים שילדו זכרים במחבא, וחרו וילדו שני זכרים במחבא - שניהן הולכין אצל הראשון, ונוטלין חלק פזכר אצל השני, ונוטלין חלק פזכר. זכר ונקבה - שניהם הולכין אצל הראשון ונוטלין חלק פזכר. אצל השני ונוטלין חלק פזכר. האומר: "אם תלד אשתי זכר תטל מנה" ילדה זכר - נוטלת מנה. "אם נקבה מאתים" ילדה נקבה - נוטלת מאתים. "אם זכר מנה, ואם נקבה מאתים" ילדה זכר ונקבה, הזכר - נוטל ששה של זהב. ונקבה - נוטלת חמשים וזו. האומר: "המכשרני אם ילדה

הוא ובין אחר - יכול לחזור בו. משזכה בין הוא ובין אחר - אין יכול לחזור בו. אפוטרופין, עד שלא החזיקו בנכסי יתומין - יכולין לחזור בהן. משהחזיקו בנכסי יתומים - אין יכולין לחזור בהן. אפוטרופוס שמנהו אבי יתומים - ישבע. שמנהו בית דין - [לא] ישבע. אבא שאול אומר: אף שמנהו בית דין - ישבע מפני שהוא כנושא שחר.

חד, אפוטרופין - תורמין ומעשרין על נכסי יתומין. מוכרין בתים, שדות וכרמים, בהמה עבדים ושפחות, להאכיל יתומים, לעשות להם ספה לולב וציצית, וכל מצות האמורות בתורה, ולקנות להם ספר תורה ונביאים, דבר הקצוב מן התורה. אבל אין פודין עליהן שבוין, ואין פוסקין עליהן צדקה בבית הכנסת לעניים, דבר שאינו קצוב מן התורה. אינן רשאין להוציא עבדיהם בני חורין, אבל מוכרין אותן לאחרים ואחרים מוציאין אותן בני חורין.

רבי אומר, אומר אני: שנותן דמיו ופודה את עצמו. אין מוכרין ברחוק לקח בקרוב, ברע לקח ביפה. אין דנין לחוב ולזכות, להכניס ולהוציא ליתומים, אלא אם כן נטלו רשות מבית דין. וצריכין אפוטרופין לחשב עם היתומים באחרונה; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין ליתומין אלא מה שהניחו להם אפוטרופין. מוכרין עבדים לקח בהן קרקעות, אבל לא קרקעות לקח בהן עבדים. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף לא עבדים לקח בהן קרקעות. אין בית דין עושין אפוטרופין נשים ועבדים לכתחלה, ואם מנה אותן אביהן בחייו - עושין אותן אפוטרופין. כתב בשטר: "מעות וכלים יש לי ביד פלוני" - רשאין העדים לחתם. אבל אינו גובה עד שייבא ראיה. רבי אומר, אומר אני: שלא יחתמו עד שיטלו רשות מבית דין, וכשהוא גובה - אינו צריך שייבא ראיה. הניח בנים גדולים וקטנים, והיו גדולים נזונים ובאין בשתיקה - לא יאמרו קטנים: הרי אנו נזונים כדרך שניזנתם אתם. נשאו גדולים בחיי אביהן -

אֲשֵׁי זָכַר יְטוּל מֵאֲתִים, אִם נִקְבָּה יְטוּל מְנָה" יְלֵדָה זָכַר - נוֹטֵל מֵאֲתִים. יְלֵדָה נִקְבָּה - נוֹטֵל מְנָה. יְלֵדָה זָכַר וְנִקְבָּה - אִין לוֹ אֵלָא מְנָה.

טד, הַאֹמֵר: "תִּנְגּוּ מֵאֲתִים דִּינָר לְפִלוֹנִי, וְשִׁלְשׁ מֵאוֹת לְפִלוֹנִי, וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת לְפִלוֹנִי" - אִין אוֹמְרִין כֹּל הַקּוֹדֵם בְּשִׁטְר זָכָה, אֵלָא כֹּלֵם חוֹלְקִין בְּשׂוּהָ. יֵצֵאת עֲלֵיהֶן כְּתַבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - כֹּלָן נוֹתְנִין בְּשׂוּהָ. אֲבָל אִם אָמַר: "תִּנְגּוּ מֵאֲתִים דִּינָר לְפִלוֹנִי, וְאַחַר כֶּךָ שִׁלְשׁ מֵאוֹת לְפִלוֹנִי, וְאַחַר כֶּךָ חֲמֵשׁ מֵאוֹת לְפִלוֹנִי" - אוֹמְרִים כֹּל הַקּוֹדֵם בְּשִׁטְר זָכָה. יֵצֵאת עֲלֵיהֶן כְּתַבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - גּוֹבִין מִן הָאֲחֵרוֹן. אִין בִּהֶן - גּוֹבִין מִשְׁלַפְנֵינוּ. אִין בִּהֶן - גּוֹבִין מִשְׁלַפְנֵי פְּנִי. הַאֹמֵר: "מֵאֲתִים דִּינָר יֵשׁ לִי בִיד פִּלוֹנִי, וְשִׁלְשׁ מֵאוֹת בִּיד פִּלוֹנִי, וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת בִּיד פִּלוֹנִי, וּפִלוֹנִי יְטוּל מֵאֲתִים דִּינָר" יֵצֵאת עֲלֵיהֶן כְּתַבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - גּוֹבָה, וְאִף עַל פִּי שְׂלֵא נִתְכַּנְסוּ כֹּלָן. אֲבָל אִם אָמַר: "וְאַחַר כֶּךָ יְטוּל פִּלוֹנִי מֵאֲתִים דִּינָר" אִם נִתְכַּנְסוּ כֹּלָן - נוֹטֵל, אִם לֹא - אִין נוֹטֵל אֵלָא לְפִי חֲשׁוֹבוֹן. הַאֹמֵר: "תִּנְגּוּ מֵאֲתִים דִּינָר לְפִלוֹנִי, וְשִׁלְשׁ מֵאוֹת דִּינָר לְפִלוֹנִי, וּפִלוֹנִי וּפִלוֹנִי יִירֵשׁ נְכָסִי" יֵצֵאת עֲלֵיהֶן כְּתַבַּת אִשָּׁה וּבַעַל חוֹב - גּוֹבִין מִזֶּה שִׁירֵשׁ שְׂאָר נְכָסִים. הַאֹמֵר: "תִּנְגּוּ מֵאֲתִים דִּינָר לְבְנֵי עִירִי" - אִין דְּנִין בְּדִינֵי אוֹתָהּ הָעִיר, וְאִין מְבִיאִין רְאִיָּה מֵאֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר. "לְעַנְיֵי עִירִי" - דְּנִין בְּדִינֵי אוֹתָהּ הָעִיר, וּמְבִיאִין רְאִיָּה מֵאֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הָעִיר. הַאֹמֵר: "תִּנְגּוּ נְכָסֵי לְפִלוֹנִי וּפִלוֹנִי עַבְדִּי" - לֹא זָכוּ בְּנִכְסִים וְלֹא קָנוּ עֲצָמָן בְּנֵי חוֹרִין. "חֲצִי נְכָסֵי לְפִלוֹנִי עַבְדִּי, וְחֲצִי נְכָסֵי לְפִלוֹנִי עַבְדִּי" - זָכוּ (עֲצָמָן) בְּנִכְסִים וְקָנוּ עֲצָמָן בְּנֵי חוֹרִין. הַאֹמֵר: "כֹּל נְכָסֵי נִתְּוִנִין לְפִלוֹנִי עַבְדִּי וְהִשְׁאָר לְשִׁנִּי" - זָכָה שְׁנֵי בְּרֵאשׁוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כֹּל נְכָסֵי נִתְּוִנִין לְפִלוֹנִי עַבְדִּי חוּץ מֵאֶחָד מֵרְבּוּא שְׁבָהֶן - לֹא אָמַר כְּלוֹם. "חוּץ מֵעִיר פְּלוֹנִית וְשָׂדֶה פְּלוֹנִית" אִף עַל פִּי שְׂאִין שֵׁם אֵלָא אוֹתָהּ שָׂדֶה וְאוֹתָהּ הָעִיר - זָכָה עַבְדִּי זֶה בְּנִכְסִים וְקָנָה עֲצָמוֹ בֶּן חוֹרִין. כְּשֶׁנֶּאֱמָרוּ דְּבָרִים לְפָנֵי רַבִּי יוֹסִי, אָמַר:

"שְׁפִתַי יִשְׁקוּ מֵשִׁיב דְּבָרִים נְכוּחִים" (מְשָׁלִי כד).

טו, הַאֹמֵר: "נִתְּתִי שָׂדֶה פְּלוֹנִית לְפִלוֹנִי." "נִתְּתִיהָ לוֹ." "נִתְּוִנָהּ לוֹ." "תְּהֵא שְׁלוֹ" "וְהָרִי הִיא שְׁלוֹ" - הָרִי הִיא שְׁלוֹ. "יְטוּל פְּלוֹנִי נְכָסִי, וְיִקְנֶה פְּלוֹנִי, וְיַחֲלַק פְּלוֹנִי בְּנְכָסִי, וְיִזְכֶּה פְּלוֹנִי בְּנְכָסִי" - הָרִי זֶה בְּמִתְּנָה. "תִּתְּנֵן לוֹ" - רַבִּי אוֹמֵר: זָכָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא זָכָה, וְכוּפִין אֶת הַיּוֹרְשִׁין לְקַיֵּם דְּבָרֵי הַמֵּת. הַאֹמֵר: "עֲשִׂיתִי פְּלוֹנִי עַבְדִּי בֶן חוֹרִין." "עֲשִׂיתִיו בֶּן חוֹרִין." "עוֹשֶׂה אֲנִי אוֹתוֹ בֶּן חוֹרִין." "הָרִי הוּא בֶּן חוֹרִין" - הָרִי בֶּן חוֹרִין. "יַעֲשֶׂוּהוּ בֶּן חוֹרִין" - רַבִּי אוֹמֵר: זָכָה. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא זָכָה, וְכוּפִין אֶת הַיּוֹרְשִׁין לְקַיֵּם דְּבָרֵי הַמֵּת. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הַכּוֹתֵב דְּיוֹסְתָמִין בְּלַע"ז - הָרִי זֶה כְּמִתְּנָה.

מִסְכַּת בְּכָא בְּתָרָא פֶּרֶק עֲשִׂירִי

יא, הַאֹמֵר: "נִתְּתִי שָׂדֶה פְּלוֹנִית לְפִלוֹנִי." וְהוּא אוֹמֵר: "לֹא נִתְּן לִי כְּלוֹם" - לֹא אָמַר כְּלוֹם, שְׂמָא זָכָה לוֹ עַל יְדֵי אַחַר. וְאִם אָמַר: "כְּתַבְתִּי שִׁטְר וְנִטְלִיתִי מְעוֹת וְנִתְּתִי לוֹ." וְהוּא אוֹמֵר: "לֹא נִטְלִיתִי" - הוֹדָאת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֲדִים. הַאֹמֵר: "עֲשִׂיתִי פְּלוֹנִי עַבְדִּי בֶּן חוֹרִין." וְהוּא אוֹמֵר: "לֹא עֲשִׂאֲנִי" - לֹא אָמַר כְּלוֹם, שְׂמָא זָכָה לוֹ עַל יְדֵי אַחַר. וְאִם אָמַר: "כְּתַבְתִּי שִׁטְר וְנִתְּתִי לוֹ." וְהוּא אוֹמֵר: "לֹא נִטְלִיתִי" - הוֹדָאת בַּעַל דִּין כְּמֵאָה עֲדִים.

יב, הָאִשָּׁה שֶׁהִיתָה יוֹרֶשֶׁת, וְעַמְדָּה וְהִשְׁבִּיחָה אֶת הַנְּכָסִים וְהִבְאֵתָם לְיַד הָרַבּוּי - לֹא תֵאמַר: "תִּנְגּוּ לִי מֵהָ שֶׁהִשְׁבַּחְתִּי אֶת הַנְּכָסִים." וְלֹא עוֹד, אֵלָא אִם יֵשׁ שֵׁם נְכָסִים שִׁישׁ לָהֶן אַחֲרֵיוֹת - גּוֹבָה כְּתַבְתָּהּ. וְאִם לֹא - אִין גּוֹבָה כְּתַבְתָּהּ אֵלָא לְפִי חֲשׁוֹבוֹן. הָאֲחִין שֶׁהִנִּיחַ לָהֶן אֲבִיָּהֶן נְכָסִים, וְלֹאֶחָד מֵהֶן יֵשׁ לוֹ בְּנִים, וְעַמְדוֹ בְּנֵי שֶׁל זֶה וְהִשְׁבִּיחוּ אֶת הַנְּכָסִים וְהִבְיָאוּם לְבֵית הָרַבּוּי - לֹא יֵאמַר לוֹ: "תִּנְגּוּ לִי מֵהָ שֶׁהִשְׁבִּיחוּ בְּנֵי אֶת הַנְּכָסִים." וְכֵן הֵן לֹא יֵאמְרוּ לוֹ: "תִּתְּנוּ לָנוּ מֵהָ שְׂאֵכְלוֹ בְּנִיָּה" אֵלָא מֵהָ שְׂאֵכְלוֹ - אֲכָלוּ מִן הָאֲמֻצָּע,

י, ד השולח סבלונות לבית חמיו, ואכל שם שבועי בנים או דברים אחרים, מה שאכלו - אכלו, והסבלונות - קימות במקומן. השולח סבלונות לבית חמיו, דברים שדרך להשתמש בהן בבית חמיה - אין צריכה להחזיר בידה. ושאין דרך להשתמש בהן בבית חמיה - צריכה להחזיר בידה. מתה, דברים שדרך להשתמש בהן בחייה - אין האב צריך להחזיר. ושאין דרך להשתמש בהן בחייה - האב צריך להחזיר.

י, ה בריא שכתב נכסיו מתנה, אף על פי שלא שיר קרקע כל שהוא - מתנתו קימת. שכיב מרע - מוציא מיד. מיד מי הוא מוציא? מידן. והן - אין מוציאין מידו; דברי רבי יעקב. רבי נתן אומר: אם היה שכיב מרע - הן צריכין להביא ראיה שהיה בריא. ואם היה בריא - צריך הוא להביא ראיה שהיה שכיב מרע.

י, ו המסכן שחלק נכסיו על פיו, בין בחול בין בשבת - דברי המת יעשו. אבל בריא - עד שיקנה בכסף ובשטר ובחזקה. רבי אליעזר אומר: נכסים שיש להן אחריות - נקנין בכסף בשטר ובחזקה. ושאין להן אחריות - אין נקנין אלא במשיכה. אמר רבי אליעזר: מעשה במדוני אחד שהיה בירושלים והיו לו מטלטלין הרבה, והיה מבקש להגנם במתנה, אמרו: אי אתה יכול מפני שאין לך קרקע! עמד וקנה סלע אחת סמוך לירושלים, אמר: "צפוני של זה ועמו מאה חביות של זין נתונות לפלוני". "דרומו של זה ועמו מאה חביות של זין נתונות לפלוני" וקימו את דבריו. במה דברים אמורים? בחול, אבל בשבת - לא יעשה, ואם עשה - עשוי. רבי יהושע אומר: בחול אמרו, קל וחמר בשבת; דברי רבי מאיר. רבי יהודה ורבי אליעזר אומר: במה דברים אמורים? בחול, אבל בשבת - לא יעשה, ואם עשה - עשוי. רבי יהושע אומר: בשבת אמרו, קל וחמר בחול.

י, ז נפל הבית עליו ועל אמו, הואיל אלו אלו באין מכח ירושה - אלו ואלו מודים

ומה שהשביחו - השביחו לאמצע. האחים שהניח להן אביהן נכסים, ועמדו והשביחו - השביחו לאמצע. ולא עוד, אלא אפילו הניח להן אביהן ספל או קרדס והשביחו, מה שהשביחו - לאמצע. האחין שנטל אחד מהן מאתים זוז, והלך ללמד תורה או ללמד אמנות - לא יאמר: "אלו הייתי כאן, הייתי נזון מן האמצע". אלא אומרים לו: "אלו היית כאן, היית נזון מן האמצע, עכשו שגזונת נזונות משל עצמך". האחין שנעשה אחד מהן גבאי או אפולמוטוס, אם מחמת נכסים נפל - נפל לאמצע. ואם מחמת עצמו נפל - נפל לעצמו. חלה ונתרפא - נתרפא משל עצמו. אמר רבן שמעון בן גמליאל: במה דברים אמורים? ברפואה שיש לה קצבה, אבל רפואה שאין לה קצבה - נתרפא מן האמצע. נשאו נשים והכניסו להם שדות - זה נוטל את שהוא שלו, וזה נוטל את שהוא שלו. ואם היתה הוצאה מן האמצע - מביאין לאמצע וחולקין. הכניסו להן כלים - זה נוטל את שהוא מכיר, וזה נוטל את שהוא מכיר, והשאר מביאין לאמצע וחולקין. עשו כלים לנשיהם ולבניהם - הרי הן של עצמן. עשו כלים לעצמן - מביאין לאמצע וחולקין.

י, ח שלח האב שושבינות, כשהיא חוזרת - חוזרת בעיניה. נשתלחה לאב שושבינות, כשהיא נגבית - נגבית מן האמצע. השושבינות - אין בה משום רבית. חמשה דברים נאמרו פשושבינות: אין בה משום רבית, וחוזרת בעיניה, ונגבית מן האמצע, ואין השביעית משמטתה, ואין הבכור נוטל בה פי שנים. עשה עמו שושבינות בפמבי, ומבקש שיעשה עמו בצנעא - יכול לומר לו: "כדרך שעשית עמי בפמבי, אף אני אעשה עמך בפמבי". עשה עמו בבתולה, ומבקש שיעשה עמו באלמנה - יכול לומר לו: "כדרך שעשית עמי בבתולה, כך אני עושה עמך בבתולה". עשה עמו שושבינות באשה אחת, ומבקש שיעשה עמו בשתי נשים - יכול לומר לו: לכשתשא אשה אחרת, אביא לך בשניה.

שיחלוקו. אמר רבי עקיבה: מודה אני בזה כדברי בית הלל שהנכסים בחזקתן.

מסכת בבא בתרא פרק אחד עשר

יא, א פשוט שכתב עדיו מאחוריו, מקשר שכתב עדיו מתוכו - שניהן פסולין. רבי חנניא בן גמליאל אומר: מקשר שכתב עדיו מתוכו - כשר, מפני שיכול לעשותו פשוט. השיב רבי על רבי חנניא בן גמליאל: והלא זמנו של שטר מוכיח עליו, אם פשוט הוא, ואם אינו פשוט. אי זה הוא מקשר? כתב שם המלוה ושם הלוה, מקום הלוקח, מקום המוכר, מקום השדה, מקום המעות, מקום הזמן, קושרו למעלה, והעדים מלמטה - כשר.

יא, ב גופו של שטר: ביום פלוני, בשבת פלוני, בחדש פלוני, בשנה פלונית, ובמלכות פלונית. לא כתב בו שם היום - ידו על התחתונה כל אותה שבת. לא כתב בו שם שבת - ידו על התחתונה כל אותה חדש. לא כתב בו שם חדש - ידו על התחתונה כל אותה שנה. לא היה כתוב בו שם שנה - ידו על התחתונה כל אותה מלכות. היה כתוב בו: "דהב" - נותן לו דינר של זהב. "דינרין" - נותן לו שני דינרין של זהב. "בדינרין דהב" - נותן לו כשני דינרין דהב. "בדינרין ודהב" - נותן לו שני דינרין של כסף כדינר של זהב. היה כתוב: "כסף" - נותן לו דינר של כסף. "כסף דינרין" - נותן לו שני דינרין של כסף. "בדינרים כסף" - נותן לו כשני דינרין של זהב כסף. "דינרין וכסף" - נותן לו שני דינרין של זהב ודינר כסף. "דהב דאת חיב לי" - אין פחות מדינר של זהב. "כסף דאת חיב לי" - אין פחות מדינר של כסף. "דהב דינרין דאינון דיחמי", והשאר מחוק - אין פחות מדינר זהב. "דריאבון" - נותן לו כל מה שדריאבון שהוא שוה. פיוצא בו: הנושא ונותן עם חברו בשוק, ואמר לו: "זהב דאת חיב לי" - אין פחות מדינר של זהב. "דריאבון" - נותן לו כל מה שדריאבון שוה.

יא, ג המוציא שטר בבבל - גובה עליו כסף בכל. שטר בארץ ישראל - גובה עליו כסף ארץ ישראל. היה כתוב בו כסף סתם, והוציאו בבבל - גובה עליו כסף בכל. בארץ ישראל - גובה עליו כסף ארץ ישראל. היה כתוב כסף סתם - הרי זה גובה כל (מקום) שירצה, מה שאין כן בכתבת אשה. בין שכתוב בו: "לוה פלוני מן פלוני", ובין שכתוב בו: "אני פלוני לויתי מן פלוני" והעדים למטה - כשר. לעולם התחתון ללמד מן העליון במקשר. באות אחת ולא בשתי אותיות. בין חנן לחנני ובין ענן לענני, על אות אחת - מקימין אותו. על שתי אותיות - אין מקימין אותו. ואיזהו קיימו? אני פלוני לויתי מן פלוני. ופלוני ופלוני לזה הימנו. קושרו למעלה והעדים למטה - כשר.

יא, ד כותבין גט לאיש שלא מדעת אשה, אבל אין כותבין אלא מדעת האיש. כותבין שובר לאשה שלא מדעת האיש, אבל אין כותבין אלא מדעת האשה. כותבין שחרור לרב שלא מדעת העבד, אבל אין כותבין שלא מדעת הרב. אונקלסאי - שלא מדעת המלוה, אבל אין כותבין אלא מדעת הלוה. דייתיקאות אפותיקאות ומתנות - שלא מדעת הנותן, אבל אין כותבין אלא מדעת המקבל. שטרי מקח וממכר, שטרי ארסיות וקבלת בהמה שלא מדעת נותן, אבל אין כותבין אלא מדעת המקבל. גזירדין ופרוסבולין - שלא מדעת שניהן. רבי אומר, אומר אני: שאין כותבין פרוסבול אלא מדעת הלוה. משניין את השטר מעברית ליניית, ומיוניית לעברית, ועושין לו קיום בית דין. נמחק או שהקריב, נמוק או שנשטש - מביאו לבית דין ועושין לו קיום בית דין. נקרע או שאבד - מביא עדיו לבית דין, ועושין לו קיים בית דין. איזהו קיום בית דין? במותב פלוני בן פלוני הוציא פלוני לפנינו שטר קרוע, ובדקנו עדותן של עדים ונמצאת מתכוננת - גובה ואין צריך להביא ראיה. ואם לאו - צריך להביא ראיה.

ממני", אלא כל שהשטר בידו גובה. נמצא לאחד בין שטרותיו: "שטרו של יוסף בן שמעון שטרות שניהן פרועין. וכשהוא גובה - אינו גובה אלא מדעת הלוה. האומר לבנו: "שטר בין שטרותי פרוע" ואין ידוע איזה הוא - השטרות כלן פרועין. וכשהוא גובה - אינו גובה אלא מדעת הלוה.

יא, ח המלוה את חברו על ידי ערב - לא יפרע מן הערב. ואם אמר: "על מנת שאפרע ממי שארצה" - יפרע מן הערב. המלוה את חברו על ידי שני ערבי - לא יפרע מאחד מהן. ואם אמר: "על מנת שאפרע מאחד מהן" - יפרע מאחד מהן. שטר היוצא מיד ערב - הרי זה אינו גובה. ואם כתב בו בעל חוב כבר התקבלתי הימנו - הרי זה גובה.

מסכת סנהדרין פרק ראשון

א, א דיני ממונות - בשלשה. רבי אומר: בחמשה, כדי שיגמר הדין בשלשה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: ביחיד. סמיכה - בשלשה, וסמיכת זקנים - בשלשה. רבי יהודה אומר: בחמשה. מטלטלין של הקדש, נטע רבעי, ומעשר שני שאין דמיו ידועין - נפדין על פי שלשה לקוחות, ולא על פי שלשה שאינן לקוחות. מום שבגלוי - הרי זה ישחט על פי בני הנכנסת; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: אפלו רגלו קטועה ועינו סומא - לא ישחט אלא על פי ממחה.

א, ב וחכמים אומרים: המוציא שם רע, בזמן שטוענו טענת נפשות - בעשרים ושלשה. טענת ממון - בשלשה.

א, ג וכשם שהדין בשלשה, כך פשרה בשלשה. נגמר הדין - אין רשאי לבצע. רבי אלעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: כל המבצע - הרי זה חוטא. המברך את המבצע - הרי זה מנאץ לפני המקום. על זה נאמר (תהלים י) ובוצע ברך נאץ ה'. אלא יקב הדין את ההר, שכן משה אמר יקב הדין את ההר. אבל אהרן היה עושה שלום בין אדם לחברו, שנאמר (מלאכי ג) בשלום ובמישור

יא, ה שטר שיש בו מחק או תלוי, מגופו - פסול. שלא מגופו - כשר. ואם החזירו למטה, אפלו מגופו - כשר. שטר שחתמו עדיו לאחר שאלת שלום - פסול, שלא חתמו אלא על שאלת שלום. החזיר בו דבר אחד או שני דברים מענינו של שטר - כשר. כתבו בדרך זה וחתמו עדיו בדרך השני - פסול.

יא, ו הרחיק את העדים מן הכתב מלא שני שיטיין - פסול. פחות מכאן - כשר. וכמה יהיו עדיו רחוקין מן הכתב ויהא כשר? כדי שיהו נקריין עמו; דברי רבי. רבי שמעון בן אלעזר אומר: מלא שיטה אחת. רבי דוסתאי בר ינאי אמר: מלא חתימת שני עדים. שטר שחתמו עליו חמשה עדים, ונמצאו שלשה הראשונים קרובין או פסולין - תתקיים עדות בשאר עדים. כתבו בחמשה לשונות, וחתמו עליו חמשה עדים בחמשה לשונות - כשר. נקרע - כשר. נתקרע - פסול. נקרע בו קרע של בית דין - פסול. מחוק או שהקריב, או שנעשה ככברה - כשר. נמוק או שנטשטש ובבואה שלו קימת, אם יכול לקרות - כשר. אם לאו - פסול. האחין שהניח להן אביהן מרחץ, אחד עני ואחד עשיר - לא יאמר עני לעשיר: "הריני לוקח פנגדן מן השוק" ומרחץ, אלא אומר לו: "אם יש לך בוא והרחץ". והוצאה לאמצע. עשאם אביהן לשכר - השכר לאמצע. אחד מרחץ ואחד הגת ואחד בית הבד.

יא, ז האומר: "עשו טבי עבדי בן חורין". והיו שם שני טבין - אין דורשין לשון הדיוט לומר, לזה היה אוהב ולזה לא היה אוהב, אלא, שניהן יוצאין בני חורין, ונוטלין משניהן דמי אחד מהן. האומר: "תנו מאתים דינר ליוסף בן שמעון". והיו שם שני יוסף בן שמעון - אין דורשין לשון הדיוט לומר לזה היה אוהב ולזה לא היה אוהב, אלא שניהם חולקין בשוה. יצאת עליהן כתבת אשה ובעל חוב - שניהן נוהגין בשוה. הוציא אחד מהן שטר על חברו שחייב לו - לא יאמר לו: "שלי הוא שאבד

שָׁמָּא נִתְחַיֵּב הַחֲזֵק וְנִמְצָא חֲזֵק אוֹיְבוֹ. מִשְׁשֻׁמַּע דְּבַרְהֵן וְיודֵעַ לְהִיכֵן הַדִּין הוּא נוֹטָה - אִין רִשְׁאֵי שְׂיֵאמַר לְהֵם אִינִי נִזְקָק לְכֵם. וְכֵן הוּא אוֹמַר (דְּכָרִים א): לֹא תִגְוֵרוּ מִפְּנֵי אִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט לֹאֲלֵהִים הוּא.

א, ד אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה: מִנֵּין שְׂאָם הִיָּה יוֹשֵׁב לִפְנֵי דִין, וְיודֵעַ אֶתְהָ זְכוֹת לְעֵנִי וְחוֹבָה לְעֵשִׂיר - אִין אֶתְהָ רִשְׁאֵי לְשִׁתְּקָ? תִלְמוּד לומר: לֹא תִגְוֵרוּ מִפְּנֵי אִישׁ - אֶל תִּכְנִיס דְּכָרְיָךְ מִפְּנֵי אִישׁ. הַדִּינִים יִהְיוּ יודֵעִין אֶת מִי דִנִּין, וְלִפְנֵי מִי הֵן דִּנִּין, וְעַם מִי הֵן דִּנִּין, וְמִי הוּא דִן עִמָּהֶן. וְיִהְיוּ עֲדִים יודֵעִין אֶת מִי הֵם מְעִידִין, וְלִפְנֵי מִי הֵן מְעִידִין, וְעַם מִי הֵן מְעִידִין, וְמִי הוּא מְעִיד עִמָּהֶם, שְׂנֵאמַר (דְּכָרִים יט): וְעַמְדוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים אֶשֶׁר לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי ה'. וְאוֹמַר (תְּהִלִּים פב): אֱלֹהִים נִצָּב בְּעֵדַת אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפּוּט. וְכֵן יְהוֹשֻׁפְטֵי אוֹמַר (דְּכָרִי הַיָּמִים-ב יט): וְיֵאמַר אֵל הַשּׁוֹפְטִים רְאוּ מִה אֲתֵם עוֹשִׂים כִּי לֹא לְאָדָם תִּשְׁפָּטוּ כִּי (אם) לֵה'. וְשָׁמָּא יֵאמַר הַדִּין: "מִה לִּי בַּצֵּעַר הַזֶּה!" וְהֵלֵא כְּבָר נֵאמַר (שם) וְעַמְכֶם דְּבַר הַמִּשְׁפָּט - אִין לָךְ אֵלֵא מִה שְׁעִינִיךָ רואות. וְבֵן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: כֵּשֶׁם שְׁהַדִּין דִּן בְּשִׁלְשָׁה - כִּךְ פְּשָׂרָה בְּשִׁלְשָׁה. יִפָּה כַח פְּשָׂרָה מִכַח הַדִּין, כִּיצַד? שְׁנַיִם שְׁדָנוּ - יְכוּלִין לְחַזֵּר בְּהֵן. וְשְׁנַיִם שְׁפָשְׂרוּ - אִין יְכוּלִין לְחַזֵּר בְּהֵן.

מסכת סנהדרין פרק שני

ב, א קִידוּשׁ עֲבוּר שְׁנָה - בְּשִׁלְשָׁה; דְּכָרִי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: עֲבוּר שְׁנָה - בְּשִׁלְשָׁה מִתְחִילִין, בְּחֻמְשָׁה נוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין, וְגוֹמְרִים בְּשִׁבְעָה. כִּיצַד? אֶחָד אוֹמַר לִישֵׁב עִמָּם, וְשְׁנַיִם אוֹמְרִים שְׁלֹא לִישֵׁב - בְּטַל הַיָּחִיד בְּמִיעוּטוֹ. שְׁנַיִם אוֹמְרִים לִישֵׁב, וְאֶחָד אוֹמַר שְׁלֹא לִישֵׁב - מוֹסִיפִין שְׁנַיִם, וְנוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין בְּחֻמְשָׁה. שְׁנַיִם אוֹמְרִים צְרִיכָה, וְשִׁלְשָׁה אוֹמְרִים אֵינָה צְרִיכָה - בְּטַלוּ שְׁנַיִם בְּמִיעוּטָם. שְׁלִשָׁה אוֹמְרִים צְרִיכָה, וְשְׁנַיִם אוֹמְרִים אֵינָה צְרִיכָה - מוֹסִיפִים שְׁנַיִם, וְגוֹמְרִים בְּשִׁבְעָה, שְׂאִין מִנֵּין פָּחוֹת מִשְׁבְּעָה. הָאֵב אוֹמַר לְעֵבֵר, וְכֵנוּ אוֹמַר שְׁלֹא לְעֵבֵר -

הַלֵךְ אֲתִי וְגו'. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמַר: מִה תִלְמוּד לומר וּבּוֹצֵעַ בְּרַךְ נֵאָן ה'? מִשְׁלוּ מִשְׁלַל לְמֵה הַדְּבַר דּוּמָה, לְאֶחָד שְׁגֹנֵב סָאָה שֶׁל חֲטִים, טַחְנָן אֶפְאָן וְהַפְרִישׁ מֵהֵן חֲלָה וְהֵאָכִיל לְכֵנִי, הֵיאָךְ זֶה מְכָרְךָ? אִינוּ מְכָרְךָ אֵלֵא מְנֵאֵץ. וְעַל זֶה נֵאמַר: וּבּוֹצֵעַ בְּרַךְ נֵאָן ה'. רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: וּבּוֹצֵעַ בְּרַךְ - אֵלֹו אַחִי יוֹסֵף שְׁהִיו אוֹמְרִים (בְּרֵאשִׁית לו) מִה בַּצֵּעַ וְגו'.

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַרְחָה אוֹמַר: מִצְוָה לְבַצֵּעַ, שְׂנֵאמַר (זְכָרְיָה ח): אֲמַת וּמִשְׁפָּט שְׁלוֹם שְׁפָטוּ בְּשַׁעֲרֵיכֶם. וְהֵלֵא כָל מְקוֹם שֵׁישׁ מִשְׁפָּט אֲמַת - אִין שְׁלוֹם, וְכָל מְקוֹם שֵׁישׁ שְׁלוֹם - אִין מִשְׁפָּט אֲמַת. אֵלֵא אִיזְהוּ מִשְׁפָּט שֵׁישׁ שְׁלוֹם? הוּא אוֹמַר: זֶה בַּצּוּעַ. וְכֵן הוּא אוֹמַר (שְׁמוּאֵל-ב ח): וְיִהְיֶה דוֹד עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט וְצָדִיקָה לְכָל עַמּוֹ. וְהֵלֵא כָל מְקוֹם שֵׁישׁ מִשְׁפָּט אִין צָדִיקָה, וְכָל מְקוֹם שֵׁישׁ צָדִיקָה אִין מִשְׁפָּט, אֵלֵא אִיזְהוּ מִשְׁפָּט שֵׁישׁ בּוֹ צָדִיקָה? הוּא אוֹמַר: זֶה בַּצּוּעַ. דִּן אֶת הַדִּין, זָכָה אֶת הַזְּכָאִי, וְחַיֵּב אֶת הַחַיֵּב, אִם חַיֵּב אֶת הָעֵנִי - מוֹצִיא וְנוֹתֵן לוֹ מִשְׁלוֹ, נִמְצָא עוֹשֶׂה צָדִיקָה עִם זֶה וְדִן אֶת זֶה. רַבִּי אוֹמַר: דִּן אֶת הַדִּין וְזָכָה אֶת הַזְּכָאִי וְחַיֵּב אֶת הַחַיֵּב - נִמְצָא עוֹשֶׂה צָדִיקָה עִם הַחַיֵּב שְׁמוֹצִיא גְזֵלָה מִתַּחַת יָדוֹ, וְדִין עִם הַזְּכָאִי שְׁמַחְזִיר לוֹ אֶת שְׁלוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסִיָּא אוֹמַר: פְּעָמִים יַבְצֵעַ אָדָם, פְּעָמִים אֵל יַבְצֵעַ. כִּיצַד? שְׁנַיִם שְׂבָאוּ אֶצֶל אֶחָד לְדִין, עַד שְׁלֹא שְׁמַע דְּכָרְיָהֶן, אוֹ מִשְׁשֻׁמַּע דְּכָרְיָהֶן וְאִין יודֵעַ לְהִיכֵן הַדִּין הוּא נוֹטָה - אֶתְהָ רִשְׁאֵי שְׂיֵאמַר לָהֶן צָאוּ וּבַצֵּעוּ. אָבֵל מִשְׁשֻׁמַּע דְּכָרְיָהֶם וְיודֵעַ לְהִיכֵן הַדִּין הוּא נוֹטָה - אִין רִשְׁאֵי שְׂיֵאמַר לָהֶן צָאוּ וּבַצֵּעוּ, כְּגוֹן שְׁהוּא אוֹמַר (מִשְׁלִי יז) פּוֹטֵר מִם רֵאשִׁית מְדוֹן וְגו'. עַד שְׁלֹא נִתְגַּלָּה - אֶתְהָ רִשְׁאֵי לְנָטְשׁוּ. מִשְׁנִתְגַּלָּה הַדִּין - אִי אֶתְהָ רִשְׁאֵי לְנָטְשׁוּ. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַיִשׁ אוֹמַר: שְׁנַיִם שְׂבָאוּ אֶצֶל אֶחָד לְדִין, אֶחָד חֲזָק וְאֶחָד רַךְ, עַד שְׁלֹא שְׁמַע דְּכָרְיָהֶן. וְאִם מִשְׁשֻׁמַּע דְּכָרְיָהֶן וְאִין יודֵעַ לְהִיכֵן הַדִּין הוּא נוֹטָה - רִשְׁאֵי שְׂיֵאמַר לָהֶן אִינִי נִזְקָק לְכֵם

שְׁנִיחַן נִמְנִין שְׁנִים. הָאֵב וּבְנֵי אֹמְרִים לְעֵבֶר, הָאֵב וּבְנֵי אֹמְרִים שְׁלֵא לְעֵבֶר - שְׁנִיחַן נִמְנִין אַחַד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: פֶּעַם אַחַת הִלְכְּתִי אֲנִי וְאֶלְעֶזֶר לְעֵבֶר שְׁנָה, נִמְתִּי לוֹ לְאֶלְעֶזֶר בְּנִי: "אֲנִי וְאַתָּה נִמְנִין אַחַד".

בב, עַל שְׁלֹשָׁה סִימָנִין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה: עַל הָאֵבִיב, וְעַל פִּירוֹת הָאֵילָן, וְעַל הַתְּקוּפָה. עַל שְׁנַיִם מְעַבְרִין, וְעַל אַחַד אֵין מְעַבְרִין. וְאִם עִבְרוּהָ - הָרִי זֶה מְעַבְרָת. אִם הָיָה אֵבִיב אַחַד מְשַׁנֵּי סִימָנִין - הָיָה שְׁמַחֲוִין. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: אֵף עַל הַתְּקוּפָה.

עַל שְׁלֹשׁ אֲרָצוֹת מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה, עַל יְהוּדָה, וְעַל עֵבֶר הַיַּרְדֵּן, וְעַל הַגִּלְלִיל. עַל שְׁתֵּים - מְעַבְרִין, וְעַל אַחַת - אֵין מְעַבְרִין. וְאִם עִבְרוּ - הָרִי זֶה מְעַבְרָת. וְאִם הָיָה אֲרָץ יְהוּדָה אַחַת מְשַׁתֵּי אֲרָצוֹת - הָיָה שְׁמַחֲוִין מִפְּנֵי אֵבִיב שְׁבָאָה הַיִּמְנָה. אֵין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה לֹא מִפְּנֵי הַגְּדִידִים, וְלֹא מִפְּנֵי הַטְּלָאִים, לֹא מִפְּנֵי הַגּוֹזְלוֹת שְׁלֵא הִגִּיעוּ, וְכוּלָן סַעַד לְשָׁנָה. וְאִם עִבְרוּהָ - הָרִי זֶה מְעַבְרָת. רַבִּי יִנְאִי אָמַר מִשֵּׁם רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, שְׁהָיָה אֹמְרִי: בְּגוֹזְלֵי רִכִּיכִין הֵן, וּבְאֹמְרֵי דְעֶדְקִין, וְשִׁפְרָא בְּאִנְפָּאִי, וְאוֹסִיפִית עַל שְׁתָּא דָּא תְּלַתִּין יוֹמִין.

מַעֲשֵׂה בְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְזִקְנִים שְׁהָיוּ עוֹמְדִין עַל גֵּב מַעְלוֹת בְּהַר הַבֵּית, וְיוֹחֲנָן סוֹפֵר הֵלֶךְ לְפָנֵיהֶם. וְאָמְרוּ: כְּתוּב לְאַחֲנָא בְּנֵי גְלִילָא עֵילְאָה וּבְנֵי גְלִילָא תַתָּא: שְׁלִמְכוֹן יִסְגָּא! מַהוֹדְעִין אֲנַחְנָא לְכוֹן, דְּמֵטָא זְמַן בַּעֲוָרָא לְאַפּוֹקֵי מַעֲשָׂרָא מִמַּעֲטֵינָא זִיתָא. וְלְאַחֲנָא בְּנֵי דְרוּמָא עֵילְאָה וּבְנֵי דְרוּמָא תַתָּא: שְׁלִמְכוֹן יִסְגָּא! מַהוֹדְעִין אֲנַחְנָא לְכוֹן, דִּימְטָן זְמַן לְאַפּוֹקֵי מַעֲשָׂרָא מִעוֹמְרֵי שׁוּבִילָא. וְלְאַחֲנָא בְּנֵי גְלוּתָא דְבָבֶל וּבְנֵי גְלוּתָא דְמֵדִי וְשָׂרָר כָּל בְּנֵי גְלוּתָא דִּישְׂרָאֵל: שְׁלִמְכוֹן יִסְגָּא! מַהוֹדְעִין אֲנַחְנָא לְכוֹן, דְּגוֹזְלֵי רִכִּיכִין וְאֹמְרֵי דְעֶדְקִין, וְזִימְנֵיה דְאֵבִיבָא לֹא מֵטָא, וְשִׁפְרָא בְּאִנְפָּאִי וּבְאִנְפֵי חֲבָרָאִי, וְאוֹסִפְנָא עַל שְׁתָּא דָּא תְּלַתִּין יוֹמִין.

בג, אֵין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה אֲלָא עַד רוּבוֹ שֶׁל חֹדֶשׁ. וְכַמָּה רוּבוֹ? שְׁשֵׁה עֶשְׂרֵי יוֹם. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: שְׁתֵּי יָדוֹת בַּחֹדֶשׁ, עֶשְׂרִים יוֹם. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: מִחֲשָׁבִין אֶת הַשְּׁנָה כַּמָּה הָיְתָה צְרִיכָה, אִם הָיְתָה חֲסֵרָה שְׁשֵׁה עֶשְׂרֵי יוֹם לְפָנֵי הַפֶּסַח - מְעַבְרִין אוֹתָהּ. לְפָנֵי הַחֹג - אֵין מְעַבְרִין אוֹתָהּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אֲפִילוּ חֲסֵרָה שְׁשֵׁה עֶשְׂרֵי יוֹם לְפָנֵי הַחֹג - מְעַבְרִין אוֹתָהּ.

אֵין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה לְפָנֵי רֹאשׁ הַשְּׁנָה, וְאִם עִבְרוּהָ - אֵינָה מְעַבְרָת. אָבֵל מִפְּנֵי הַדּוּחֶק - מְעַבְרִין אוֹתָהּ אַחַר רֹאשׁ הַשְּׁנָה מִיָּד. וּמִכַּאֲן וְאֵילָף אֵין מְעַבְרִין אֲלָא אַדָּר.

בד, אֵין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה, לֹא פְּחוֹת חֹדֶשׁ, וְלֹא יוֹתֵר חֹדֶשׁ. וְאִם עִבְרוּהָ - אֵינָה מְעַבְרָת. אֵין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה מִשְׁנֵה לַחֲבַרְתָּהּ, וְאִם עִבְרוּהָ - אֵינָה מְעַבְרָת. אֵין מְעַבְרִין שְׁנָה אַחַר שְׁנָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: מְעַבְרִין שְׁנָה אַחַר שְׁנָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: מַעֲשֵׂה בְּרַבִּי עֶקִיבָה שְׁהָיָה חֲבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים, וְעֵבֶר שְׁלֹשׁ שָׁנִים זֶה אַחַר זֶה. אָמְרוּ לוֹ: מִשֵּׁם רָאִיָּה? מִפְּנֵי שְׁבִית דִּין יוֹשְׁבֵין וּמִחֲשָׁבִין אַחַת אַחַת בְּזִמְנָה.

בה, אֵין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה לֹא שְׁבִיעִית, וְלֹא מוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. אֵימְתִי רִגְלִין לְעֵבֶר בְּעֵרֵב שְׁבִיעִית. אֵין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה מִפְּנֵי רַעְבוֹן. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: הָרִי הוּא אֹמְרִי (מְלָכִים ב ד, מב): "וְאִישׁ כָּא מְבַעַל שְׁלִישָׁה וְגו' בְּצַקְלוֹנוּ". וְהֵלֵא אֵין לָךְ מְקוֹם שְׁמַתְכֵפֵר בְּאֲרָץ יִשְׂרָאֵל קוֹדֵם לְבַעַל שְׁלִישָׁה, וְאֵף עַל פִּי כֵן לֹא בִכֵּר אֲלָא מֵאוֹתוֹ הַזְּמַן שְׁהִבִּיא לְאִישׁ הָאֱלֹהִים! יְכוּל שְׁהִבִּיאוּ קוֹדֵם לְעוֹמֵר? תְּלַמּוּד לּוֹמֵר (שָׁם): "וְיֵאמֵר תְּנוּ אֵל הָעָם וְיֵאמְרוּ" - מְלַמֵּד שְׁלֵא הִבִּיאוּ אֲלָא לְאַחַר הָעוֹמֵר. וְהֵלֵא אוֹתָהּ שְׁנָה רָאוּיָה לְעֵבֶר, מִפְּנֵי מָה לֹא עִבְרָה אֲלִישְׁעָ? מִפְּנֵי שְׁהָיְתָה שְׁנַת רַעְבוֹן, וְכָל הָעָם רָצִין לְגִרְנוֹת.

בו, אֵין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה מִפְּנֵי הַטְּמֵאָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה מִפְּנֵי הַטְּמֵאָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בַּחֲזֻקָּהּ

הַמְלִיךְ שְׁעִיבַר אֶת הַשְּׁנָה מִפְּנֵי הַטְּמֵאָה, שְׁנָאָמַר (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב ל, יח): "כִּי מְרֻבֵּית הָעָם רֵבַת מְאֹפְרִים וּמְנֻשָּׁה יִשְׁשׁוּכַר וּזְבוּלוֹן לֹא הִטְהֵרוּ" וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: אִם לְעֵבֶר אוֹתָהּ מִפְּנֵי הַטְּמֵאָה - כָּבֵד מְעַבְרֵת הִיא. אֲלֵא עֵבֶר נִיסַן בְּנִיסָן, וְאִין מְעַבְרִין אֲלֵא אֲדָר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: אַף מִפְּנֵי שֶׁהֶעֱשׂוּ אֶת הַצְּבוּר לְעֵשׂוֹת פֶּסַח שְׁנִי.

אִין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה, אֲלֵא אִם כֵּן הִיתָה צְרִיכָה. מְעַבְרִין אוֹתוֹ מִפְּנֵי הַצְּרִיכִים, וּמִפְּנֵי הַדְּרִיכִים, מִפְּנֵי הַתְּנוּרִין, וּמִפְּנֵי הַגְּלִיּוֹת שֶׁלֹּא יֵצְאוּ מִמְּקוֹמָם. אֲבָל אִין מְעַבְרִין אוֹתָהּ לֹא מִפְּנֵי הַצְּנָה, וְלֹא מִפְּנֵי הַשְּׁלֵגִים, וְלֹא מִפְּנֵי הַגְּלִיּוֹת שֶׁעָלוּ וְעֵדִיין לֹא הִגִּיעוּ. וְכוּלָן סֵעַד לְשָׁנָה. וְאִם עֵבְרוּהָ - הָרִי זֹו מְעַבְרַת.

אִין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה אֲלֵא בִּיהוּדָה, וְאִם עֵבְרוּהָ בְּגַלְלִיל - הָרִי זֹו מְעַבְרַת. הַעֵיד חֲנִינָא אִישׁ אוֹנוּ לְפָנֵי רַבִּין גְּמְלִיאֵל: שְׁאִין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה אֲלֵא בִּיהוּדָה, וְאִם עֵבְרוּהָ בְּגַלְלִיל - שְׁהִיא מְעַבְרַת. וּמְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה כָּל אֲדָר. שְׁבָרַשׁוּנָה הָיוּ אוֹמְרִים: אִין מְעַבְרִין אֲלֵא עַד הַפּוּרִים, עַד שְׁבָאוּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי פִּפְיִיס וְהַעִידוּ: שְׁכָל אֲדָר וְאֲדָר - כְּשֶׁר לְעֵבֶר. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי צְדוּק אוֹמְרִים: אִין מְעַבְרִין אֶת הַשְּׁנָה, וְאִין עוֹשִׂין כָּל צְרִיכֵי צְבוּר - אֲלֵא עַל תְּנַאי כְּדִי שִׁיקְבְּלוּ רוּב הַצְּבוּר עֲלֵיהֶם.

בז, אִין מְעַבְרִים אֶת הַשְּׁנָה בְּלִילָה, וְאִם עֵיבְרָה - אֵינָה מְעַבְרַת. אִין מְקַדְּשִׁין אֶת הַחֲדָשׁ בְּלִילָה, וְאִם קִדְּשׁוּהוּ - אֵינּוּ מְקוּדְשִׁין.

בח, אִין מְלִיךְ יוֹשֵׁב בְּסִנְהֶדְרִין, וְלֹא מְלִיךְ וְלֹא כְּהֵן גְּדוֹל יוֹשֵׁבִין בְּעֵבֶר.

<p>15</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כה 28</p>	<p>6:44 _____ נץ החמה 9:11 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:01 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:50 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:37 _____ בבלי: ערובין צח • ירושלמי: חגיגה ד • תוספתא: בבא בתרא ז נ"ך: עזרא ט-י • רמב"ם: שבת כא</p>
<p>16</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כט 29</p>	<p>יום כפור קטן 6:45 _____ נץ החמה 9:12 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:02 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:49 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:36 _____ בבלי: ערובין צט • ירושלמי: חגיגה ה • תוספתא: בבא בתרא ח נ"ך: נחמיה א-ב • רמב"ם: שבת כב</p>
<p>17</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>א 1</p>	<p>ראש חודש כסלו Rosh Chodesh Kislev 6:46 _____ נץ החמה 9:13 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:02 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:49 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:36 _____ בבלי: ערובין ק • ירושלמי: חגיגה ו • תוספתא: בבא בתרא ט נ"ך: נחמיה ג-ד • רמב"ם: שבת כג</p>
<p>18</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ב 2</p>	<p>6:47 _____ נץ החמה 9:14 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:03 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:48 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:35 _____ בבלי: ערובין קא • ירושלמי: חגיגה ז • תוספתא: בבא בתרא י נ"ך: נחמיה ה-ו • רמב"ם: שבת כד</p>
<p>19</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ג 3</p>	<p>6:49 _____ נץ החמה 9:14 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:03 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:47 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:34 _____ בבלי: ערובין קב • ירושלמי: חגיגה ח • תוספתא: בבא בתרא יא נ"ך: נחמיה ז-ח • רמב"ם: שבת כה</p>
<p>20</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ד 4</p>	<p>6:50 _____ נץ החמה 9:15 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:04 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:46 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:33 _____ בבלי: ערובין קג • ירושלמי: חגיגה ט • תוספתא: סנהדרין א נ"ך: ערובין ט-י • רמב"ם: שבת כו</p>
<p>21</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ה 5</p>	<p>תולדות 6:51 _____ נץ החמה 9:16 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:04 _____ סו"ז תפלה - גר"א 5:46 _____ צה"כ לשיטת ר"ת 4:33 _____ בבלי: ערובין קד • ירושלמי: חגיגה י • תוספתא: סנהדרין ב נ"ך: נחמיה יא-יב • רמב"ם: שבת כז</p>

Candle Lighting 4:16 ודלקת הנרות

Shabbos Ends 5:46 זמן מוצש"ק

צו זיין מקורב צו א צדיק איז גוט פאר'ן מענטש אויף די וועלט און אויף יענע וועלט.

(ספר המדות אות צדיק סימן נ"א)